

Manilij Severini Boetij viri clarissimi traductio Flagogarū Porphyrij Phenicis .z i traductionem commentarium.

Secundus hic arrepte expositionis labor nostre seriem translationis expediet: in qua quidem vereor ne subierim fidi interpretis culpam. cum verbum verbo expressum comparatumque reddiderim. Cuius incepti ratio est: quod in his scriptis in quibus rerum cognitio queritur: non inculente orationis le-

pos: sed incorrupta veritas exprimenda est. Quocirca multum profecisse video: si philosophie libris latina oratione compositis per integerrime translationis sinceritatem nihil in grecorum litteris amplius desideretur. Et quoniam humanis animis excellentissimum bonum philosophie comparatum est: ut vie ex filo quodam procedat ratio: ex anime ipsius efficientijs ordiendum est. Cuius triplex anime omnino vis in vegetandis corporibus deprehenditur. Quarum una quidem vitam corpori solum subministrat: ut nascendo crescat: alendoque subsistat. Alia vero sentiendi iudicium prebet. Tertia vi mentis et ratione subnixta est. Quarum quodam parte id officium est: ut creandis nutriendisque corporibus preesto sit. Nullum vero rationis preestet sensus ve iudicium. hec autem est barbarum atque arborum: et quicquid terre radicibus affixum tenetur. Secunda vero composita atque coniuncta est: et primam sibi sumens et in parte constituens: varium de quibus capere potest: ac multiforme iudicium capit. Omne enim animal quod viget sensu: nutritur idem et nascitur et alitur. Sensus vero diversi sunt: et vsque ad quinarium numerum tendunt. Ita quicquid alitur tantum non etiam sentit: quod vero sentire potest: ei prima quoque anime vis nascendi. scilicet atque nutriendi probatur esse subiecta. Quibus vero animalibus sensus adest: non tamen eas rerum capiunt formas: quibus sensibili corpore feriuntur presente: sed absente quoque sensibilibus quoque sensu sepositis ante cogitarum sensus formarum imagines tenent: memoriamque consiciunt: et prout quodque animal valet: longius breviusque custodit. Sed has imaginationes confusas atque inevidentes sumunt: sic ut nihil ex earum coniunctione ac compositione efficere possunt. Atque ideo meminisse quidem possunt nec eque omnia. Amissam vero oblivione memoriam recolligere ac reuocare non possunt. futuri vero his nulla cognitio est. Sed anime vis tertia que secus vires alendi ac sentiendi trahit: hisque velut famulis atque obedientibus utitur eadem tota in ratione est constituta: eaque vel in rerum presentium firmissima contemplatione: vel in absentium intelligentia: vel in ignorantium inquisitione atque inuentione versatur: hec tamen humano generi preesto est: quod non solum sensus imaginemque perfectas et non inconditas capit: sed et pleno actu intelligentie quod imaginatio suggestit: explicat atque confirmat. Itaque ut dictum est huic diuine nature non ea tantum in cognitione sufficiunt: que subie-

cta sensibus comprehendit: verumetiam imaginatio ne concepta: et insensibilibus: et absentibus rebus nomina indere potest: et quod intelligentie ratione comprehendit: vocabulorum quoque positionibus aperit: illud quoque ei nature proprium est: ut per ea sibi que nota sunt ignota vestiget. et non solum unumquodque an sit sed quid sit et: et quale sit necnon cur sit et agnoscere. Quam triplicis anime vim sola hominum (ut dictum est) natura sortita est. Cuius anime vis intelligentie motibus non caret: quia in his quattuor proprie vis rationis exercet. Aut enim aliquid an sit inquit: aut si esse constiterit: quid sit id dubitat. Quod si etiam vtriusque scientiam ratione possidet: quale sit unumquodque vestigat: atque in eo cetera accidentium momenta perquirat: quibus cognitis cur ita sit queritur: et ratione nihilominus vestigatur: cum igitur hic actus sit humani animi ut semper aut in presentium rerum comprehensione. aut in absentium intelligentia: aut in ignorantium inquisitione atque inuentione versetur. Duo sunt in quibus omnem operam vis anime ratiocinantis impendit. Unum quidem ut rerum naturas certa inquisitionis ratione cognoscat. Alterum vero ut ad scientiam prius veniat quod post grauitas moralis exerceat: quibus inquirendis permulta esse necesse est: que vestigantem animum a recti itineris non minimum progressione deducant: ut in multis euenit epicuro qui atque hominis mundum constare putabat: et honestum corporis voluptate metiebatur. Nec autem ideo huic atque alijs accidisse manifestum est quoniam per imperitiam disputandi quicquid ratiocinatione comprehenderat hec in res quoque ipsas euenire arbitrabantur: hic vero magnus error est: neque enim sese res ut in numeris ita etiam in ratiocinationibus habet. In numeris enim quicquid in digitis recte computantis euenit: id sine dubio in res quoque ipsas necesse est euenire: ut si ex calculo centus esse contigerit: centum quoque res illi numero subiectas esse necesse est: hoc vero non eque in disputatione seruatur: neque enim quicquid sermonum decursio inuenerit: id in natura quoque affirmum tenetur. Quare necesse erat eos falli: qui abiecta scientia disputandi de rerum natura perquirerent. Nisi enim prius ad scientiam venerit: que ratiocinatio veram teneat disputandi semitam. que verisimile et agnouerit que fida: que possit esse suspecta: rerum incorrupta veritas ex ratiocinatione non potest inueniri. Cum igitur veteres sepe multis lapsi erroribus falsa quedam et sibi contraria in disputatione colligerent atque id fieri impossibile videretur: ut de eadem re contraria conclusione facta utraque essent vera que sibi dissentiens ratiocinatio conclusisset. cuius ratiocinatione credi oporteret esset ambiguum: visum est prius disputationis ipsius veramque integram considerare naturam: qua cognita illud quoque per disputationem inueniretur: et an verum comprehensum esset: posset intelligi. Nunc igitur perfecta est logice prima discipline: que disputandi modos atque ipsas ratiocinatione iter noscedi vias parat: ut que ratiocinatio nunc quidem falsa nunc autem vera sit: que vero semper falsa: que nunquam falsa possit agnosci. Nunc autem vis duplex esse prependit. una quidem in inueniendo: altera in indicando: quod Marcus Tullius in eo libro cui topica titulus est: euidenter expressit dicens. Cum omnis ratio diligens differendi duas habeat partes: unam inueniendi: alteram indicandi: vtriusque princeps (ut mihi videtur quidem) Aristoteles fuit. Stoici autem in altera elaborauerunt. Judicandi enim vias diligenter perse-

Secunda editio In porphi.

cuti sunt eam scientiam quã dialecticam appellant: in ueniendi vero artem que topice dicitur: queq; aduſu potior erat: & ordine nature certe prior: totam reliquã runt. Ceteros autem quoniã in vtraq; summa vtilitas est: & vtramq; si erit oculum persequi cogitamus: ab ea que prior est: ordiemur. Cum igitur tantus huius considerationis fructus sit: danda est huic tam solertissime discipline tota mentis intentio: vt primis firmatis in disputandi veritate vestigijs: facile ad rerũ ipsarum certam comprehensionem venire possimus. Et quoniã quid sit ortus logice discipline predicti esse reliquum videtur adiungere: an omnino pars que dã sit philosophiæ an (vt quibusdã placet.) suppellex atq; instrumentum: per quod philosophia cognitionem rerum naturamq; deprehendat. Cuius quidem rei has econtrario video esse sententias. Cui enim qui partem philosophiæ putant logicam considerationem: his fere argumentis vtuntur dicentes: philosophiam indubitanter habere partes: speculatiuam: atq; actiuam. De hac tertia rationali. i. logica queritur an sit in parte ponenda: sed eam quoq; partem esse philosophiæ non potest dubitari. Cuius sicut de naturalibus ceterisq; sub speculatiua positis solius philosophiæ vestigatio est: itemq; de moribus ac de reliquis que sub actiuam partem cadunt sola philosophia perpedit: ita quoq; de hac parte tractat. i. de his que logice subiecta sunt sola philosophia iudicat. Quod si speculatiua atq; actiuam itcirco philosophiæ partes sunt quia de his philosophia sola pertractat: propter eandem causam erit logica philosophiæ pars: quoniã philosophiæ soli hec disputandi materia subiecta est. Ita vero inquirunt cum in his tribus philosophia versetur. Cumq; actiuam & speculatiuam considerationem subiecta discernant: q; illa de rerum naturis: hec de moribus querit: dubium non est quin logica disciplina a naturali atq; morali sue materie proprietate distincta sit. Et enim logice tractatus est de proprijs atq; syllogismis & ceteris huiusmodi: quod neq; ea que non de ratione sed de rebus speculatur. Neq; actiuam partem que de moribus inuigilat: eque p̄stare potest. Quod si in his tribus idest speculatiua actiuam atq; rationali philosophia consistit: que proprio tripliciq; a se sine disuncta sunt. Cumq; speculatiua & actiuam philosophiæ partes esse videntur: non dubium est quin rationalis quoq; philosophiæ pars esse conuincatur. Qui vero non partem sed philosophiæ instrumentum putant: hec fere afferunt argumenta. Cui non esse inquirunt similem logicæ finem speculatiue atq; actiuæ partis extremo. vtraq; enim illarum ad suum proprium terminum spectat: vt speculatiua quidem rerum cognitionem. Actiuam vero morem atq; instituta perficiat. Neq; altera refertur ad alteram. logice vero finis non potest esse absolutus: sed quodammodo cum reliquis duabus partibus colligatus: atq; constrictus est. Quid enim est in logica disciplina: quod suo merito debeat optari nisi q; p̄pter inuestigationem rerum huius effectio artis inuenta est. Scire enim quemadmodum argumentatio concludatur vel que vera sit que verisimilis: ad hec scilicet tendit: vt vel ad cognitionem rerum referatur hec rationum scientia: vel ad inueniendam ea que in exercitium moralitatis adducta beatitudinem pariunt. Atq; ideo quoniã speculatiue atq; actiuæ sunt certusq; finis est. Logice autem ad duas reliquas partes refertur extremum: manifestum est non eam esse

philosophiæ partem sed potius instrumentum. Sunt vero plura que ex alterutra parte dicantur: quorum nos ea que dicta sunt strictim notasse sufficiat. Hanc litem vero tali ratione discernimus. Nihil quippe dicimus impedire vt eadem logica partis vice simul instrumentiq; fungatur officio. Quoniã enim ipsa suum retinet finem: usq; finis a sola philosophia consideratur. Pars quidem philosophiæ ponenda est eẽ: quoniã vero finis ille logice quem sola speculatur philosophia: ad alias eius partes suam operam pollicet: instrumentũ esse philosophiæ non negamus. Est autem finis logice inuentio iudicijq; rationum. quod quidẽ scilicet non esse mirum videbitur: quod eadem pars & eadem quoddam ponitur instrumentum. Si ad partes corporis animum reducimus quibus & sit aliquid vt his quasi quibusdam instrumentis vtamur: & in toto tamen corpore partium optinent locum. Manus enim ad tractandum: oculi ad videndum: ceteraq; corporis partes proprium quoddam videntur habere officium. Quod tamen si ad totius vtilitatem corporis referantur: instrumenta quedam corporis eẽ deprehenduntur: que etiam partes esse nullus abnuerit. Itaq; logica disciplina pars quedam philosophiæ est quoniã eius philosophia sola magistra est. Suppellex vero est. q; per eam inuisita philosophiæ veritas vestigatur. Sed quoniã quantum mihi quidem breuitas succinta largita est ortum logice & quid ipsa logica esset explicauit. Nunc de eo libro nobis pauca dicenda sunt: quem in presens sumpsimus exponendum. Titulo enim proponit Porphyrius introductionem se si Aristotelis predicamenta conscribere. Quid vero valeat hec introductio vel ad quid lectoris animũ pareat breuiter explicabo. Aristoteles enim qui de decem predicamentis inscribitur librum hac intentione composuit vt infinitas rerum diuersitates que sub scientiam cadere non possunt paucitate generum comprehendere: atq; id quod per incomprehensibilem multitudinem sub disciplinam venire non poterat: per generum (vt dictum est) paucitatem animo fieret scientieq; subiectum. Decem igitur genera rerum esse oĩum considerauit Aristoteles. i. vnã substantiam & accidentia nouem: que sunt qualitas: quantitas: relatio vbi quando: facere: & pati situs: habere. quoniã que genera essent suprema & quibus nullum aliud superponi posset genus. Omnem necesse est multitudinem rerum per horum decem generum species inueniri. Que quidem genera omnibus a se differentiis distributa sunt. Nec quicquã videntur habere commune: nisi tantum nomen: quoniã omnia cum esse predicantur: Quippe substantia est: qualitas est: quantitas est: & de alijs omnibus est verbum communiter predicat: s; nõ eẽ eorũ cõis vna s;ba vel natura: s; tñ nomen. Itaq; decem gna ab Aris. reperta oĩb; a se differentijs distributa sũt. S; que aliqb; differentijs distinguuntur necesse eẽ vt habeat propriũ qddã: qd ea i singula re solitariãq; veditet formã: nõ eẽ aut idẽz p̄p̄iũ qd accidẽs. Accidẽtia. n. & venire & abesse possũt: p̄p̄ia vò ita sũt ista: vt absq; his quorũ p̄p̄ia sũt eẽ si possũt. que cũ ita sint: cũq; Aristoteles decem rez gna reperisset: que vel itelligẽdo mēs caperet: vel loquẽdo disputator efficeret (quicquid enĩ itellectu capim;: id ad alterũ sermõẽ vulgamus) Euenit vt ad horũ decem p̄dicamentorũ intelligentiã quinq; harũ rerũ tractat; incurreret. s. generis: speciei: differentiæ: propriũ accidẽtis. Generis. quidẽ quoniã oportet atẽ predicere qd sit genus

fit genus: vt decem illa que Aristoteles ceteris prepo-
 suit rebus: genera esse possemus agnoscere. Speciei
 vo cognitio plurimum valet: vt que cuiusq; generis
 fit species possit agnosci. Si enī quid sit species igno-
 ramus: nihil impedit errore turbari: fieri enī potest
 vt per speciei inscientiam sepe quantitatis species in
 relatione ponamus ⁊ cuiuslibet primi generis species
 alteri generi subdamus: atq; ita fiet permixta reruz
 atq; indiscreta confusio. qđ ne accidat que sit natura
 speciei ante noscendus est. Illec vero in hoc tm̄ pdest
 speciei cognoscenda natura: ne priorum generum spe-
 cies inuicem permutemus. Verumetiam vt in eodes
 quolibet genere proximas species generuz nouerim⁹
 eligere: vt ne substantie mor animal dicamus eē spe-
 ciem potius qđ corpus: aut corporis hominem poti⁹
 qđ animatum corpus. At vero differentiarum sciētia
 in his maximum retinet locum. Quomodo enim oīo
 qualitatem a substantia vel cetera a se genera dista-
 re cognoscimus nisi eorum differentias viderimus.
 Quomodo autem discernere eorum differentias pos-
 sumus: si quid ipsa sit differentia nesciamus. Illec hūc
 solum nobis in scientia differentie effundit errorem
 verumetiam specierum quicquid tollit omne iudiciū
 Nam omnes species differentie informant. Ignora-
 ta differentia species quoq; necesse ē ignorari. Quo-
 modo vero fieri potest: vt quālibet differentiam pos-
 simus agnoscere si omnino que sit nominis huius si-
 gnificatio nesciamus. Jam vero proprii tantus vsus
 est: vt Aristoteles quoq; singulorum predicamentoz
 propria perquisierit. que propria esse quis deprehē-
 derit: anteq; quid omnino sit proprium discat. Illec i
 his tantum hec cognitio proprijs valet que singulis
 nominibus efferuntur: vt in hominis risibile: verum
 etiam in his que adhibentur in locum diffinitionis:
 Omnia enim propria que adhibentur ad diffini-
 tionem substantialem: rem subiectam quodam ter-
 mino descriptionis includunt. quod suo quoq; loco
 opportunius commemorabo. Accidentis quoq; cog-
 nitio quantum asserat: quis dubitare queat: cū videat
 inter decem predicamenta nouem accidentis natu-
 ras. Que quomodo accidentia esse putabim⁹: si oīo
 quid sit accidens ignoramus. Cum presertim nec dif-
 ferentiarum nec proprii scientia cognita sit: nisi acci-
 dentis naturam firmissima consideratione teneam⁹.
 fieri enim potest vt differentie loco vel proprii per in-
 scientiam accidens apponatur: quod esse viciosum ē
 diffinitiones probant. que cum ipse ex differentijs cō-
 stent. Et sicut vnusquisq; proprie: accidens tamen
 non videntur admittere. cum igitur Aristoteles rez
 genera collegisset que numerum diuersarū sub se spe-
 cierum continerent. que species nunq; diuerse forēt
 nisi differentijs segregarentur. Cumq; omnia in sub-
 stantiam atq; accidens: accidens vero in alia predica-
 menta soluisset. Cumq; aliquorum predicamentorum
 sit propria persecutus: de his ipsis quidem predicamē-
 tis docuit. Quid vero esset genus: ⁊ quid species: qđ
 differentia quid illud accidens: de quo nunc dicendū
 est: vel quid proprium velut nota preterijt. Ne igitur
 ad predicamenta Aristotelis venientes: quid signifi-
 ret vnumquodq; eoruz: que superius dicta sunt: igno-
 rarent hunc librum Porphyrius de earū quinq; rez
 rum cognitione perscripsit. quo perspecto ⁊ confide-
 rato quid vnumquodq; eorum que supra posuit: desi-
 gnaret: facili⁹ intellect⁹ ea que ab Aristotele prepo-
 nerentur adisceret. Hec quidem intentio est huius

libri quem Porphyrius ad introductionem predicamē-
 torum se conscripisse ipsa (vt dictum est) tituli
 inscriptione signauit. Sed licet ad hoc vnū hui⁹ libri
 referatur intentio: non tm̄ simplex est eius intentio sed
 multiplex. ⁊ in maria quoq; diffusa est. quā idē Por-
 phyrus in principio huius libri cōmonet dicēs.

Cum sit necessarium Chrysaori ⁊ ad eam que est
 apud Aristotelem predicamentorum doctrinam
 nosse quid sit genus: quid differentia: quid species
 quid proprium: ⁊ quid accidens. ⁊ ad diffinitionū
 assignationem. ⁊ omnino ad ea que i diuisione vel
 in demonstratione sunt. vtili istarum rerum specu-
 latione compendiosam tibi traditionem faciēs tē-
 tabo breuiter. velut introductionis modo: ea que
 ab antiquis dicta sunt aggredi. altioribus quidem
 questionibus abstinens. simpliciores vero medio-
 criter coniectans.

Utilitas hui⁹ libri quadrifariā spargitur: namq; ad
 illud etiam ad quod eius libri dirigitur intentio: ma-
 gno vsui legentibus est: ⁊ ad cetera que cum extra in-
 tentionem sint non tamen minor ex his legentib⁹ vti-
 litas comparatur. Est enim per hoc opusculum ⁊ pre-
 dicamentorum facilis cognitio: ⁊ diffinitionum inte-
 gra assignatio: ⁊ diuisionum recta perspectio: ⁊ de-
 monstrationum veracissima conclusio. Que res quā-
 to difficiles atq; ardue sunt: tanto perspicatorem stu-
 diosoremq; animum lectoris expectant. Dicendum
 vo ē qđ i oib⁹ libris euenit. Nam primū si que sit intē-
 tio cognoscat: qđta quoq; utilitas inde puenire possit
 expedit. ⁊ licet extra multa (vt fit) huiusmodi librum
 sequatur: tamen illam permaxime vtilitatem vidē
 habere: ad quid eius refertur intentio vt in hoc ipso
 libro quem sumpsimus exponendum cū eius intentio
 sit ad predicamenta intellectum facilem comparandi
 non dubium est quin hec eius principalis probet vti-
 litas licet non minores sint comites diffinitio: diuisio
 ac demonstratio. Quorum nobis: principia suggerā-
 tur quedā. sensus vero totus huiusmodi est: cum sit
 inquit vtilis generis: speciei: differentie. proprii: ac-
 cidentisq; cognitio ad predicamenta Aristotelis: eius-
 q; doctrinā ad diffinitionum etiam assignationem: ⁊
 ad demonstrationem: ⁊ ad diuisionem: quia sit earuz
 rerum vtilis vberrimaq; cognitio. compendiosam in-
 quit traditionē faciēs ea que ab antiquis large ac dif-
 fuisse dicta sunt: temptabo breuiter aperire. Neq; n.
 esset cōpēdiōsa: nisi totū opus breuitate constringe-
 ret. Et qm̄ itroductionē scribebat: altiores iquit que-
 stiones spōte refugiat: simpliciores vero mediocriter
 cōiectabo. i. simplicior qđnū obscuritatem habita in
 eis quadam cōiectura ratiocinatione tractabo. Tota
 qđ sentētia huiusmodi phemij talis est: que ⁊ vti-
 litate vberrima ⁊ facilitate scipiētis aīo blandiatur.
 Sz dicēdū vidē qđ nā celet āplius altitudo sermo-
 nū necessariū i latio h̄mōe sicut i greco ἀνὰ τὰ κείνῃ
 plura significat. Diuersa. n. significatione. Marcus
 Tulli⁹ dicit necessariū suū eē aliquē atq; nostz. Itē
 necessariū dicimus vt cū necessariū eē nobis dicim⁹
 ad soz descēdere: qđ i voce quedā vtilitas significat.
 Alia quoq; significatio ē qđ dicim⁹ solē necessariū esse
 moueri. i. necesse eē: ⁊ illa quidē pzia significatio pter
 mittēda ē. Oīo enī ab eo necessario: qđ hic Porphy-
 ri⁹ pōit aliena ē. De vo due h̄mōi sūt: vt iter se cer-
 tare videāt. qđ hui⁹ loci optieat significatōez. i. quo d:

Secunda editio In porphiri

cit Porphyrius. Cum sit necessarium chrysaori: nam quod (ut dictum est) necessarium et utilitatem significat et necessitatem. Videntur autem huic loco utraque congruere. Nam et summe utile est ad ea que superius dicta sunt: de genere et specie et ceteris disputare: et summa est necessitas: quia nisi sint hec ante precognita: illa ad que ista preparantur: non possunt cognosci que predicamenta dicuntur. Nam neque preter cognitiones generis et speciei predicamenta discuntur. Nec diffinitio genus relinquit et differentiam: et in ceteris quam sit utilis iste tractatus cum de divisione et demonstratione disputabitur apparebit. Sed quod quod necesse erit hec quinquaginta de quibus hic disputandum est prius ad cognitionem venire: quam ea quibus illa preparantur: non tamen ea significatione hic a Porphyrio positum est qua necessitatem significare vellet: ac non potius utilitatem. ipsa enim oratio contextusque sermonum id clarissima intelligentie ratione significant. Neque enim quodquam ita utitur ratione: ut aliquam necessitatem referri dicat ad aliud. Necessitas enim per se quidem est utilitas vero semper ad id quod utile est: refertur: ut hic quoque. At enim cum sit necessarium chrysaori: et ad eam que est apud Aristotelem predicamentorum doctrinam. Si hic igitur necessarium utile intelligamus: et id nomine ipso vertamus dicentes: cum sit utile chrysaori et ad eam que est apud Aristotelem: predicamentorum doctrinam: nosse quid sit genus et cetera recte intelligentie sermonum ordo convenit. Sin vero id ad necesse permutetur: ut dicamus cum sit necessarium chrysaori et cetera: recte intelligentie sermonum ordo non convenit. Quo circa hic divinius imorandum non est. Quod quod enim sit summa necessitas his ignoratis non posse ad ea: ad que hic tractatus intenditur perveniri: non tamen de necessitate hoc dictum est necessarium: sed potius de utilitate. Nunc vero licet idem superius dictum sit: tamen breviter quod ad predicamenta generis: speciei: differentie. proprii atque accidentis proficit cognitio disputemus. Aristoteles enim in predicamentis decem genera constituit reque de cunctis alijs predicarentur ut quicquid ad significationem venire posset: id si integram significationem teneret: cuilibet eorum subiceretur generi. De quibus aristoteles tractat in eo libro. qui de decem predicamentis inscribitur. hoc ipsum vero referri ad aliquid velut ad genus: tale est: quale est si quis speciem supponat generi. Hoc vero neque preter cognitionem generis et speciei ullo modo fieri potest: nec vero ipse species quid sint: vel cuius magis sint: possumus agnoscere. Nisi eorum differentie cognoscantur. Sed differentiarum natura incognita: que uniuscuiusque speciei sint differentie: modis omnibus ignorabitur. Quare sciendum est quoniam si de generibus Aristoteles tractat in predicamentis: generum natura cognoscenda est cuius cognitionem speciei quoque committat agnitio. Sed hoc cognitio: quid sit differentia: non potest ignorari: quod quod eodem libro plura sunt: ad que nisi maximam peritiam et generis et speciei et differentie lector attulerit: nullus omnino intellectus patebit: ut cum ipse Aristoteles dicat Diversorum generum et non subalternatum positorum diverse sunt specie differentie quod his ignoratis intelligi impossibile est: sed idem Aristoteles. proprium uniuscuiusque predicamenti diligentissima inquisitione vestigat: ut cum substantie proprium post multa dicit esse: quod idem numero contrariorum susceptible sit vel rursus quantitatis: quod in ea sola equum

atque inaequale dicatur: qualitatis etiam: quod per eam simile atque dissimile alijs esse proponimus: et in ceteris eodem modo: ut que sit contrarij proprietatis: quod secundum relationem oppositionis: et que privationis et habitus: que affirmationis et negationis: in quibus ita tractat tanquam iam peritis scientibusque. que sit proprietatis natura: quam si quis ignorat: frustra ea que de his disputantur aggreditur. Jam vero illud manifestum est: quod accidens maximum predicamentorum obtineat locum: quod proprio nomine novem predicamenta circundat: et ad predicamenta quidem quanta sit huius libri intentio ex his manifestum est. Quid vero ait: et ad assignationem diffinitionum facile cognosci potest si prius substantie rationum divisio fiat. Substantie ratio alia quidem in descriptione ponitur. Alia vero in diffinitione. sed ea que est in descriptione: proprietatem quandam colligit eius rei: cuius substantie rationes prodit: ac non modo proprietate id quod demonstrat informat: verum etiam ipsa sit proprium: quod in diffinitionem quoque venire necesse est. Si quis enim quantum titatis rationem reddere velit: ut dicat: licebit: quantitas est secundum quam equale atque inaequale dicitur.

Sicut igitur proprietatem quidem quantitatis in ratione posuit quantitatis: et ipsa tota ratio ipsius quantitatis propria est: ita descriptio et proprietates colligit et ipsa propria sit descriptio. Diffinitio vero ipsa quidem propria non colligit: sed ipsa quidem sit propria diffinitio. Nam qui substantiam monstrat: genus differentijs iungit: et ea que per se sunt communia atque multorum in unum redigens unius speciei quam diffinitio reddit equalia. Ita igitur ad descriptionem utilis est proprii cognitio quam proprietatis sola in descriptione colligit: et ipsa sit propria sicut diffinitio quoque ad diffinitionem vero genus: quod primum ponitur: et species ad quam genus illud aptatur: et differentie quibus iunctis cum genere species diffinitur: sed si cui hec pressiora quam expositionis modus exposulat: videbuntur: hoc eum scire convenit nos (ut in prima editione dictum est) hanc expositionem nostro reservasse iudicio: ut ad intelligentiam simplicem huius libri editio prima sufficiat. Ad interiorum vero speculationem confirmatis pene iam scientia nec in singulis vocabulis rerum berentibus: hec posterior editio collocat. Ad divisionem vero faciendam tamen hic liber Itaque gogax utilis est. ut preter earum scientiam reque: de quibus in hac libri serie disputat: casu fiat potius quod ratione partitio. Hoc autem manifestum erit si divisionem ipsam dividamur. id est si nomen ipsum divisionis in ea que significat partiamur. Est namque divisio generis in species: ut cum dicimus: coloris aliud est album: aliud nigrum: aliud vero medium. Rursus divisio est quotiens vox plura significans aperitur: et quod multa sunt que ab ea voce signantur: ostendit: ut si quis dicat nomen canis plura significat: et hunc latrabilem quadrupedemque: et celestem sydus: et marina bestiam que omnia a se diffinitione disijuncta sunt. Dividi autem dicitur quotiens totum in partes proprias separatur: ut cum dicimus: domus aliud sunt fundamenta: aliud parietes: aliud tectum. Et hec quidem triplex divisio secundum se partitio nuncupatur. Est autem alia que secundum accidens dicitur: ea quoque sit tripliciter: aut cum accides in subiecta dividitur: ut cum dico: bonorum alia sunt in anima: alia in corpore: alia extrinsecus: vel rursus subiectum in accidentia: ut corporum alia sunt alba: alia sunt nigra: alia medij coloris. Et rursus cum accidentia separamus. ut cum dicimus: liquetia alia alba: alia nigra: alia medij coloris. Et rursus alborum alia sunt dura: alia

ra: alia liquentia: quedam mollia: cum igitur ita omnibus fiat diuisio: aut secundum se: aut per accidens: utraque vero partitio tripliciter fiat: cumque in superiore finem se triplici partitione sit vna diuisionis forma: genus in species seperare. Id neque preter generis scientiam fieri villo modo potest. Neque vero preter scientias differentiarum quas necesse est in specierum diuisione sumi. Manifestum est igitur quanta utilitas huius libri ad hanc diuisionem sit: que primo aditu genus ac species et differentias tractat. Secunda vero ea diuisio que est finem vocis significantias: nec hec quidem ab huius libri utilitate discreta est. Vno enim modo cognosci poterit: vtrum vox cuius diuisionem facere querimus: equooca esse videatur an genus: si ea que significat diffiniuntur: et si ea que sub comunione sunt: vna diffinitione claudantur: species esse necesse est: et illud commune earum genus. Quod si illa que proposita vox designat: non possunt vna diffinitione concludi: nemo dubitat: quin illa vox sit equiuoca: neque etiam ita sit comunis his de quibus predicatur ut genus. quandoquidem ea que se se posita significat. secundum commune nomen non possunt vna diffinitione comprehendendi. Si igitur ex diffinitione manifestum sit quod genus sit: quid vero nomen equiuocum diffinitio vero per genera differentiasque discurrit: quisque ne dubitare potest eque in hac diuisionis forma plurimum huius libri auctoritatem valere. Illa vero secundum se diuisio que est totius in partes quemadmodum discernit: ac non potius generis in species diuisio esse putabitur: nisi sint genus et species et differentie earum: quantum ante ratione discipline tractata. Cur enim non quisque dicat domus species potius esse quam partes fundamenta: parietes et tectum. Sed cum occurrerit generis nomen in vnaquaque specie totum posse congruere: totum vero in vnaquaque parte sua nomen conuenire non posse: manifestum sit aliam diuisionem esse generis in species: aliam totius in partes. Conuenire autem nomen generis singulis speciebus ostenditur per id quod homo et eque singula animalia nuncupantur. Neque tectum vero neque parietes aut fundamenta singularitum domus nomine appellari solent. Sed cum sint iuncte partes: tunc recte totius nomen excipiunt. De ea vero diuisione que secundum accidens fit nullus ignorat: quia incognito accidenti incognitaque vi generis ac differentiarum facile euenire possit: ut accidens ita in subiecto soluat quasi genera in species et postremo omnem hunc ordinem partitionis sedissime permiscebit in scientia. Et quoniam quod ad diuisionem hic liber profert ostendimus: nunc de demonstratione dicemus ne per ardua atque difficilia hereat: qui in tanta disciplina vigilantissimo ingenio et sollertissimo labore sudauerit. fit enim demonstratio: id est alicuius que sit certa rationis collectio ex ante cognitis naturaliter et ex conuenientibus ex primis ex causa ex necessariis et per se inherentibus. Sed genera speciebus propriis priora sunt naturaliter: Ex generibus enim species sunt. Item species sub se positae vel individuis priora sunt naturaliter esse manifestum est. Que vero priora sunt ea et notiora sunt subsequantibus naturaliter. Duo bus enim modis primum aliquod et notum dicitur scilicet et finem naturam. nobis enim illa magis cognita sunt que proxima et individua sunt: debet species: postremo genera. At vero natura conuerso modo ea sunt magis cognita que nobis minus proxima sunt. Atque ideo quantumlibet se longius a nobis genera protulerunt: tanto magis sunt lucida et naturaliter nota. Dif-

ferentie vero substantiales ille sunt quas per se his rebus inesse que demonstrantur agnoscimus. Precedere autem debet generum ac differentiarum cognitio ut in vnaquaque disciplina que sunt ei rei que demonstratur conuenientia principia possit intelligi. Necesse saria vero esse ea ipsa: que genera et differentias dicimus nullus dubitat: qui speciem sine genere et differentia intelligit esse non posse. Genera vero et differentie sunt cause specierum. Idcirco enim species sunt: quod genera earum et differentie sunt. que in fillogisimis posita demonstrantibus illis non rei solum verum conclusionis etiam cause sunt: que postremis resolutiois locupletius dicemus. cum igitur perutile sit et diffinitione quolibet illud circumscribere: et diuisione dissoluere: et demonstrantibus comprobare: hec autem preter earum rerum scientiam de quibus in hoc libro disputabitur: neque intelligi neque exerceri valet. quis vnumquam poterit dubitare quin hic liber maximum totius logice adiumentum sit: preter que cetera que in ea magnam vim tenent: nullum doctrine aditum prebent. Sed meminit. Porphyrius introductionem sese conscribere: neque ultra quam institutionis modus est: formam tractatus egredi. At enim se altiorum questionum modis abstinere: simplices vero mediocri comectura perfringere. Que vero sint altiores questiones quas se differre promittit. ita proponit.

CAd hoc de generibus et speciebus illud quidem siue subsistant: siue in solis nudis intellectibus posita sint: siue subsistentia corporalia sint an incorporea: et vtrum separata a sensibilibus: an in sensibilibus posita. et circa consistentia dicere recusabo. Altissimum enim negocium est huiusmodi: et maioris egens inquisitionis.

CAltiores inquit questiones pretereo: ne eis itempestiue lectoris animo ingestis initia eius primitiasque perturbem. Sed ne omnino faceret negligentem: ut nihil preterquam quod ipse dixisset: lector amplius putaret occultum id ipsum cuius executionem sese differre promisit. addidit ne de his minime obscure peritusque tractado lectori quicquam obscuritatis effunderet: et tamen scientia roboratus quid queri iure posset. agnosceret. Sunt autem questiones: quas sese reticere promittit et perutiles et secrete et temptate quidem a doctis viris: nec a pluribus dissolute. Quarum prima est huiusmodi. Omne quod intelligit animus: aut id quod est in natura rerum constitutum: intellectu concipit: et sibi met ratione describit: aut id quod non est: vacua sibi imaginatione depingit. Ergo intellectus generis et ceterorum cuiusmodi sit queritur vtrum ne ita intelligamus species et genera ut ea que sunt et ex quibus verum capimus intellectum: in nosmetipsos ludimur. cum ea que non sunt animi cassa imaginatione formamus. Quod si esse constiterit: et ab his que sunt intellectus concipi dixerimus: Tunc alia maior ac difficilior questio dubitationem parat: cum discernendi atque intelligendi generis ipsius naturam summa difficultas ostenditur. Illam omne quod est: aut corporeum aut incorporeum esse necesse est: genus igitur et species in aliquo horum esse oportebit. Quale erit igitur id quod genus dicitur vtrum ne corporeum an vero incorporeum. neque enim quod sit diligenter intedit: nisi in quo horum poni debeat agnoscat. Sed neque cum hec soluta fuerit questio: omne excludit ambiguum subest enim aliquid quod si incorporea esse genus ac species dicantur: obsideat intelligere.

Secunda editio In porphi.

tiam atq; detineat exolui postulans: vtrum circa cor-
pora ipsa subsistant an et pter corpora subsistētia cor-
poralia esse videantur. Due quippe incorporeorū for-
me sunt: vt alia preter corpora esse possunt: et separa-
ta a corporibus in sua incorporealitate perdurent: vt
deus mens anima. Alia vero cū sint incorporea tñ p-
ter corpora esse nō possunt: vt linea: vel superficies:
vel numerus: vel singule qualitates: quas tam et si cor-
poreas esse pronuntiamus: q; tribus spatijs minime
distendantur: tamen ita in corporibus sūt: vt ab his
diuelli nequeant: aut separari: aut si a corporibus se-
parata sint: nullo modo permaneant. Quas licet que-
stiones arduum sit ipso Porphyrio renuente dissol-
uere. Tamen agrediar: vt nec animum lectoris ani-
mum relinquam: nec ipse in his que preter muneris
suscepti seriem sunt: tempus operamq; consumam.
Primum quidem pauca sub questionis ambiguita-
te proponam. Post vero eundem dubitationis no-
dum exoluere atq; explicare tēptabo. Genera et spe-
cies aut sunt et subsistūt: aut intellectu et sola cogita-
tione formantur. Sed genera et species esse non pos-
sunt. Hoc autem ex his intelligitur. Omne enī quod
cōmune est vno tempore pluribus: id in se vnum esse
non poterit. Multorum enī est quod cōmune est: pre-
sertim cum vna atq; eadem res in multis vno tēpore
tota sit. quātecunq; enim sunt species: in omnib; ge-
nus vnū est nō q; de eo singule species q̄si partes ali-
quas carpant sed singule vno tempore totum genus
habeant. quo fit vt totum genus in pluribus singul-
vno tempore positum vnum esse non possit. neq; . n.
feri potest vt cum in pluribus totū vno sit tempore:
in semetipso sit vnum numero. Quod si ita est: vnus
quiddam gen^o esse non poterit: quo fit vt omnino ni-
hil sit. Omne enim quod est iccirco est quia vnum est
et de specie idem conuenit dici. Quod si est quidē ge-
nus ac species sed multiplex. neq; vnū numero: non
erit vltimum genus: sed habebit aliud superpositum
genus: quod illam multiplicitates vnus sui nominis
vocabulo concludat: vt enim plura aīalia qm̄ hnt qd
dā simile: eadem tamen non sunt. Iccirco eorum ge-
nera perquirunt: ita quoq; quoniā gen^o quod in plu-
ribus est: atq; ideo multiplex: habet suis similitudines
quod genus est: non est vero vnū: quoniā in plurib;
est: eius quoq; generis gen^o aliud querendū est: cūq;
fuerit inuentum: eadem ratione que super^o dicta est
rursus genus tertium vestigat. itaq; in infinitum ra-
tio procedat: necesse est: cum nullus discipline termi-
nus occurrat. Quod si vnum quoddam numero ge-
nus est commune multorum esse non poterit. vna. n.
res si cōis est: aut partibus cōis est: et non ias tota cō-
munis sed partes ei⁹ proprie singulorum sunt: aut in
vsu habentium etias per tēpora transit vt sit cōe: vt
puteus et fons: vt seruus cōis vel equus: aut vno tē-
pore oibus cōmune sit: non tamen vt eorum quibus
cōe est: substantias constituat: vt est theatrū: vel spe-
ctaculum aliquid quod spectantibus omnibus cōe ē:
Genus vero secundū nullum horū modorū cōe eē spē-
bus potest: nam ita cōe esse debet: vt et vnū totum in
singulis et vno tempore sit: et eorum quorum cōe est
constituere valeat et conformare substantiā. Quocir-
ca si neq; vnū est: qm̄ cōe est: neq; multiplex qm̄ ei⁹
quoq; multitudinis genus aliud inquirendum est: vi-
debitur genus omnino non esse: idemq; de ceteris in-
telligendum est. Quod si tantum intellectibus gene-
ra et species ceteraq; capiuntur cū omnis intellectus

aut ex re fiat subiecta: vt sese res habet: aut vt res se
se nō habet (nam ex nullo subiecto fieri intellectus nō
pōt) Si generis et speciei ceterorūq; intellectus ex re
subiecta veniat: ita vt sese res ipsa hz que intelligit
iā non tantū in intellectu posita sunt: sed in re: etiā
veritate cōsistunt. Et rursus querendū est que sit eo-
rum natura quod superior questio vestigabat. q; si ex
re quidem generis ceterorūq; sumitur intellectus:
neq; ita vt se se res hz que intellectui subiecta est: va-
num: necesse est esse intellectum: qui ex re quidem su-
mitur: non ita vt se se res habet. idem est enim falsus
quod aliter atq; res est intelligitur. Si igitur quoniā
genus et species nec sunt nec cum intelliguntur ver⁹
est eorum intellectus. non est ambiguū: quin oīs hec
sit deponenda de his qnq; propositis disputandi cu-
ra qñquidem neq; de ea re. que sit: neq; de ea de q̄
verum aliquid intelligi proferrue possit inquiritur.
hec quidem est ad presens de propositis questio: quā
nos Alexandro consentiente hac ratiocinatione sol-
uemus. Non enim necesse esse dicimus omnem intel-
lectum qui ex subiecto quidem sit: non tamen vt sese
ipsum subiectum habet: falsum et vacuum videri. In
his enim solis falsa opinio ac non potius intelligētia
est: que per coniunctōes sunt. Si enim quis cōpōat
atq; cōiungat intellectu id quod natura iungi non pa-
tiatur: illud falsū esse nullus ignorat: vt si quis equus
atq; hominem iungat imaginatione: atq; effiget cen-
taurum. Quod si hoc per diuisionem et abstractionē
fiat: non q; ita res se se habet: vt intellectus est. In-
tellectus tamen ille falsus est minime. sunt enī plura
que in aliis suum esse hnt. ex quibus aut omnino se-
parari non possunt: aut si seperata fuerit: nulla ratio-
ne subsistunt. Atq; vt hoc in nobis in peruulgato erē-
plo manifestū sit: linea in corpore est aliquid: et id qd
est corpori debet: hoc est esse suus per corpus retinet
quod docet ita. si. n. separata a corpore sit non subsi-
stet. quis. n. vnq; sensu vilo separatam lineam a corpo-
re cepit. Sed animus cum confusas res permixtasq;
in se a sensibus cepit: in propria vi et cogitatione disti-
guit. Omnes res huiusmodi incorporee in corpore suū
esse habentes sensus cū ipsis nobis corporibus tradit
at vero aīus: cui potestas est et diuincta componere
vel cōposita et coniuncta dissoluere: ea que a sensib;
cōfusa et corporibus cōiuncta tradūtur: ita distiguit
vt incorporeā naturam per se ac sine corporibus in
bus est concreata: et speculetur et videat. Diuerse enī
proprietates sunt incorporeorū corporibus permixto-
rum: etiam si seperentur a corpore. Genera ergo et
species ceteraq; vel in incorporeis reb⁹: vel in his que
sunt corporea: reperiuntur: et si ea in rebus incorpo-
reis inuenit animus: hz illico incorporeū generis intel-
lectū: Si vō corpaliū reū genera speciesq; p̄spererit
aufert (vt solet) a corporibus incorporeorū naturam:
et solā spurāq; vt in seipsa forma est contuet. Ita hec
cū accipit anim⁹ pmixta corporibus incorporealia: ea
diuidens speculat atq; cōsiderat. Nemo ergo dicat
falsam nos cognitare lineā: qm̄ ita eā mēte capim⁹ q̄
si preter corpora sit: cum preter corpora esse non pos-
sit. Non enim omnis qui ex subiectis rebus capit in-
tellect⁹: aliter q̄ sese ipse res habent: falsus esse putā-
dus est: sed (vt superius dictum est) ille quidem q; hoc
in compositione facit falsus est: vt cum homines atq;
equum iungens putat esse centaurum: Qui vero id in
diuisionib⁹ et abstractionibus atq; assumptionib⁹ ab
his reb⁹: in quibus sunt efficit: non solum nō falsus
non est

non est: verum etiam solus intellectus id quod in proprietate verum est: inuenire potest. Sūt igitur huius modi res in corporalibus atq; in sensibilibus rebus. Intelligentur autem preter sensibilia: vt eorum natura perspicitur: et proprietates valeat comprehendere. Quocirca cum genera et species cogitantur: tunc ex singulis ex quibus sunt eorum similitudo colligitur: vt ex singularibus hominibus inter se dissimilibus humanitatis similitudo colligitur: cogitata animo veraciterque respecta fit species: quarum specierum rursus diuersarum considerata similitudo: que nisi in ipsis speciebus aut in earum indiuiduis esse non potest efficit genus. itaque hec sunt quidem in singularibus. Cogitatur vero vniuersalia: nihilque aliud species esse putanda est nisi cogitatio collecta ex indiuiduorum dissimilium numero substantiali similitudine: genus vero collecta cogitatio ex specierum similitudine. Sed hec similitudo cum in singularibus est: fit sensibilis: cum in vniuersalibus fit intelligibilis: eodem modo cum sensibilis est: in singularibus permanet: cum intelligitur fit vniuersalis. Subsistit ergo circa sensibilia: intelliguntur autem preter corpora neque enim interclusus est: vt due res eodem in subiecto sint: quod ratione diuersae sint: ut linea curva atq; caua est que res cum diuersis terminationibus terminentur diuersusque earum intellectus fit: semper tamen in eodem subiecto reperiuntur: eadem caua linea eademque curva est. Ita quoque generibus et speciebus idem singularitatis et vniuersalitatis vnum quidem subiectum est: sed alio modo vniuersale est cum cogitatur: alio singulare cum sentitur in rebus his in quibus esse suum habent. His igitur terminatis oris (ut arbitror) questio dissoluta est. ipsa enim genera et species subsistunt quidem alio modo: intelliguntur vero alio et sunt incorporea: sed sensibilibus iuncta subsistunt in sensibilibus. Intelligentur vero preter corpora: ut per se metipsa subsistentia: ac non in alijs esse suum habentia. sed Plato genera et species ceteraque non modo intelligi vniuersalia: verum et esse atq; preter corpora subsistere putat. Aristoteles vero intelligi quidem incorporea atq; vniuersalia: sed subsistere in ipsis sensibilibus putat: quorum diiudicare sententias aptum esse non duxi. Altioris enim est philosophie: idcirco vero non studiosius Aristotelis sententiam executi sumus: non quod eam non maxime probaremus: sed quod hic liber ad predicamenta conscriptus est: quorum Aristoteles auctor est.

Illud vero quemadmodum de his: ac de propositis probabiliter antiqui tractauerunt et horum maxime peripatetici: tibi nunc tentabo monstrare.

Pretermisissimis his questionibus: quas altiores esse per dicit. exoptat mediocrem introductorij operis tractatum sed ne hec ipsa harum questionum omisio vicio daretur: appositum: quemadmodum de propositis tractaturus est. ex quorum quibus hoc opus auctoritate subnixum aggreditur: affert denunciat. Cum mediocritate quidem tractaturum permittit detracta obscuritatis difficultate: animam lectoris suat: vt vero acquiescat ac sileat ad id quod dicturus est peripateticoz auctoritate confirmat. Atque ideo ait de his id est de generibus et speciebus de quibus superiores intulerat questiones: ac de propositis. id est de differentijs: pro prijs accidentibus: sese probabiliter disputaturum: probabiliter autem ait. id est verisimiliter. quod greci. ἁποφύκωσεν vel ἐκ τῶν εἰδῶν dicunt Sepe enim et apud Aristoteles ἁποφύκωσεν verisimiliter ac probabiliter dictum inuenimus: et apud Boetium et apud Alexandrum: ἁποφύκωσεν quoque ipse in multis hac significatione hoc verbo

usus est. quod nos. scilicet translatione quae ait. ἁποφύκωσεν ἑρπῶν ita interpretari: vt rationabiliter diceremus omisimus. Longe. id est melior ac verior significatio ea visa est: vt probabiliter sese dicere permitteret. id est si propter opinionem in grediendum atque lectorum: quod introductionis est proprium. Nam cum ab imperitorum hominum mentibus doctrine secretum altioris abhorreat: talis esse introductio debet vt non propter opinionem ingredientium sit. Ergo melius probabiliter quam rationabiliter interpretati sumus. Antiquos autem ait de eisdem disputasse rebus sed eorum illum maxime tractatum insequi: quem peripatetici. Aristotele duce reliquerunt. ut tota disputatio ad predicamenta conueniat.

Idetur autem neque genus neque species simpliciter dici.

Queri in expositionum principijs solet: cur vniuersaque ceteris in dispositionis ordine preponatur. velut nunc in genere dubitari solet: cur genus speciei: differentie: proprio: accidentisque preterit de eo enim primitus tractatur. Respondebimus itaque in re factum videri: omne enim quod vniuersale est: intra semetipsum cetera concludit: ipsum vero non magnitudine clauditur. Maioris itaque meriti est ac principalis nature: illud quod ita cetera coercet: ut ipsum nature magnitudine nequeat ab alijs contineri. Genus igitur species intra se positas habet: et earum differentias: propriaque. nihilominus etiam accidentia. atque ita de genere inchoatum fuit quod cetera nature sue magnitudine coercet. et continet. Preterea illa semper priora sunt que si auferat quis contenta cetera perimuntur: illa posteriora quibus positis ea que ceterorum substantia perficiunt: consequuntur: vt in genere et ceteris. Nam si animal auferas: quod est hominis genus: homo quoque qui est species: et rationale: quod differentia et risibile quod proprium et genericum quod accidens est: non manebit: et interemptum genus cuncta consumit. Si vero hominem esse constituas: vel grammaticum vel rationale vel risibile: animal quidem esse necesse est. Siue enim homo est: animal est siue rationale: siue risibile: siue grammaticum: ab animali substantia non recedit. Sublato ergo genere et cetera consumuntur. positis vero ceteris sequitur genus. prior est igitur natura generis posterior est ceterorum. Iure est igitur in disputatione prepositum genus sed quoniam generis nomen multa significat (hoc est. n. quod ait videtur autem neque genus neque species simpliciter dici. Tibi. n. non est simplex dictio: illic multiplex significatio est.) prius huius nominis significationes discernit: ac separat: vt de qua significatione generis tractatur est: sub oculis ponat. Sed cum neque genus neque species: neque differentia: nec proprius: nec accidens significatione simplicia sint. Cur de his tamen duobus genere inquam ac specie dixit non simpliciter dici cum proprium differentie: atque accidens ipsa quoque sint significatione multiplici. Dicendum est quoniam longitudinem vitans tamen speciem nominis: eamque idcirco ne solum genus esse significationis multiplicis putaretur. Enumerat autem primam generis significationem hoc modo.

Genus enim dicitur et aliquorum quodammodo se habentium ad vnum aliquod. et ad se inuicem collectio. secundum quam significationem romanorum dicitur genus ab vniuerso. scilicet habitudine. Dico autem romuli et multitudinis habentium aliquo modo ad inuicem eam. quam ab illo est. cognationem secundum diuisionem ab alijs generibus dictum.

Secunda editio In porphi.

Cuna inquit generis significatio est: que in multitudine venit a quolibet vno principium trahens: ad quod. s. ita illa multitudo coniuncta est: vt ad se inuicem per eiusdem vnius principium copulata sit: vt cū romanorum genus dicitur multitudo romanorum ab vno romulo vocabulum trahens et ipsi romulo: et ad se inuicem quasi quadam nominis hereditate cōiuncta est. Eadem enim que a romulo societas descendit romanos inter se omnes vno generis nomine deuincit et coalligat. Videtur autem secuisse hanc generis significationem in duas partes: cum copulatiua conjunctione admiscuit dicens Genus dicitur aliquorum quodammodo se habentium ad vnum aliquod et ad se inuicem collectio: tanquā et illud genus dicatur ad vnum aliquo modo se habere: et hoc rursus genus dicatur quod ad inuicem vnius generis significatione coniuncti sunt. hoc vero minime est: eadem enim a quolibet vno propagata societas: et ad illuz q princeps est generis: totam multitudinem perfert et ipsam inter se multitudinem vno generis nomine conecit et cōtinet. Quocirca nō ē putandus diuisionem fecisse: sed omne quicquid in hac generis significatione intelligendum fuit aperuisse. Ordo autem verborum ita sese habet qui est hyperbaton intelligendus. Genus enim dicitur: et aliorū ad vnum se aliquo modo habentium collectio: et ad se inuicem aliquo modo habentium: rursus collectio subaudienda est. est enim et zygma. cuius significationis adiecit exemplum. secundum quam significationem romanorum dicitur genus ab vnius. s. habitudine. Dico autem Romuli: et multitudinis rursus habitudine habentium aliquo modo ad inuicem cognationem: eam. s. que ab illo est idest Romulo. secunduz diuisionem ab alijs generibus dictum. scilicet multitudinis hec enim multitudo aliquo modo ad vnum et ad se inuicem habens cognationem genus dicta est: vt ab alijs discernetur: vt Romanorum genus ab attheniensium genere ceterorumq; separaretur: vt sit integer verborum ordo. genus enī dicitur et collectio aliquorum ad vnum se quodammodo habentium: et ad se inuicem: secundum quā significationem Romanorum dicitur genus ab vnius. s. habitudine. dico autem Romuli et multitudinis secundum diuisionem ab alijs generibus dictum habentium. s. hominum aliquo modo ad inuicem eam que ab illo est Romulo cognationem. atq; hec hactenus: nūc de secunda generis significatione dicendum est.

Dicitur autem et aliter rursus genus quod est vniuscuiusq; generationis principium: vel ab eo q genuit. vel ab eo loco. in quo quis genitus est. Sic enim Orestem quidem dicimus a tantalo genus habere. Hylum autem ab Hercule. Et rursus Pindarum thebanum esse genere. Platonem vero attheniensem. etenim patria principium est vniuscuiusq; generationis. quemadmodū et pater. hec autem videtur promptissima esse significatio generis. romani enim dicuntur qui ex genere descendunt romuli. et Cecropide. qui ex genere descendunt Cecropis. et eorum proximi.

Quattuor omnino sunt principia: que vnumquodq; principaliter efficiunt. est. n. vna causa que effectiua dicitur velut pater filii. et alia est materialis: velut lapides domus. Tertia forma. velut hominis ratiōabi

litas. Quarta quam obrē: velut pugna victorie. due vō sunt que per accidens vniuscuiusq; dicuntur esse principia: locus. s. ac tempus. omne. n. quod nascitur. in loco ac tempore est: et quicquid d loco vel tēpore natus factū ve fuerit: cum locum vel id tempus accidentaliter dī habere principium. Horum omnium in hac secunda generis significatione duo quedā ex alterutris assumit que ad significationem generis videbantur ac comodata. Ex his quidem causis que principalia sūt effectiuum. Ex his vō q accidentia: locus. ait enī genus dicitur: a quo quis genitus est que est effectiua principium causa. et in quo quis loco est procreatus que est accidens causa principij. Itaq; hec secunda significatio duo cōtinet: eū a quo quis procreatus est et locum in quo quis editus est: vt exempla quoq; ipsa demonstrant: Orestem enim dicimus a Tantalo genus ducere: Tantalus qpe Delopem. Delops Atreum. Atreus Agamēnonem. Agamēnō genuit Orestem. Itaq; a procreatione genus hoc dictum est. at vō Pindarum dicimus esse thebanū. s. qm Thebis editus est: tale generis nomen accepit: h qm diuersū est illud a quo quisq; procreatus est: et locus in quo q editus est: videt diuersa esse generis significationem procreantis: et loci: quā in secunda parte enumerans vnam fecit: h ne videret duplex: per similitudinē coniunctit dicens etenim patria principium vniuscuiusq; generationis: quemadmodū pater. Sed qm in significationib; euenit sepe: vt aliqd sit qd intellectu significatione rei propinquius esse videatur: et qm duas generis apposuit significationes: multitudinis. s. et procreantis cui generi nomen cōuenientius aptetur: iudicat atq; discernit dicens: hanc esse promptissimam generis significationem: que a procreante deducta sit. bi. n. maxime cecropide sunt: qui a cecrope descendunt: bi romani. qui a Romulo: que cū ita sunt: confundi rursus generis significationes videntur. Si. n. sunt bi maxime romani: qui a Romulo originem trahunt: et hec significatio illa est que a procreante deducitur vbi ē reliqua quā primā quoq; enumerauit: que ē multitudinis ad vnum et ad se inuicem quodammodo se habentium collectio. Sed acutius intuentibus plurime admodum differentie sunt. Aliud enim est a quolibet primo procreante genus deducere: aliud vnum genus esse plurimorum. Illud enim ex recta sanguinis linea fieri potest et non in multa diffundi: vt si p vnicos familia descendat. huic enim aptatur secunda illa generis significatio: que a procreante deducitur: prima vero non nisi multitudine consistit: illud quoq; ē: quod prima procreationis principium non querit: s; (vt ipse ait) sufficit aliquo modo se habere ad id: vnde hmoi generis principium sumitur. Secunda vero significatio nullam viz nisi a procreante sortitur. Itē in illa prima significationis multitudine: huius secunde particularitas cōtinetur vt in romanorum genere Scipiadarum genus. nam cuz sunt romani scipiades sunt. Qm enim ad romulum: et ad ceteros romanos scdm Romuli habitudinem iuncti romani sunt. Scipiade vero dicuntur ad scdam generis significationem q; eorum familie. Scipio. et sanguinis principium fuit.

Et quidem prius appellatum est genus vniuscuiusq; generationis principium. dehinc etiam et multitudo eorum qui sunt ab vno principio vt a romulo. quam diuidentes et ab alijs separantes. dicebam? omnē illā collectionē esse romanorum genus.

Sensus

Sensus vero facilis et expeditus est. si tamen una ambiguitas solvatur. cum enim prius multitudinis significationes retulerit ad generis nomen: post autem ad procreationis initium: nunc contrarium modo illam posterius a se dinumeratam significationem dicere videtur prior: quod est procreationis: illas vero posterius: que est multitudinis quod contrarium videri potest: si quis ad ordinem superius digesse disputationis aspexerit. sed hic non de se loquitur: sed de humani consuetudine sermonis: in quo prior eam significationem generis fuisse dicit: que a procreatione sit ducta. Accedente vero etate loquendi usu nomen generis est ad multitudinem habentem se quodammodo ad aliquem fuisse translatum. hoc vero iccirco dicit: quoniam superius dixerat. hoc enim. vel promptissima significatio ut ab hac id est secunda quam promptissimam significationem dicit illa quoque noncupata videtur: que est multitudinis. prius enim genus inter homines appellatum est. quod quis a generante deduceret. post autem factum est ut pro loquendi usu et multitudinis ad aliquam quodammodo se habentis genus diceretur per divisionem. scilicet generum: ut esset inter eas nominis societatisque discretio igitur bis expletis venit ad tertium genus quod inter philosophos tractatur cuiusque ad dialecticam facultatem multus usus est. horum quippe generum historia magis vel poesis tractat exordium. Tertium vero genus apud philosophos consideratur: de quo hoc modo loquitur.

Aliter autem rursus dicitur genus: cui supponitur species ad horum fortasse similitudinem dictum. Etenim principium quoddam est hominibus genus earum que sub ipso sunt specierum. videtur autem et multitudines continere omnium que sub eo sunt specierum.

Duplicem significationem generis supra proposuit: nunc tertiam monstrare contendit. Nam autem ad superiorum similitudinem dicta esse abstrahitur: Superiorum due dicte significationes sunt: una quidem: cum generis nomen quoddam principii antiquitate ad se iunctam multitudinem contineret. Alia vero: cum genus ab unoquoque procreante ducere tur: quod eorum que procreant principium est. cum igitur sint superius due generis significationes propositae. Tertium nunc addit de quo inter philosophos sermo est: illud scilicet. cui supponitur species. quod iccirco genus vocatum esse sub opinionis sue credit ambiguo quoniam habet aliquam similitudinem superiorum. nam sicut illud genus quod ad multitudinem dicitur: uno solo nomine multitudinem claudit: ita quoque generum plurimas species coerces et continet. Item ut genus illud quod secundum procreationem dicitur: principium quoddam est eorum que ab ipso procreantur: ita generum species suis est principium. ergo quoniam utriusque est simile: iccirco nomen quoque generis et in hac significatione a superioribus mutuatum esse verisimile est.

Tripliciter igitur cum genus dicatur. de tertio apud philosophos sermo est: quod etiam describentes assignauerunt dicentes. genus esse quod de pluribus et differentibus specie in eo quod quid sit predicatur. ut animal.

Jure tertium genus philosophi ad disputationem sumunt hoc enim solum est: quod substantiam monstrat. Cetera vero aut unum quidem ostendunt: aut quemadmodum a ceteris hominibus in una quasi forma populi dividat ostendit. nam illud quod multitudinem continet generum: illius multitudinis quam continet: subest non demonstrat. sed tamen uno nomine collectionem facit propter: ut ab alterius generis prolo segregetur. Item illud quod secundum procreationem dictum est: non rei procreate subam monstrat: sed tamen quod ei

fuert procreationis initium. At vero genus id cui supponitur species ad differentiam accommodatum speciei substantiam informat. et quod inter philosophos hec maxima est que scio quod unumquodque sit. tunc enim unumquodque scire videmur: quoniam quod sit: agnoscimus. Itcirco reiectis ceteris de hoc genere que maxime apud philosophos sermo est: quod etiam de scribentes assignauerunt ea descriptione: quam subter in neruit Diligenter vero ait describentes. non definites. de finitio. non fit ex genere genus aut aliud: quod liter fit definitio: genus habere non poterit: idque obscurum est: que ut primo aditu dictum pateat. fieri autem potest: ut res que alii genus sit: alii generi supponatur sed cum supponitur non quasi genus: sed tanquam species sub alio collocatur. unde non in eo quod genus est: supponi alicui potest: sed cum supponitur illico species fit: que cum ita sint: ostenditur generum ipsum in eo quod est genus: genus habere non posse. si igitur voluisset genus diffinitione concludere nullo modo potuisset. Genus enim aliud quod ei posset preponi non habet: atque iccirco descriptionem ait esse factam non diffinitionem. descriptio vero est (ut in priori volumine dictum est) ex proprietatibus informatio quodam rei: et tanquam coloribus quibusdam depictio. Cum enim in unum plura conuenerit: ita ut omnia simul rei cui applicantur euentur: nisi ex genere vel differentiis hec collectio fiat. descriptio nuncupatur. Est igitur descriptio hec generis: generum est quod de pluribus et differentiis specie in eo quod quid sit predicatur. Tria hec requiruntur in genere: ut de pluribus predicatur ut de specie differentiis: ut in eo quod quid sit. De quo re quoniam ipse posterius latius disputat: nos breuiter huius rei intelligentiam significemus hoc modo. Sit enim nobis in forma generis animal: id de aliquibus sine dubio predicatur bove. scilicet equo: boue et ceteris: sed hec plura sunt animalia igitur de pluribus predicatur homo vero: equus: atque bos talia sunt: ut de se discrepent: nec quilibet mediocri re: sed tota specie. id est tota forma sue subest: de quibus dicitur animal. homo enim et equus: et bos animalia nuncupantur. predicatur ergo animal de pluribus specie differentiis: sed quoniam modo fit hec predictio. non enim quodam interrogaueris mox animal respondetur non enim si quodam sit homo interrogaueris: animal respondetur. hoc enim ad quantitatem pertinet non ad substantiam. Item si qualis est homo interrogues: ne huic quodam responsio conuenit animalis: ceterisque omnibus interrogationibus hanc animalis responsionem ineptam atque inutilem semper esse reperies: nisi ei tamen apta est: que quodam interrogat. interrogantibus enim nobis quid sit homo: quid sit equus: quid sit bos: animal respondebit. ita nomen animalis ad interrogationem quid sit de homine equo atque boue ac de ceteris predicabit. vbi fit ut animal predicetur de pluribus differentiis specie in eo quod quid sit. Et quoniam generis hec diffinitio est: animal bovis equi bouis genus esse necesse est. omne autem genus aliud est quod in semetipso: atque in re intelligitur: aliud quod ad alterius predicationem refertur. sua enim proprietate ipsius esse constituit. ad alterum relatio genus facit ut ipsum animal. si eius substantiam queras: dicam substantiam esse animatam atque sensibilem: hec igitur diffinitio rem demonstrat pro se sicuti est: non tanquam referat ad aliud at vero cum dicimus animal genus esse: non (ut arbitror) tunc de re ipsa hoc nomen dicimus: sed de ea relatione que potest animal ad ceterorum que sibi subiecta sunt: predicationem referri. Itaque character quidam est ac forma generis in eo quod referri predicatione ad eas res potest: que cum sint plures et specie differentes: in earum tamen substantia predicatur huius autem diffinitionis rationem per exempla subiecit dicens.

Secunda editio In porphi.

Eorum enim quae predicantur, alia quidem de uno dicuntur solo sicut individua, sicut socrates, et hic et hoc, alia vero de pluribus quemadmodum genera et species et differentia et propria: et accidentia coiter sed non proprie alicui. Est autem genus: ut animal, species vero: ut homo, differentia: ut rationale, proprium ut risibile: accidens, ut album nigrum: sedere.

Omnium que predicantur quolibet modo facit Porphyrius divisionem: iccirco ut a reliquis omnibus predicationem generis seungat ac separet hoc modo. Omnium inquit in predicatis: alia de singularitate dicuntur: alia de pluralitate de singularitate vero inquit predicatur: quaecumque unum quodlibet habent subiectum: de quo dici possunt: ut ea quibus singula subiecta sunt individua: ut socrates: et plato: ut hoc album quod in hac niue proposita est: ut hoc scannum in quo nunc sedemus: non omne scannum (hoc enim universale est) sed hoc quod nunc suppositum est, nec album quod in niue est (universale enim est album) sed hoc album quod in hac niue nunc esse conspicitur, hoc enim non potest de quo libet alio albo predicari: quod in hac niue est: quia ad singularitatem deductum est: atque ad individuum formam constrictum est individui participatione. Alia vero sunt que de pluribus predicantur: ut genera species differentie et propria et accidentia communiter sed non proprie alicui, et genera quidem de pluribus predicantur speciebus suis, species vero de pluribus predicantur individuis, homo enim quae est animalis species plures sub se homines habet de quibus appellari possit. Item equus qui subest animali loco speciei: plurimos habet individuos de quibus predicatur: differentia vero ipsa quoque de pluribus speciebus dici potest: ut rationale de homine ac de deo corporibusque celestibus: que (sicut Platoni placet) animata sunt et ratione vigetia, proprium item et si de una specie predicatur: de multis tamen individuis dicitur: que sub ipsa specie collocantur ut risibile de platone socrate et ceteris individuis dicitur que homini supponuntur, accidens etiam de multis dicitur album, nigrum et de multis omnino dici potest: que a se genere specieque seuncta sunt, sedere etiam de multis dicitur homo enim sedet: simia sedet: aues quoque quarum species longe diuerse sunt: accidens autem quoniam communiter accidens esse potest et proprie alicui: iccirco determinavit dicens accidentia communiter sed non proprie que enim proprie alicui accidunt individua sunt: et de uno tantum valentia predicari: et ea que communiter accipiuntur: de pluribus dici queunt: ut enim de niue dictum est, illud album quod in hac niue subiecta est: non est communiter accidens sed proprie huic niui que oculis ostensionibus subiecta est, ita quoque ex eo quod communiter predicari poterat (de multis, nigrum album dici potest: ut albus equus alba nix) factum est: ut de una tantum niue predicari illud album possit: cuius participatio ipsius quale quid factum est singulare. Omnino autem omnia genera vel species vel differentias vel propria: vel accidentia: si per semetipsa speculemur in eo quod genera vel species vel differentie vel propria vel accidentia sunt: manifestum est quoniam de pluribus predicantur, at si ea speculemur in quibus sunt ut secundum subiectum eorum formam et substantiam metiamur euenit ut ex pluralitate predicationis ad singularitatem videantur adduci, animal, nigrum quod genus est: de pluribus predicatur: sed cum hoc animal in socrate consideramus ex pluralitate predicationis adducitur ad singularitatem, socrates, nigrum animal est: et ipsum fit individuum quoniam socrates

est individuum ac singularis. Item homo de pluribus quidem hominibus predicatur: sed si illam humanitatem que in socrate est individuum consideremus individua est: quoniam socrates ipse individuum est atque singularis, item differentia ut rationale de pluribus dici potest: sed in socrate individua est: risibile etiam cum de pluribus hominibus predicatur: fit unicum, coiter quoque accidens: ut album: cum de pluribus dici possit: in uno quoque singulari prospectum individuum est, fieri autem potuit commodior divisio hoc modo: ut eorum que predicantur, alia quidem ad singularitatem dicuntur, alia ad pluralitatem eorum que de pluribus predicantur, alia secundum substantiam predicantur: alia secundum accidens: eorum que secundum substantiam predicantur: alia in eo quod quid sit dicuntur: alia in eo quod quale, in eo quod quid sit quidem genus et species: in eo quod quale sit differentia: item eorum que in eo quod quid sit predicantur, alia de speciebus predicantur pluribus: alia minime: de speciebus quidem de pluribus predicantur: ut genera: de nullis vero species: eorum autem que secundum accidens predicantur: alia quidem sunt que de pluribus predicantur: ut accidentia: alia que de uno tantum: ut propria, potest autem fieri etiam huiusmodi divisio, eorum que predicantur: alia de singulis predicantur alia de pluribus eorum que de pluribus: alia in eo quod quid sit: alia in eo quod quale quid sit predicantur: ea que in eo quod quid sit: alia de differentibus speciebus dicuntur: ut genera, alia minime: ut species: eorum autem que in eo quod quale sit: de pluribus predicantur: alia quidem de differentibus speciebus predicantur: ut differentie et accidentia communiter, alia de uno tantum specie: ut propria, eorum vero que de pluribus differentibus specie in eo quod quale sit predicantur, alia in substantia predicantur: ut differentie: alia in coiter euenientibus: ut accidentia. Et per hanc divisionem quinque harum rerum definitiones colligi possunt hoc modo. Genus est quod de pluribus in eo quod quid sit specie differentibus predicatur, species quod de pluribus minime specie differentibus in eo quod quid sit predicatur: differentia est quod de pluribus specie differentibus in eo quod quale sit in substantia predicatur, proprium est quod de una tantum specie in eo quod quale sit non in substantia predicatur, Accidens est quod de pluribus et specie differentibus in eo quod quale sit non in substantia predicatur. Et nos quidem has divisiones fecimus: ut omnia a semetipsis separemus, Porphyrio vero alia intentio fuit, Non enim omnia a semetipsis nunc disiungere festinabat: sed tantum ut cetera a generis forma et proprietate separaret, iccirco divisit omnia que predicantur, aut in ea que de singulis predicantur, aut in ea que de pluribus: ea vero que de pluribus predicantur: aut genera esse dixit: aut species: aut cetera, horum quoque exempla subiiciens adiungit.

Ab his ergo que de uno solo predicantur, differunt genera, eo quod hec de pluribus dicuntur Ab his autem quae de pluribus, a speciebus quidem primis, quoniam species et si de pluribus predicantur, non tamen de differentibus specie, sed numero, homo enim cum sit species, de socrate, et de platone predicatur qui non specie a se invicem differunt sed numero, Animal vero cum sit genus, de homine equo, et boue predicatur, qui differunt a se invicem specie, non numero solum, A proprio vero differt genus, quoniam proprium de una sola specie cuius est proprium predicatur, et de his que sub una specie sunt individuis, quemadmodum risibile de homine solo, et de particularibus hominibus genus autem non

autem non de vna solum specie predicatur sed de pluribus et differentibus. A differentia vero et ab his coiter sunt accidentia. differt genus. quoniam et si de pluribus et differentibus specie predicantur differentie. et coiter accidentia. non tamen in eo quod quid sit dicimus predicari: sed potius in eo quod quale est. Interrogantibus enim qualis est homo dicimus quod rationalis. et qualis est coruus. dicimus quod niger. Est autem rationale differentia. nigrum vero accidens. quoniam autem quod est homo interrogamur. animal respondemus. est autem genus hominis animal.

Cum hunc genus a ceteris omnibus: quod quolibet modo predicatur: separare contendit hoc modo. Quoniam enim genus de pluribus predicatur. statim differt ab his quidem que de vno tantum predicantur: et que vnuquodlibet habent indiuiduum: ac singulare subiectum: sed hec differentia generis ab his que de vno solo predicantur cois est ei cum ceteris. id est specie differentia: proprio atque accidenti. Idcirco quoniam ipsa quoque de pluribus predicantur. hoc igitur singulorum differentias a genere colligit: ut solum intelligendum genus quod sit sub animi deducit aspectum dicens. Ab his autem que de pluribus. id est ab his que de pluribus predicantur differt genus: a speciebus quidem primum quoniam species et si de pluribus predicantur: non tamen de differentibus specie: sed numero. Species enim sub se plurimas species habere non poterit: alioquin genus non species appellaretur. Si. n. genus est quod de pluribus specie differentibus et in eo quod quid sit predicatur: cum species de pluribus predicatur et in eo quod quid sit: huic si addatur: ut de specie differentibus predicatur: forma speciei transit in genus. id quodque ex emplo intelligi fas est. homo enim cum sit species: predicatur de socrate platone et ceteris que a se non specie disuncta sunt sicut. homo atque equus vel bos: sed numero. que quidem habent dubitationem quod sit. hoc quod numero dicitur differre. Numero enim differre aliquid videbitur quotiens numerus a numero differt: ut grex bouum: qui fortasse continet triginta boues: differt numero ab alio bouum grege: si centum continet in se boues. in eo enim quod grex est: non differunt: neque in eo quod boues: nisi numero quidem differunt: quod illi plures illi vero sunt pauciores. Quod ergo socrates et plato specie non differunt: sed numero: cum et socrates vnus sit et plato vnus: et vnitas numero ab vnitate non differat: sed ita intelligendum est quod dictum est numero differentibus. id est in numerando differentibus: hoc est duos numerantur differentibus. cum enim dicimus hic plato est: hic socrates duas secimus vnitates: ac si digito tagamus dicentes: hic vnus est de socrate: rursus de platone: hic vnus est: non eadem vnitas in socrate numerata est que in platone. alioquin possit fieri: ut secundo tacto socrate platone etiam demonstraretur: quod non sit. nisi enim tetigeris socratem vel meum vel digito: itaque nisi tetigeris platone: non facies duos dum numerantur. ergo differunt que sunt numero differentia: animal vero cum genere sit: de bove et boue et equo predicatur qui differunt a se inuicem specie quoque non numero solo. cum igitur species de numero differentibus non specie predicatur genus de pluribus et differentibus specie dicitur: ut de boue et equo et de ceteris que a se specie inuicem differunt.

non numero solo. Tribus enim modis vnuquodque vel differe ab aliquo dicitur: vel alicui idem esse. id est genere specie numero. quecumque igitur genere eadem sunt: non necesse est esse eadem specie: ut si eadem sint genere differant specie. si vero eadem sunt specie. genere eadem esse necesse est: ut cum homo atque equus idem sunt genere (vterque enim animal nuncupatur) differunt specie: quoniam alia est bovis species: alia equi Socrates vero atque plato cum idem sint specie: idem quoque sunt genere: vterque. n. sub animalis predicatione potest. si quod vero vel genere vel specie idem sit: non necesse est idem esse numero. quod sit numero: idem et specie et genere si idem esse necesse est. ut socrates et plato: cum et genere animalis et specie hominis idem sint. numero tamen reperiuntur esse disuncti. gladius vero atque ensis idem sunt numero: nihil. n. omnino aliud est ensis quam gladius: sed nec specie diuerse sunt vtriusque enim gladius est: nec genere: vtriusque enim instrumentum est: quod est gladii genus: quoniam igitur homo bos atque equus de quibus animal predicatur: specie differunt: numero ergo etiam eos differre necesse est. idcirco hoc plus habet genus quod a specie differentibus predicatur. nam si integram generis definitionem demus: dabimus hoc modo. Genus est quod de pluribus differentibus specie et numero in eo quod quid sit predicatur. At vero sic species. Species est quod non solum de pluribus et differentibus numero in eo quod quid sit predicatur. a proprio vero differt genus: quoniam proprium de vna sola specie: cuius est proprium predicatur: et de his que sub vna specie sunt indiuiduis. quemadmodum risibile de homine solo: et de particularibus hominibus proprium specie cuius vni adesse potest: neque eam relinquit: nec transit ad aliam atque idcirco proprium nuncupatum est: ut risibile hominis est. itaque et de ea specie cuius est proprium predicatur: et de his indiuiduis: que sub illa sunt specie: ut risibile de bove dicitur et de socrate et de platone et ceteris: que sub hominis nomine continentur. genus vero non de vna tantum specie: ut dictum est: sed de pluribus et differentibus specie. differt igitur genus a proprio eo quod de pluribus speciebus predicatur: cum proprium de vna tantum de qua dicitur appellatur: et his que sub illa sunt indiuiduis. Differentie atque accidentis discrepantia a genere vna separatione concluditur. Omnino. n. que hec in eo quod quid sit minime predicantur: eo ipso segregantur a genere. nam in ceteris propria sunt generi: nam et de pluribus predicantur: et de specie differentibus: sed non in eo quod quid sit. Si quis. n. interroget qualis est homo: respondetur rationale que est differentia: Si quis interroget qualis est coruus: dicitur niger: quod est accidens. Si autem interroges quod est homo: animalis respondetur: quod est genus Quod vero ait. nec in eo quod quid sit predicari dicimus: sed magis in eo quod quale sit hoc magis questionem occurrat homini. Aristoteles. n. differentias in suba putat oportere predicari: quod autem in suba predicatur hac re de qua predicatur: non quale sit: sed quod sit. ostendit unde non videtur differentia in eo quod quale sit predicari: sed potest in eo quod quid sit. sed soluit hoc modo. differentia. n. ita subam demonstrare solet: ut circa subam qualitatem determinet. id est subam qualitatem preferat. quod ergo dictum est magis: tale est tanquam si diceret. videtur quod suba significare: atque in eo quod quid sit predicari. Sed magis illud est verius: quod tamen et si suba monstrat: tamen in eo quod quale sit predicatur.

Quare de pluribus predicari: diuidit genus ab his que de vno solo dicuntur: sicut indiuidua. de differentibus vero specie separat genus ab his que sicut species predicatur. vel sicut propria. in eo quod quid sit predicari diuidit a differentibus et coiter accidentibus. que non in eo quod quid predicatur sed magis in eo quod quale est vel quomodo se habens.

Secunda editio In porphi.

Tria hec esse diximus que significationes hanc tertiam generis informarent: id est de pluribus predicari: de specie differentibus: et in eo quod quid sit. qua singule partes genus a ceteris que quomodolibet predicantur distribuunt ac decernunt quod ipse breuiter colligens dicit: id enim quod de pluribus predicatur genus ab his diuidit que de vno tantum predicantur indiuiduo. Indiuiduum autem pluribus modis dicitur dicitur indiuiduum quod omnino secari non potest: ut vnitas vel mens. dicitur indiuiduum: quod ob soliditatem diuidi nequeat: ut adamas. dicitur autem indiuiduum cuius predicatio in reliqua similia non conuenit: ut socrates. nam cum illi sint ceteri homines similes: non conuenit proprietas et predicatio socratis in ceteris ergo ab his que de vno tantum predicantur genus differt: eo quod de pluribus predicatur. Restant igitur quatuor species et proprium et differentia et accidens: quorum a genere differentias colligamus. singulis igitur differentiis ab his rebus segregabitur genus. ea quod differentia qua de specie differentibus predicari genus dicitur: separatur ab his que sicut species predicantur vel sicut propria species: species enim omnino de nulla alia specie dicitur proprium vero de vna tantum specie predicatur: atque ideo non de specie differentibus. Item genus a differentia et accidente differt: quod in eo quod quid sit predicatur: illa vero in eo quod quale sit appellantur ut dictum est. itaque genus quidem ab his que de vno predicantur: differt in quantitate predicationis. a speciebus vero et proprio in subiectorum natura: quoniam genus de specie differentibus dicitur: proprium vero et species minime. Item genus in qualitate predicationis a differentia accidentisque diuiditur. Qualitas enim predicationis quedam est: vel in eo quod quid sit. vel in eo quod quale sit predicari.

Nihil igitur neque superfluum: neque minus continet generis dicta descriptio notionis.

Omnis enim descriptio vel diffinitio debet ei quod diffinitur equari si enim diffinitio non sit equalis: et si quidem maior sit: etiam quedam alia continebit: non necesse est ut semper diffinitio substantiam monstrat si minor sit: ad omnem diffinitionem substantie non peruenit. omnia enim que maiora sunt de minoribus predicantur: ut animal de homine: minora vero de maioribus minime. nemo enim vere dicere potest. omne animal homo est. atque ideo si sibi predicatio conuertenda est equalis oportet ut sit. id autem fieri potest: si neque superfluum quicquam habet neque diminutum: ut in ea ipsa generis descriptione. dictus est enim genus esse quod de pluribus differentibus specie in eo quod quid sit predicatur que descriptio cum genere conuerti potest: ut dicamus quod de pluribus specie differentibus in eo quod quid sit predicatur: id genus esse. quod si conuerti potest (ut ait) nec plus nec minus generis continet facta descriptio.

Superior disputatio de genere videtur forsitan omnem etiam speciei consumpsisse tractatum nam cum genus ad aliquid predicatur: id est ad speciem cognosci natura generis non potest: si speciei que sit intelligentia nesciatur. Sed quod diuersa est in suis naturis eorum consideratio atque discretio diuersa in primis: ideo sicut singula in probemio proposuit ita cuncta diuide re persequitur: ac primum post generis disputationem de specie tractat: de qua quidem dubitari potest. si. n. hec fuit ratio preponendi generis reliquis omnibus quod nature sue magnitudine cetera contineret: non equum

erat speciem differentie in ordine tractatus antepone re: quod differentia speciem contineret: cum presertim differentie ipsas species informet: prius autem est quod informat quod id quod eius informatione perficitur. ideo superior igitur species a differentia est: prius igitur de differentia tractandum fuit: et in probemio etiam contententur: in quo eum ordinem collocavit: que naturalis ordo suggestit: dicens vtile esse nosse quod genus sit: et quid differentia. huic respondendum est questioni: quoniam omnia quecumque ad aliquid predicantur: substantiam semper ex oppositis sumunt. ut igitur non potest esse pater nisi filius sit nec filius nisi precedat pater: alteriusque nomen pendet ex altero: ita etiam in genere ac specie videre licet. species quippe nisi generis non est: rursumque genus esse non potest nisi referatur ad speciem nec vero substantie quedam aut res absolute esse putanda sunt genus ac species: ut superior quoque dictum est sed quicquid illud est quod in nature proprietate consistat: id tunc genus sit ac species: cum vel ad inferiora vel ad superiora referuntur. Quorum ergo relatio est ad alterutrum: eorum continens factus est iure tractatus. de specie igitur incipiens ait hoc modo.

Species autem dicitur quidem et de vniuersali cuiusque forma: secundum quod dictum est. Prius quidem species digna est imperio: dicitur autem species et ea que est sub assignato genere: secundum quod solemus dicere: hominem quidem speciem animalis: cum sit genus animal: album autem coloris speciem: triangulum vero figure speciem.

Sicut generis supra distinxit significationes equiuocas: ita quidem in specie facit dicens non esse speciei simplicem significationem. et ponit quidem duas: longe autem plures esse manifestum est: quas ideo preterijt ne lectoris animum prolixitate confunderet: dicit autem primum quidem speciem vniuersaliusque figuram vocari: que ex accidentium congregatio tunc perficitur: cautissime autem dictum est vniuersaliusque: hec enim secundum accidens dicitur. que enim vniuersaliusque forma indiuiduo est: ea non ex substantiali quadam forma species: sed ex accidentibus venit. alia est enim substantialis forme species: que humanitas nuncupatur: eaque non est quasi supposita animali: sed tanquam ipsa qualitas substantie monstrans: hec enim et ab hac diuersa est: que vniuersaliusque corpori accidentaliter insita est: et ab ea que genus deducit in partes. postremum vero plura sunt: que cum eadem sint: diuersis tamen modis ad aliud atque aliud relata intelliguntur: ut hanc ipsam humanitatem in eo quod ipsa est si perspexeris species est ea que substantialem determinat qualitatem si sub animali eam intelligendo locaueris deducit animalis in se participationes: separaturque a ceteris animalibus. ac sit species generis: quod si vniuersaliusque proprietatem consideres: id est quam viridis vultus: quam firmus incessus: ceteraque quibus indiuidua conformantur. et quodammodo depinguntur: hec est accidens species: secundum quod dicimus quolibet impio esse aptum propter forme eximiam dignitates. huic aliam adiungit speciei significationem: id est eam quam supponimus generi. Allos vero triplicem speciei significationem esse subiicimus: vnam quidem substantie qualitatem aliam cuiuslibet propriam formam indiuidui: tertiam de qua nunc loquitur que sub genere collocatur. Creandum vero est propter obscuritatem eius quam nos adieciimus

adiecimus: quia nimirum altiore et eruditore quereret intellectum: eam tacite preterisse: ceterasque edidisse. cuius quidem speciei hec exempla subiecit et hominem quidem esse animalis speciem: album autem coloris: triangulum vero figure. hec enim omnia species nuncupantur eorum que sunt genera: animal quidem hominis: color autem albi: figura trianguli.

¶ Quod si etiam genus assignantes speciei meminimus dicentes quod de pluribus et differentibus specie in eo quod quid predicatur et speciem dicimus id quod sub assignato genere est.

¶ Dudum autem cum generis descriptionem assignaret in generis diffinitione speciei nomen iniecit dicens: id esse genus quod de pluribus specie differentibus in eo quod quid sit predicaretur: ut scilicet per speciei nomen diffiniret genus. nunc vero cum speciem diffinire contendat generis utitur nuncupatione dicens: speciem esse: que sub genere ponatur: cui quidem dicto illa questio iure videtur opponi. omnis enim diffinitio rem declarare debet. quam diffinitione concludit: eamque apertiore reddere: quam suo nomine monstrabat. Ex notioribus igitur fieri oportet diffinitionem quam res illa sit: que diffinitur. cum enim per speciei nomen describeret: vel diffiniret genus: abusus est vocabulo speciei velut notiore quam generis: atque ita ex notioribus descripsit genus: nunc vero cum species vellet termino descriptionis includere: generis utitur nomine: rerum convertit notionem: ut in generis quidem descriptione sit notius speciei vocabulum: in speciei autem descriptione sit notius generis: quod fieri nequit si enim generis vocabulum notius est quam speciei: in diffinitione generis speciei nomine uti non debuit. Quod si speciei nomen facilius intelligitur quam generis in diffinitione speciei nomen generis non fuit apponendum: cui questioni occurrit dicens.

¶ Nolle oportet quod quoniam genus et alicuius est genus: et species alicuius est species: idcirco necesse est et in utrorumque rationibus utriusque uti.

¶ Omnia quecumque ad aliquid predicantur: ex his de quibus predicantur: substantiam sortiuntur: quasi diffinitio uniuscuiusque substantie proprietatem debet ostendere: iure ex alterutro fit descriptio in his que ad se invicem referuntur. ergo quoniam genus speciei genus est: et substantiam suam et vocabulum genus a specie sumit: in diffinitione generis speciei nomen fuit aduocandum. Quoniam vero species id quod est sumit ex genere: nomen generis in descriptione speciei non fuit relinquendum. quoniam vero diverse sunt specierum qualitates. alie enim sunt species: que et genera esse possunt: alie que in sola speciei proprietate permanent: neque in naturam generis transeunt. idcirco multiplicem speciei diffinitionem dedit dicens.

¶ Assignant ergo et sic specie. Species est que sub genere ponitur: et de qua genus in eo quod quid sit predicatur. Amplius autem sic quoque. species est que de pluribus et differentibus numero in eo quod quid sit predicatur: sed hec quidem assignatio specialissime est. et quid solum species est: alie vero et non specialissimarum.

¶ Tribus species diffinitionibus informavit: quarum quidem due omni speciei conveniunt: omnesque que quolibet modo species appellantur. suam conclusionem determinant: tertia vero non ita: cum enim due sunt

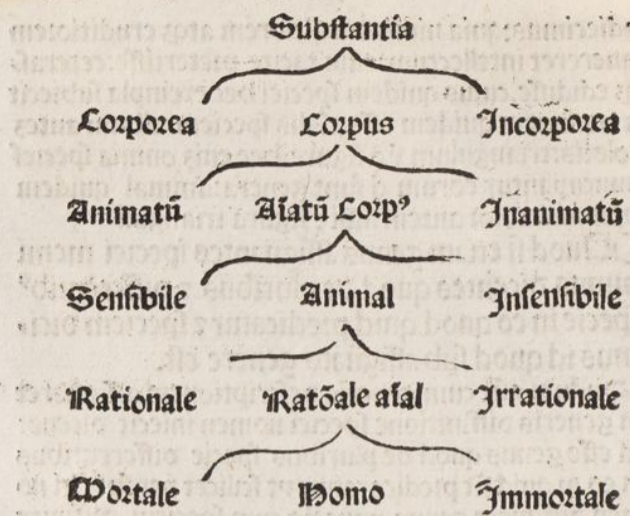
specierum forme: una quidem est cum species alicuius aliquando etiam alterius genus esse potest altera cum tamen species est neque in formam generis transit. Priora due: una. scilicet in qua quidem dictum est id esse speciem quod sub genere ponitur: et rursus in qua dictum est id esse speciem: de qua genus in eo quod quid sit predicatur: omni speciei conveniunt. Id enim tantum hec diffinitiones monstrant: quod sub genere ponitur nam vim significat speciei: qua refertur ad genus et ea que dicit id esse speciem: de quo genus in eo quod quid sit predicatur: eam rursus significat speciei formam quam retinet ex generis predicatione. idem est autem et superponi generi: et de eo predicari genus sicut idem est superponi generi et ei genus preponi. Quod si omnes species collocantur sub genere: manifestum est omnem species hoc ambitu descriptionis includi. Sed tertia diffinitio de ea tantum specie loquitur: que nunquam genus est: et que solum species restat. hec autem species est ea: que de differentibus specie minime predicatur. nam si id habet genus plus a specie: quod de differentibus specie predicatur: si qua species quidem predicatur de subiectis: sed non de specie differentibus: ea solum erit species superioris generis: subiectorum vero non erit genus: igitur predicatio ea quas species habet ad subiecta: si talis sit ut de differentibus specie non predicatur: distinguit eam ab his speciebus que genera esse possunt. et monstrat eam solum speciem esse nec generis predicationem tenere dicitur. Illa igitur tertia descriptio speciei que magis species ac specialissima diffinitur hoc modo. Species est quod de pluribus numero differentibus in eo quod quid sit predicatur. ut homo: predicatur enim de cicerone ac demosthene et ceteris qui a se (ut dicuntur) non specie sed numero discrepant. Ex tribus igitur diffinitionibus duabus quidem et specialissimas et non specialissimas species claudit: hec vero tertia solum ultimam speciem tangit. Ut autem apertius id liqueat paulo altius rem orditur: eamque congruis illustrat exemplis.

¶ Planum autem erit quod dicitur hoc modo. in unoquoque predicamento sunt quedam generalissima: et rursus alia specialissima: et inter generalissima: et specialissima sunt alia. Est autem generalissimum quidem. supra quod non est aliud superueniens genus. Specialissimum autem post quod non est alia inferior species. Inter generalissimum autem et specialissimum alia genera et species sunt eadem: ad aliud tamen et ad aliud sumpta. Sit autem manifestum in uno predicamento quod dicitur. substantia est quidem et ipsa genus: sub hac autem est corpus: et sub corpore animatum corpus. sub quo animal. sub animali vero rationale animal: sub quo homo sub homine vero socrates et plato: et qui sunt particulares homines. Sed horum substantia quidem generalissimum est et genus solum. homo vero specialissimum et solum species. corpus vero species est substantie: genus vero corporis animati. et animatum corpus species quidem est corporis: genus vero animalis: animal vero species quidem est corporis animati. genus vero animalis rationalis sed rationale animal species quidem est animalis. genus autem hominis homo vero species est rationalis animalis. non autem gen

Secunda editio In porphi.

particularium hominum. sed solum species. et oē quod ante individua proximum est species erit solum. non etiam genus.

¶ Prediximus ab aristo. decem predicamenta esse disposita: que iccirco predicamenta vocauerit: quoniam de ceteris omnibus predicantur: si quicquid vero de alio predicatur si non potuerit predicatio conuerti: maior est res illa que predicatur: ab ea de qua predicatur. Itaq; hec predicamenta maxima omnium rerū quoniam de omnibus predicantur: ostensa sunt. In vnoquoq; igitur horum predicamentorum quedam generalissima sunt genera: et longa series specierum atq; a maximo decursus ad minima. Et illa quidem que de ceteris predicantur vt genera: neq; vllis alijs supponuntur ut species: generalissima genera nuncupatur. Iccirco quia his nullum aliud supponitur genus. Infima vero que nullis speciebus dicuntur: specialissime species appellantur iccirco quoniam intergrum cuiuslibet rei vocabulum illa suscipiunt: que pura inmixtaq; in ea de qua queritur proprietate sunt constituta. at quoniam species id quod species est ex eo habet nomen: quia supponitur generi: ipsa erit simplex species: si ita generi supponatur vt nullis alijs differentiis preponatur vt genus. Species enim que sic supponitur generi alii: vt alij preponatur. non est simplex species: sed habet quādam generis mixtionē. illa vero species que ita supponitur generi vt minime speciebus alijs preponatur: illa solum species simplex est species: atq; iccirco et maxime est species: et specialissima nuncupatur. inter genera igitur que sūt generalissima et species que sunt specialissime: in medio sunt quedam que superioribus quēdam collate sunt species: inferioribus vero genera: hec subalterna genera nuncupantur: q; ita sunt genera vt alterum sub altero collocetur. Quod igitur genus solum est: id dicitur generalissimum genus: que vero sunt genera ut esse species possint: vel ita species vt sint genera non nunq; subalterna genera vel species appellantur. qd; vero ita est species vt alij genus esse non possit: specialissima species dicitur. His ergo positis sumam⁹ predicamenti vnius exemplū: vt ab eo in ceteris quoq; predicamentis atq; in ceteris generibus vt speciebus filo atq; ordine quod eueniat possit agnosci. substantia ergo generalissimum genus est. hoc enim de cunctis alijs predicatur: ac primus huius species due sunt. corporeum: et incorporeum. nam et quod corporeū est substantia dicitur: et item quod incorporeum est substantia predicatur. sub corporeo vō animatum atq; inanimatum corpus ponitur. Sub animato corpore animal ponitur. nam si sensibile adicias animato corpore animal facis. reliqua vō pars idest species cōtinet inanimatum et insensibile corpus. Sub animali autem rationale atq; irrationale. Sub rationali deus et homo. nam si rationali mortale subieceris hominem constitues: si inmortale deum. deus vero dico corporeum. hunc enim mundum veteres deum vocabant: et Iouis eum appellatione dignati sunt: deumq; solem ceteraq; celestia corpora: que animata esse tum Plato: tum plurimus doctorum chorus arbitratu est. sub homine vō individui singularesq; hoēs sunt ut Plato Lato Licero: quorum numerus pluralitas infinita non recipit: cuius rei subiecta descriptio ponit exemplum.

Socrates. Plato. Licero: Virgilius. Lato.
 ¶ Superius disposita descriptio ordinē a generalissimo vsq; ad individua predicationis ostendit. in qua quidem substantia generalissimū dicitur genus: quoniam preposita est oibus: nulli vero ipsa supponitur: et solum genus propter eandem scilicet dicitur causā homo autem species solum. quoniam Plato Lato Licero quibus est ipsa preposita: non differunt specie sed numero tantum. Corporeus vō quod scdm a substantia collocatur: et species esse probatur et genus: substantie species genus animati. at vero animatum genus est animalis corporei species. est autem animatum genus sensibile. animatū vero sensibile animal est igitur ipsum animatum propter propriam differentiam que est sensibile: recte genus dī cē animalis animal vero rationalis genus est: et rationale mortalis cumq; ratōale et mortale nihil aliud sit qm homo: rationale fit animalis species: hominis vero genus: homo vō ipse species: catonis platonis ciceronis nō erit (vt dictum est) genus sed solum spēs. nec solum differentie ratōalis species est homo. verū etiā catōis et platonis ceteroq; species appellatur: pp diuersas scilicet causam. nam rationalis iccirco est species: quā rationale per mortale atq; inmortale diuiditur. cum sit hō mortale. idē vō homo species est platonis atq; ceterorum: in forma enim eorū omnium homo erit substantialis atq; vltima similitudo. Est autem communis omnium regula: esse eas species specialissimas que supra sola individua collocantur: vt homo equus coruus: sed non auis. auium namq; multe sunt species: sed he tantum species dicuntur esse. quorum subiecta ita sibi sunt consimilia: vt substantialem differentiam habere non possint. In omni autem dispositione priora genera cum inferioribus coniunguntur. vt posteriores efficiant species. nam vt sit corpus substantia cum corporalitate coniungitur: et est substantia corporea corpus. Item vt sit animatum corporeum atq; substantia animato copulatur: et est animatum substantia corporea habens animam: Item vt sit sensibile: eidem tria superiora illa iunguntur. Nam quod est sensibile: tantum est quantum substantia corporea animata retinens sensum: quod tantum animal est. Item superiora omnia rationali iuncta rationale efficiunt: postremo hominem superiora omnia nihilominus terminant: idest substantiam hominis. addito tamen rationali et mortali. est enim homo substantia corporea animata sensibilis rationalis mortalis.

mortalis. Mos vero diffinitionem hominis reddimus dicentes, animal rationale mortale, in animalibus scilicet includentes et substantiam et corporeum et animatum atque sensibile, et in ceteris quidem speciebus atque generibus ad hunc modum vel diuidunt genera: vel species describuntur.

Quemadmodum igitur substantia cum suprema sit eo quod nihil supra eam sit genus est generalissimum: sic et homo cum sit species, postquam non est alia species: neque aliud eorum que possunt diuidi in species sed solum individua, individuum enim est socrates et plato: species erit solum, et ultima species, ut dictum est: specialissima, que vero sit in medio, eorum quidem que supra ipsa sunt species erunt, eorum vero que post ipsa genera sunt quae rebus quidem duas habent habitudines, illam quae est ad superiora, secundum quam species dicuntur esse ipsorum, et eam que est ad posteriora, secundum quam genera ipsorum esse dicuntur. Extrema vero habent unam habitudinem, nam et generalissimus ad ea que posteriora sunt, habet habitudinem, cum genus sit omnium id quod est supremum, eam vero que est ad superiora non habet cum sit supremum et principium primum et ut diximus, supra quod non est aliud superueniens genus. Specialissimum autem unam habet habitudinem, eam que est ad superiora, quorum est species, eam vero que est ad posteriora non diuersam habet, sed et individuum species dicitur. Sed species quidem dicitur individuum velut ea continens, species vero superiorum velut ea que ab illis continetur.

Ex proportione speciei nomen etiam generis ostenditur nam ut genus: quoniam non habet genus supra se generalissimum genus dicitur: ut substantia: ita species quam non habet sub se speciem sed individua: specialissima species dicitur: ut homo, quid autem est species non habere sub se, id est, habere praesens: que neque in dissimilia diuidi possunt: ut genera diuiduntur: neque in similia se cantur ut species. Que vero inter genera generalissima: speciesque specialissimas constituta sunt: ille vero species et genera nuncupantur: que et ipsa alijs supponuntur: et his alia subiunguntur. Quorum in dissimilia vel in similia possunt esse partitiones. Licetque due habitudines et quasi comparationes sint oppositae: que in omnibus generibus speciebusque versantur: una quidem quae ad superiora respiciat: ut specierum que suis generibus supponuntur: alia vero que ad inferiora: ut generum cum speciebus proprijs preponuntur: generalissima quidem genera unam tantum retinent habitudinem earum, id est, que inferiora amplectitur: illam vero que ad praeposita comparatur non habet. Generalissimum enim genus nulli supponitur. Item species specialissima unam possidet habitudinem per quam sola genera comparatur. Illam vero que ad inferiora committitur: non habet, nullis enim speciebus ipsa preponitur, at vero que subalterna sunt genera utraque habitudine funguntur: nam et illam possident que ad superiora respicit: quam que subalterna sunt, habent suppositum genus: et illam que de inferioribus praedicatur, habent enim subalterna genera suppositas species ut corporeum ad substantiam quidem eam retinet habitudinem qua potest poni sub genere: ad animatum vero eam quae

potest de specie praedicari. Specialissime vero species licet ipse individuis praeposita: tamen suppositi habitudinem non habet: ideo quoniam illa que speciei ultime supponuntur: talia sunt: ut quantum ad substantiam unum quodam sint non habentia substantialem differentiam sed accidentalem, efficitur ergo ut numero saltem distare videantur: ut pene dici possint et pluribus praesens se species: et quodammodo nulli omnino esse praeposita, nam cum species substantiam monstrat: una est eius individuum sub specie posita: substantia: quodammodo nulli praeposita est si ad substantiam quis velit aspicere, at si accidentia quis consideraret: plures de quibus praedicatur species sunt non substantie diuersitate sed accidentium multitudine, itaque sit ut genus quidem semper plurimas sub se habeat species, de differentibus enim specie praedicatur, differentia vero nisi pluralitati non conuenit, at vero species est unum aliqui individuum praesens potest, si enim unum (ut perhibetur) est praesens praedicatur species de uno tantum individuo praedicatur. Solis etiam species unum solum intelligitur habere subiectum, ita nullam multitudinem species per se continet cum etiam si unum sit tantum individuum: speciei tamen non praesens intellectus, quibusdam enim suis quasi similibus partibus praesens, ut si cris virgula in partes suas vel ereas particulas diuidas secundum id quod es dicitur et partes esse intelligitur: et totum. ideo dicitur speciem licet: et si sit in individuo praeposita unam tantum habitudinem possidere: illam unam, id est, qua species est, quando enim praepositis subditur: species nuncupatur: et est superiorum species tantumque subiecta: inferiorum quoque species: ideo quoniam eorum substantiam demonstrat. Nec ita est species substantia individuum: quemadmodum speciei genus, illud, nam, pars substantie: ut animal hominis, Reliquae enim partes rationale atque mortale adduntur animali ad diffinitionem substantiam hominis, homo vero Socratis atque Ciceronis tota substantia est: nulla enim additur differentia substantialis ad hominem: ut Socrates fiat aut Cicero: sicut additur animali rationale atque mortale: ut homo integra diffinitione claudatur. ideo igitur species specialissima tantum est species: atque hanc solum possidet habitudinem: ad superiora quidem quoniam ab his continetur: ad inferiora: vero quoniam substantiam eorum format et continet.

Determinant ergo generalissimum ita quod cum genus sit non est species, et rursus supra quod non est aliud supraueniens genus, specialissimum vero quod cum sit species non est genus et quod cum sit species, nunquam diuiditur in species, et quod de pluribus et differentibus numero in eo quod quid sit praedicatur. Ea vero que sunt in medio extremorum subalterna vocantur genera et species et unumquodque eorum species esse potest et genus, ad aliud quidem et ad aliud sumpta. Ea vero que sunt ante specialissima usque ad generalissimum ascendentia, et genera dicuntur et species, et subalterna genera, ut agamemnon, atrides, pelopides, tantalides, et ultimum iouis. Sed in familiis quidem plerumque reducuntur ad unum principium verbi gratia ad iouem.

Consequenter naturam generum ac specierum diuersitatemque monstrat: eorum ordinem diffinitionis des

Secunda editio In porphi.

scriptionisq; commemorat: ac primum qdē generalis-
simi generis terminum esse indicat dicens generalis-
simū genus esse qd cū ipsū sit gen^o non habet super-
positum genus hoc est speciem non esse: rursus su-
pra quod non erit aliud genus supraueniens. Si enī
habet aliud genus: minime ipsum generalissimum
vocaretur. specialissima vero species hoc mō descri-
bitur quod cum sit species non est genus: ex opposito
diffinitur: quoniam opposita ex oppositis describun-
tur interdum. nam quoniam prepositio opposita ē sup-
positioni genus autem preponitur: species vero sup-
ponitur: si iccirco erit primum genus: quia ita super-
ponitur vt minime supponatur: iccirco erit vltima spe-
cies quia ita supponitur: vt preponi non possit: igitur
recte oppositorum ex oppositis facta est diffinitio: r
alia rursus descriptio speciei quod cum sit species: nū-
q; diuiditur in species: id est genus esse non potest. r
rursus alia diffinitio quod de pluribus differentibus
numero in eo quod quid sit predicat. de qua diffinitio-
ne sepe est superius demonstratū: nunc illud attendē-
dum est (sicut paulo superius dictum est) speciei vnū
individuum potest subiectum esse: vt phenici atomū
suum: vt soli corpus hoc lucidū: vt mūdo vel lūe: quo-
rum spēs singulis indiuiduis suis superponuntur: qd
si ita est vt species de vno quolibet indiuiduo predice-
tur: vt de phenice. quomodo conuenit dicere species
esse que de pluribus numero differentib⁹ in eo qd
sit predicat. Sunt enī quedam que de numero dif-
ferentibus minime dicuntur: vt phenix: sol luna. sed
de his illa ratio est de qua etiam superius pauca red-
didimus que paululus implexa cōmodius noduz que-
stionis absoluet. Omnia: enī que sub specialissimis
speciebus sunt: siue īfinita sint: siue finito numero cō-
stituta: siue ad singularitatem deducantur dum ē ali-
quod indiuiduū semper species permanebit: neq; in-
diuiduorum diminutione si quodlibet vnum m̄eat
species cōsumitur: vt dictum est. tamen si plura sint ī-
diuidua substantiales differentias non habebunt. id
ergo in genere dici non conuenit: quia his preest: que
substantiali a se genere differentia disgregata sunt.
preest enim speciebus que diuersis differentijs in-
formantur. Si igitur vna eaz pereat: r ad vnitatem
speciei redacta fuerit ratio: genus esse non poterit: qz
de differentibus specie predicatur: non ita in specie-
bus. Nam si omnium indiuiduorum natura consum-
pta sit: etiam si ad vnus singularitatē indiuidui sup-
posite speciei predicatio venerit: est tamen species ac
permanet. Talia enim sunt illa que pereūt ac desūt
quale est id quod permansit r subiacet. Quod vero
dicimus de pluribus numero differentibus speciem
predicari: duobus id recte excusatur modis. Vno qui-
dem quia multo plures sunt species que de numero-
sis indiuiduis predicantur: qz quibus vnum tñ indi-
uiduum videtur esse suppositum. debinc hoc mō qz
multa s̄m potestātē dicunt cū actu non semp ita sint
vt risibilis homo dicitur etiam si minime rideat: qm̄
ridere potest. Ita igitur species de numero differen-
tibus predicatur: nihil enī min^o: phenix de pluribus
phenicibus pdicare si plures essent qz nunc: qm̄ vn^o
esse phibetur. Item solis species de hoc vno solo sole
quē nouimus: nunc dicitur: r si in animo plures soles
r in cogitātōe fingantur: nihilominus de pluribus
solib⁹ indiuiduis nomen solis qz de hoc vno predica-
bitur. Ic circo igitur species de pluribus numero dif-
ferentibus dicitur predicari cū sint alique que de sin-

gulis indiuiduis appellentur. illa vō q̄ subalterna vo-
cantur ita diffiniri queunt. Subalternū genus est qd
esse genus r species poterit ad cum modū q est in fa-
milijs que procreant r procreantur: vt etiā subiectū
monstrat exemplum: vt Agamēnon Atrides r Pe-
lopidēs r Tantalides r vltimū Iouis Atrēus enim
Pelopis filius tanqz eiusdē species quasi Agamēno-
nis genus est. Item Agamēnon Atrides r Pelopi-
des r Tantalides: cum Pelops ad Tantalum com-
paratur. Tantalusq; ad Iouē quasi species. Itēq; Ta-
talus ad Pelopem. Pelops ad Atridē quasi genera
esse videantur: cum Iuppiter velut sit horuz genera-
lissimū genus. Sed in familijs quidē plerumq; redu-
cuntur ad vnum principium verbi gratia ad Iouem
In generibus autem r speciebus non sic se habz
neq; enī vnū cōe genus oīuz ē ens. nec omnia eius-
dem generis sunt secundum vnum supremum ge-
nus. quemadmodū dicit Aristoteles. sed sint posi-
ta quemadmodum dictum est in predicamentis.
prima decem genera quasi decem prima p̄cipia.
Et si oīa quis entia vocet equiuoce inquit nuncu-
pabit non vniuoce. si enim vnum esset commune
omnium ens. vniuoce omnia entia dicerentur. cuz
vero sint decem p̄cipia prima cōmune ens oīuz
secūdū nomen est solum. non etiam secundum ra-
tionem que secundum nomen est.

Quoniam de subalternis generib⁹ diceret familie cu-
iusdā posuit exemplū. Que ab Agamēnone puenit
ad Iouem quem quidem pro numinis reuerentia: vl-
timū posuit. Quātū enī ad veteres theologos refer-
tur Iuppiter ad saturnum: saturnus ad celium. celi⁹
vō ad antiquissimum ophionez ducitur: cuius ophyo-
nis nullum principium est. Ille igitur quod in familijs
est: id reb⁹ quoq; esse credatur: vt res omnes possint
ad vnum sui nominis redire principium. Idcirco de-
terminat hoc in generibus ac specieb⁹ esse nō posse:
neq; sicut familie cuiuslibet ita etiam omnium reruz
vnum esse principium potest. fuerunt enim qui ī hac
opinione tenerentur: vt rerum omnium que sunt vnū
putarent esse genus qd ens nuncupatur tractū ab eo
qd dicimus est omnia enim sunt r de omnibus esse
predicatur: itaq; substantia est: r qualitas est: item
quantitas est: ceteraq; esse dicuntur. Hic de his ali-
quid tractaretur: nisi hec que predicamēta dicuntur
esse constaret. Que cum ita sint vltimum omnium ge-
nus ens posuerunt. scilicet qd de omnibus predicaret
ab eo enim quod dicimus est participium inflecten-
tes: greco quidem sermone vō latine ens appellaue-
runt. Sed Aristoteles sapientissimus principio-
rum cognitor reclamat huic sententie: nec ad vnū
res omnes putat duci posse primordium: sed de-
cem genera esse in rebus: Que cum a semetipsis di-
uersa sūt tñ ad nullū cōmune principium reducuntur
hec autem decē genera statuit: substantiā: qualitātē
quantitatem: ad aliquid. vbi: quādo: situm: habere:
facere: pati. quod vō occurebat. qm̄ de oībus his esse
predicaretur (Oīa enim que superi⁹ dicta sūt ḡna cē-
dicūt ita discussit) ac repulit dicens nō omne cōmūe
nomen cōmūe ēt formare substantia: nec ex eo debe-
re genus esse cōmūe arbitrari: qd de aliquibus cōmu-
ne nomē predicaret. Quibus enim diffinitio cōmu-
nis nominis conuenit: illa cōmūis nominis iure spe-
cies iudicabuntur: r cōmūi illi vocabulo vniuoce p̄-
dicantur:

dicantur: quibus vero non conuenit. vox bis commu-
nis tñ est: nulla vero substantia. Id autem manife-
stius declaratur hoc modo exemplis animal hominis
atq; equi genus esse predicamus: deius igitur ani-
malis diffinitionem que est substantia animata sensi-
bilis. hanc si ad hominem reducamus: erit homo sub-
stantia animata sensibilis: nec vlla falsitate diffinitio
maculatur. Rursus si ad equum: erit equus substantia
animata sensibilis. Id quoq; verum est: conuenit igitur
diffinitio et animali quod cõmune est homini atq;
equo: et ea eidez equo atq; homini: que species ponit
tur animalis: ex quo fit: vt homo atq; equus vtraq;
animalis vniuoce species predicetur at si quis hominẽ
pictum hominemq; veruz cõmuni animalis nomine
nũcupauerit diffiniat (si libet) animal hoc modo sub-
stantiam animatam esse atq; sensibilem. Sed hec q;
dem diffinitio ei homini qui viuus est conuenit: ei q;
dem qui pictus est minime. neq; enĩ est animata sub-
stantia igitur homini viuo atq; picto quibus commu-
nis diffinitio idest animalis non potest conuenire. nõ
est animal commune genus sed tñ cõe vocabulum di-
citur: q; hoc nomen animalis in viuo hoĩe atq; picto
non genus est: sed vox plura significans: vox enĩ plu-
ra significans que equiuoca nuncupat. Sicut ea vox
que genus ostendit vniuoce dicitur. Itaq; id quod di-
citur ens et si de omnibus dicitur predicamentis: quo-
niam tamen nulla eius diffinitio inueniri potest: que
omnibus predicamentis possit aptari. Itcirco non di-
citur vniuoce de predicamentis idest vt gen^o: sed eq-
uoce idest vt vox plura significans. Cõuicitur hac quo-
q; ratione id quod dicimus ens predicamentorum ge-
nus esse non posse. vnius enim rei duo genera esse
non possunt: nisi alterum alteri subiciatur vt homi-
nis genus est animal atq; animatũ: cum animal ani-
mato velut species supponatur. At si duo sint sibi in-
ita equalia: vt nunq; alteri alterum supponatur: hec
vtraq; eidem speciei genera esse non possunt. Ens igitur
atq; vnum neutrum alteri supponitur: neq; vni^o
dicere possumus genus ens. nec eius quod dicim^o ens
vnum. Nam quod dicimus ens vni^o est. et quod vni^o
dicitur ens est: genus autem et species sibi minime cõ-
uertuntur. Si igitur predicatur ens de omnibus pre-
dicamentis: predicatur et vnum. Nam substantia vni^o
est: qualitas vnum est: quantitas vnum est: ceteraq;
ad hunc modum. Si igitur quoniam esse de omnib^o
his predicatur omnium genus erit ens: et vnum: quo-
niam de omnibus predicatur: erit omnium genus. s; vnum
atq; ens (vt demonstratum est) minime alteri
preponitur. duo igitur equalia singulorum pre-
dicamentorum genera sunt: quod fieri nequit: cũ hoc
igitur sit: id Porphyrius determinauit dicẽs nõ ita
in rebus: vt in familijs omnia ad vnum principiu^o pos-
se deduci: nec omnium rerum commune esse genus
posse: vt Aristoteli placet: s; sũt pposita sicut quẽad-
modum in predicamentis dictum est prima decem ge-
nera quasi decem prima principia. s; vt nulla interim
ratio perquiratur. sed Aristotelis auctoritati conce-
dentes hec decem genera nulli alij generi esse creda-
mus subiecta. que si quis entia nũcupat: equiuoce nũ-
cupauit: non vniuoce. neq; enim vna eorum omnium
secundum commune nomen diffinitio poterit adbi-
beri. que res facit: vt non vniuoce de his aliquid pre-
dicetur. Si enim vniuoce predicaretur: gen^o esset eo-
rum commune nomen q; de omnibus predicaretur.
at si genus esset: diffinitio generis conueniret in spēs

quod quia non fit: commune his id quod dicim^o ens
vocabulum est vocis significatione: non ratione s; b; e.
Decem quidem igitur generalissima sunt spe-
cialissima vero in numero quidam sunt.
non tamen infinito. Individua autẽ que sunt post
specialissima infinita sunt. quapropter vsq; ad spe-
cialissima a generalissimis descendentes iubebat
plato quiescere. Descendere autem per media di-
uidentis specificis differentiis. infinita vero iquit
relinquenda sũt neq; n. eo; posse fieri disciplinam
Quoniam specierum nosse naturam ad sectionẽ ge-
neris pertinet: quoniam scientia infinita esse non po-
test (nulus enim intellectus infinita circundat) iccirco
de multitudine generum specierum atq; indivi-
duorum rectissima ratione persequitur dicens. Supre-
morum generum numerum notum. decem enĩ predi-
camenta. Aristotelis esse reperta que rebus omnibus
generis loco preferenda sunt. Spēs vero multo plu-
res esse q; genera nam cum suprema sint rerum ge-
nera: cũq; vni generi non vna sed multe species sup-
ponantur. proximeq; species supremis generib^o subal-
terna sint genera vsq; dum ad vltimas species descẽ-
dant. nimirũ vnius generis multas species necesse ẽ
esse diffusas. Specialissima vero multo plura esse q;
subalterna: quoniam per multitudinem generũ subal-
ternorum vsq; ad specialissima descendit. species qui-
dem multo plures esse q; genera subalterna. hoc ma-
xime ostenditur q; inferiores sunt: et semper subalter-
na genera in plura subiecta diuiduntur. Decem vero
generum species multo plures q; vnius existere ma-
nifestum est. veruntamen et si plures sũt certo tamẽ
numero cõtinentur. quẽ facile si quis discutiat oĩum
q; generum species prosequatur possit agnoscere. In-
diuidua vero que sub vnaquaq; specie sũt infinita sũt
vel eo q; taz multa sũt diuersisq; locis posita: vt sciẽ-
tia in vnum concludi comprehendiq; non possunt: vel
q; in generatione et corruptione posita nunc quidem
incipiunt esse: nunc desinunt atq; iccirco suprema qui-
dem genera et subalterna et spēs eas que specialissime
nuncupantur: quoniam finito sunt numero: potest ter-
minus scientie includere: indiuidua vero nullo modo
Itcirco igitur Plato magis a generibus q; a spe-
ciebus specialissimis precipiebat facere sectionem: p-
ea enĩ que finita eẽnt numero iubebat de cendere di-
uidẽtẽ: vbi autẽ ad indiuidua veniret: standũ esse sua-
debat: nec qd natura non ferret: infinita colligere. ita
vero genera in species diuidi comprobatur: vt in speci-
ficis differentiis soluerentur. De specificis vero diffe-
rentiis melius in eo titulo vbi de differentia disputa-
tur ac largius differemus. hic enĩ hoc tñ dixisse suffi-
ciat eas esse specificas differentias: quibus species in-
formantur: vt rationale mortale hominis. Cum igitur
diuidimus animal rationale: mortale immortaleq; se-
paramus: ceteraq; genera talibus differentiis: q; subie-
ctas species informant. Plato consuluit esse diuiden-
da vsq; dum ad specialissima veniretur. dehinc con-
sistere nec infinita sequi: quoniam indiuiduorum nũ-
q; esset nec disciplina nec numerus.
Descendentibus igitur ad specialissima necesse
ẽ diuidẽtes p multitudinẽ ire Ascẽdẽtib^o vo ad ge-
neralissima necẽ ẽ colligere multitudinẽ i vni^o. col-
lectiuũ. n. multozũ in vnã naturã spēs est. et magis
id quod ẽ genus. Particularia vero et singularia

Secunda editio In porphi.

econtrario in multitudinem semper diuidunt id quod vnum est. participatione enim speciei plures homines sunt vnus homo. i particularibus autem et singularibus vnus et cōis plures. diuisiū enim est semp quod singulare est. collectiuum autem et adunatum quod commune est.

Diuidere enim est in multitudinem quod vnum fuerat ante dissoluere. Omnisq; collectio econtrario cōpositionē coniunctionēq; mediat. Quid. n. cū sit vnum dispersiō diuiditur: id ipsum ex plurib⁹ rursus partibus adunando componitur. Ut igitur superius dictus est: indiuiduorum quidem similitudinem species colligit. Specierum vero genus. similitudo enim nihil est aliud nisi quedam vnitas qualitatis. ergo substantialem similitudinem indiuiduorum spēs colligere manifestum est. Substantialē vero genera similitudinē specierum contrahunt: et ad seipsa reducunt. Rursus generis adunationem differentie distribuunt in species: specieq; adunationes in singulares indiuiduasq; personas accidentia partiuntur. Cum igitur hoc ita sit: necesse est semper cum a genere descenditur ad speciē diuidendo semper facere multitudinem. Cum vero a speciebus ascenditur ad genera componendo: colligere plures in specierum differentijs que diuersae fuerant similitudinum qualitates et adunare in speciebus etiā idē considerari potest: vt enim ipsa indiuidua que sunt infinita: vnam similitudinem substantialē colligunt: ita spēs propriam infinite distribuunt. Omnia enim indiuidua disgregatiua sūt et diuisiua. Species vero et genera collectiua: spēs quidem indiuiduorum collectiua atq; adunatiua. species vero genera vt ita dicēdū sit: genus quidem spēs distribuit: et spēs ab indiuiduis multitudine deducitur. rursus autem genus quidem multas species colligit. Species autē singularē particularēq; multitudinem ad singularitatis pducit vnitatē: igitur plus genus adunatum est q̄ species. Species namq; sola indiuidua colligit. Genus vero tā species q̄ ipsarū quoq; specierū indiuidua cōtrahit singularesq; personas: sed in hoc cōuenienti vtitur exemplo dicens: participatione speciei. i. hominis Lato: Plato Licerō pluresq; reliqui homines vnus. i. milia hominum in eo q̄ sunt homines: vnus homo est. At vero vnus homo: qui specialis est: si ad hominum multitudinē qui sub ipso sunt consideretur. plures sunt: ita et plures homines in speciali homine vnus est. Et specialis vnus est in pluribus infinitus. Sic igitur q̄ singulare quidem est diuisiuum est: quod commūne vero quoniam multorum vnum est: vt genus ac species: collectiuum est atq; adunatum.

Assignato atē genere et specie quid sit vtrumq; et genere quidem vno existente. speciebus vero pluribus. semper enim diuisio generis in species plures est. genus quidem semper de speciebus predicatur. et omnia superiora de inferioribus. species autem neq; de proximo sibi genere. neq; de superioribus. neq; enim conuertitur. Oportet enim aut equa de equis predicari. vt hinnibile de equo. aut maiora de minoribus. vt animal de homine. minora vero de maioribus minime. nec enim animal dicitur esse hominem. quemadmodum dicitur hominē animal. de quibus autem species predicat. de his

necessario et speciei genus predicatur et generis genus vsq; ad generalissimum. Si enim verum est dicere. Socratem hominem. hominem autem animal. animal vero substantiam. verum est socratem et animal dicere atq; substantias. semper igitur cum superiora de inferioribus predicantur. species quidem de indiuiduis predicabitur. gen⁹ autem et de specie et de indiuiduo. generalissimum at et de genere et de generibus. si plura sunt media et subalterna. et de specie: et de indiuiduo. Dicitur enim generalissimum quidem de omnibus sub se positis generibus et speciebus et indiuiduis. Gen⁹ autem quod ante specialissimum est. de omnibus specialissimis et de indiuiduis. solum autē species de omnibus indiuiduis. Indiuiduum autem predicatur de vno solo particulari.

Breuiter quaecūq; superius dicta sunt: cōmemorat hoc mō. Cū igitur inquit assignauerim⁹ qd sit gen⁹: et quid sit species cumq; suis etiam ea definitionibus comprehenderit docuerimusq; vnum genus semper in plurimas species solui: illud inquit adiungim⁹ quoniam omnia superiora de inferioribus predicant. Inferiora vero de superiorib⁹ minime. Et ea que sūt vtilia de predicationis modo rite pertractat. Ostendit autem vnum genus in plurimas species semper solui assignata generis diffinitione. Quod enim de pluribus specie differentibus in eo q̄ quid sit predicatur: idem esse diffinit: genus. Nihil autem sunt plurime res specie differentes nisi plurime species. de quibus autem predicatur genus: in ea ipsa dissoluitur. Ostensum est igitur ex diffinitionis assignatiōe. vni⁹ generis semper esse species plures: que cum ita sint: genus quidem de specie predicatur: species vero de indiuiduis: omniaq; superiora de inferioribus: inferiora de superioribus nullo modo. Id quare adueniat paucis absoluam. Que superiora sunt substantialiter ea genera esse prediximus. que vero genera sunt ampliora sunt: q̄ vnaqueq; species. Neq; enim in plurima diuideretur genus: nisi ab vnaqueq; specie magis existeret. Id cum ita sit: nomen generis toti conuenit speciei. Non enim coequatur solum speciei generis magnitudo: verum etiam speciem ipsam superuadit. Idcirco igitur omnis homo animal est quoniam intra animalis vocabulum: vt et homo et cetera animalia continetur. At vō nullus dixerit omne animal homo est. non enim peruenit ad totum animal hominis nomen: q̄ cum sit minus: nullo modo generis vocabulo coequatur. Itaq; que maiora sunt de minoribus predicantur: que vero minora sunt: non conuertuntur vt de maioribus predicentur. At vero si qua sint equalia: ea secundum nature pluralitatem cōuertuntur necesse est: vt hinnibile atq; equus: quoniam ita si bimet coequantur: vt neq; equus non sit nisi hinnibile: neq; quod sit hinnibile: non sit nisi equus. fit ergo vt omne hinnibile equus sit: et omne equus hinnibilis sit: que cum ita sint: ea que superiora sunt non modo de sibi proximis inferioribus: verum etiam de inferiorum inferioribus predicantur. nam si illud recipitur: vt ea que superiora sunt de inferioribus predicentur inferiorum inferiora superioribus multo magis inferiora sūt: velut substantia predicatur de animali qd ē inferioris: h⁹ aīali inferioris ē homo: predicabit⁹ igit⁹ etiā

substantia

substantia de boie. Rursus socrates iherius e homie predicabit igitur substantia et de Socrate. Itaqz species qde de indiuiduis predicantur: genera vero et de speciebus et de indiuiduis: qd couerti non potest. naz neqz indiuidua de speciebus aut de generibus predicantur nec species quide de generibus. itaqz fit: vt genus quide generalissimu de oib subalternis generibus pdi cari: et de spsb et de indiuiduis possit: d ipso vo nihil. Ultimum vo genus id quod ante specialissimas sps collocat sine medio: et de solis speciebus specialissimis dici pot et de eaz indiuiduis. sps vo d indiuiduis vt dictu e: indiuidua. n. d singulis predicat vt Socrates et plato: eaqz maxime sunt indiuidua: que sub ostensio ne indicatiodeqz digiti cadut: vt hoc scannuz: et hoc veniens: atqz ex aliqua proprietate accidentium designantur. nota: vt si quis Socratem velit significatione ostendere: non dicat Socrates: ne sit alius qui forte hoc nomine nuncupet: sed dicat Sophronisci filius: si vnicus Sophronisci fuerit. indiuidua enim maxime ostendi queut: siue sub tacito nomine: siue sub ipso oculo digito: tactuue monstrent: vel ex aliquo proprio accidente significantur: vel nomine: si solus illud adeptus est nomen. vel ex parentibus: si illorum e vnicus filius: vel si ex quolibet alio accidente singularitas demonstrat: eo q accidentis ad vna se pdicatione habeat: eiusqz vel predicatio vel dictio non transeat ad alteru: sic gnis qd ad sps spz vo ad indiuidua.

Indiuiduum autem dicitur Socrates. et hoc alium. et hic veniens sophronisci filius: si solus sit ei Socrates filius Indiuidua autem dicuntur huiusmodi. quoniam ex proprietatibus consistit vnum quodqz eoz. quaz collectio nunq in alio quolibet eadem erit. Socratis enim proprietates nunq in aliquo quolibet erunt particularium eedem. Ne vero que sunt hominis proprietates. dico autem ei qui est communis. erunt eedem in pluribus: magis autem in omnibus particularibus hominibus in eo q homines sunt.

Quonia superius indiuidu appellauit: huius nominis ratione conatur ostendere. ea namqz sola diuiduntur: que plurimis comunia sunt. ab his enim vnusqz qz diuiditur: quoz est comune: quozqz natura ac similitudinem continet. Illa vero in quibus comune diuiditur: comuni natura participant: proprietatesqz communis rei his quibus comunis est conuenit. At vero i diuiduoz pprietas nulli comunis est. Socratis enim pprietas si fuit caluissimus: propenso alio: ceterisqz corporis linamentis: aut morum institutide: aut forma vocis: non conueniebat et in alteru: he enim pprietas: que ex accidentibus ei obuenerant: et eius forma: si guraz conuenerant: in nullo alio conueniebant: eiusqz proprietates nulli poterant esse comunes. Cuius vo proprietates in nullu alium conueniunt: proprietates eius nulli poterant esse communes: cui pprietas nulli comunis est nihil est quod eius proprietate participet. Quod vero tale est vt proprietate eius nullu participet: diuidi in ea quibus non participat: no potest. Recte igitur hec quoz pprietas in aliud non conueniunt: indiuidua nuncupantur. At vo hominis pprietas. i. specialis conuenit in Socratem in Platonem et in ceteros quoz pprietas ex accidentibus venientes i quolibet alium singulari nulla ratione conueniunt.

Continetur igitur indiuiduum quidem sub spe

cie: species autem sub genere: totum enim quiddam est genus. Indiuiduum autem pars: species vo totum et pars: sed pars quide alterius. totu vo non alterius. sed in alius. In partibus enim totum est. De genere quidem et specie et quid sit generalissimu et qd specialissimu. et que genera eadem et sps snt et que indiuidua. et quot modis genus et species dicitur. sufficienter dictum est.

Hic retractat omnia breuiter que supra latius absoluit dicens. Indiuidu a specie contineri: species vero ipsas a genere: huiusqz causam reddes ait. Omne genus totum est: indiuiduum vero pars. Genus enim i eo q genus est continet tm: et si species esse potest. totum enim non vt genus est species: sed vt ea que superponitur generi. Genus igitur in eo q genus est totu est speciebus. semper enim continet eas. At vero indiuiduum semper est pars: nuqz enim ipsuz aliquid sua pprietas concludit. Spes vo et totu est et pars: pars quidem generis: totum vo indiuiduis. Et cum pars e ad singularitatem refertur: cum totum ad pluralitatem: Quoniam enim vnum genus pluribus speciebus superest: vnaquelibet species pars est generis. i. vni. Quoniam autez species pluribus indiuiduis preest: non est vni indiuiduorum totum: sed plurimis. Idcirco enim totum dicitur: quia plura continet et coeret Nam vt pars sit aliquid: vnum ipsum vnus pars ee poterit: vt vero totum sit: vnum ipsum vnus totum esse non poterit. Idcirco alterius quidez pars est species alijs vero totum. Et de genere quidem et specie dictum est: quid sit generalissimu genus: quoniam id cui nullum aliud superponitur genus. et quid specialissima species: quoniam ea cui species nulla supponitur: et quozum genera eadem sunt: eedem et species. i. subalterna quibus aliquid superponitur: aliquid vero superponitur: que etiam indiuidua ea quozum scilicet proprietates alteri nequeunt conuenire et quot modis genus et species dicitur. Genus quidem aut in multitudine: aut in procreatione: aut in participatione substantie consistit: species autem ex figura: aut ex generis superpositione: dictum est sufficienter. Quib ab solutis modu voluminis terminabo: vt quarti area libri differentie referuetur.

De differentia disputanti non eque illud debet occurrere: q i generis specieiqz tractatu de collationis ordine querebatur: Illic enim meminimus inquisitum: cur esset oibus prepositum genus: vt id primum ad disputationem veniret. Cur post genus species ee iniecta. nunc vero superuacuum est dicere: cur post speciem differentia sumpta sit: cum illud iam fuerit inquisitum: cur non ante speciem collocata sit. Quod si mirum videbatur speciem differentie in disputationis loco fuisse prepositam: eo q differentia continentior: ac magis amplior esset specie: quid est q possit quisqz mirari: si eandem differentiam ante proprium atqz accidens collocauerit. Cum proprium vnus semper sit speciei. vt posteriore demonstrabitur: accidens vero exteriorem quadam ostendat naturam nec omnino in substantia predicetur. Differentia vero vtrumqz contineat: et de pluribus speciebus et i substantia predicetur: sed hec batenus. Nunc ad ipsa verba Sophyri redeam.

Differetia vo coter: et pprie. et magis pprie dicit coter quidem differre alterum ab

Secunda editio In porphi.

altero dicitur, quoniam alteritate quadam dif-
fert quocūq; modo: vel a seipso vel ab alio. differt
enī socrates a platone alteritate quadam. et ipse a se
vel iam puero: vel iam viro: vel iam faciente aliquid
vel quiescente, et semper in aliquo modo habendi
se alteritatibus spectatur. Proprie autē, differre
alterum ab altero dicitur, quādo inseparabili acci-
dente alterum ab altero differt. Inseparabile ve-
ro accidens est: vt nasi curuitas cecitas oculoꝝ, et ci-
catrix cum ex vulnere occaluerit. Magis autē pro-
prie alterū differre ab altero dicitur: quādo specifi-
ca differētia differt: quēadmodū homo ab equo spe-
cifica differētia differt rationali qualitate.

Tribus modis aliud ab alio distare predixim⁹: gene-
re spē: numero: quibus oib⁹ aut secūdu substantiales
quasdam differentias alia res distat ab alia: aut secū-
dū accidēs. Illam que genere vel specie distat: sub-
stantialibus quibusdā differētijs disgregata sunt. Et
circo quā omnia genera et species quibusdā differen-
tijs substantialibus informantur. Illam cū homo ab
arboꝝ genere distet animalis sensibilis qualitas i eo
differētia facit. Addita enī sensibilis qualitas anato
animal facit. Eadem quidē detracta facit animatū
atq; insensibile que sunt virgulta. igitur homo atq;
arboꝝ que genere differunt vtraq; enī sub afalis ge-
nere poni non possunt differentia sensibili secundū
genus discrepant. que vnius expositi tantūmodo ge-
n⁹. i. hominis informat: vt dictū ē. Illa vero que spe-
cie distat manifestum est: q; ipsa quoq; differentijs
substantialibus discrepant: vt rationalitate atq; irra-
tionalitate homo atq; equus differētijs substantiali-
b⁹ distāt. Ea vō que indiuidua sūt, et solo numero di-
screpant solis accidentib⁹ distat: hec autē sunt vel se-
parabilia vel inseparabilia. Separabilia quidē: vt mo-
ueri dormire, distat enī aliquis ab alio quod ipse sō-
no prenat: hic vigilet. Distat item inseparabilibus ac-
cidētib⁹: qd hic stature sit lōgiōis hic minime. Que
cū ita sint, in ternarium numerū has differentiarū
diuersitates Porphyrius colligit: hisq; ipse nomina
q; post vtaq; apponit dicens. Omnis differentia vel
cōiter vel propria: vel magis ppria nūcupat. Cōiter
quidem eam differentiaz sumes: que quodlibet acci-
dēs monstraret: que in quadā alteritate consistit: vt
si Plato a Socrate differat q; ille sedeat hic ambu-
let: vel q; ille senex: hic vero sit iuuenis. a seipso etiā
sepe aliquis differre potest. vt si nunc quidem faciat
aliquid cum ante quiescerit: vel si nunc adolescēs iā
factus sit: cum prius tenera virisset infantia. Cōmū-
nes autē differentie nūcupate sunt: quā nullius pprie
eē possunt differentie: que separabilia accidentia sola
significāt. Illā et stare et sedere et facere aliqd ac non
facere aliqd multoz: atq; ideo omniū sunt: et sepa-
rabilia eē accētia manifestū ē. Quibus si qua differunt:
eōibus differētijs distare dicūt. Preterea puerū eē
atq; adolescentem vel senem ea separabilia sūt acci-
dētia. Illā ex pueritia ad adolescentiā: atq; hinc ad se-
nectutē ab hac deniq; ad decrepitam vsq; etatem na-
ture ipsius necessitate p̄gredimur. Illud forsitan sit
dubitabile de vniuscuiusq; forma corpis: an vllō mō
separari queat. Sed ea quoq; est separabilis forma
nullus enim diuturna ac stabili forma pdurat. Jecir-
co nec peregrinus pater relictus domi puez: et si ado-
lescentes rediens viderit posset agnoscere, forma enī

semper que ante fuerat: permutatur atq; ipsa alteritas
qua distamus ab altero semper diuersa est. Cōstat igitur
hanc cōmunē differētia separabilibus maxime acci-
dentibus applicari. propria vero est: que inseparabilia
significat accidentia. Ea hinc sunt: vt si quis cecus
nascat oculis: si quis incuruo naso. dū. n. adest nasus
atq; oculi: ille. cecus: ille semper erit incuruus: atq; hoc
per naturam. Sunt vero alia que per accidens cor-
poribus sunt: vt si cui vuln⁹ inflictu cicatrice fuerit
obductū hoc si occaluerit propriam differentiam fa-
ciat. distabit enī alter ab altero q; hic cicatricem ha-
beat. ille vō minime. postremoq; in his oib⁹ vel sepa-
rabilib⁹ accidentib⁹ vel inseparabilibus: alia sunt natu-
raliter accidentia: alia extrinsecus. Naturaliter quis-
dem vt pueritia vel iuuentus et totius cōfirmatio cor-
poris. Sic quoq; cecitas oculoꝝ et curuitas nasi. Quo-
rum superiora quidem exēpla separabilis accidentis
per naturā sunt posteriora vero inseparabilis acciden-
tis. Item extrinsecus vel ambulare vel currere. id. n.
non natura sed sola affert volūtas. Natura vero pos-
se tantū dat. nō ē facere: atq; hec sunt separabilis ac-
cidentis extrinsecus venientis exēpla. Illa vero in-
separabilis accidentis extrinsecus vt si qua cicatrix
obducta vulnere occaluerit. Magis proprie autē diffe-
rentie predicāt: que non accidēs sed substantiam for-
mant: vt hominis rationalitas. differt enim homo
a ceteris quod rationalis est: vel quod mortalis. Hec
sunt igitur magis proprie: que monstrant vniuscuius-
q; substantiam. Illam si ille quidem iccirco cōmūnes
dicuntur: quia separabiles atq; omnium sunt: alie au-
tem proprie: quoniam separari nō possunt: quāuis sint
in accidentiū numero: ille magis iure proprie: predi-
cantur: atq; vt planius liqueat. Que non modo a sub-
iecto separari non possunt: verum etiā subiectis ipis
species substantiamq; perficiunt. Ex his igitur trib⁹
differentiarum diuersitatibus: idest cōmūnes: p-
prie: et magis: pprie sunt hinc genus vel speciem vel
numerum discrepantie. Illam ex cōmūnes et pro-
prie secundum numerū distantie nascuntur. Ex ma-
gis proprie vero secundum genus ac speciem.

Uniuersaliter ergo omnis differentia alteratur
facit cuiuslibet adueniens. sed ea que est cōmūiter
et proprie alteratum facit. illa autem que est magis
proprie aliud. Differentie enim alie quidem alte-
ratum faciunt: alie vero aliud. Ille quidem que fa-
ciunt aliud specificē vocatur. ille vero que alteratū
simpliciter differentie. animali enī rationalis dif-
ferentia adueniens aliud facit animal. et speciē ani-
malis facit. Illa vero que est mouendi. alteratum
facit solus a quiescente. Quare hec quidem aliud
illa vero alteratum solum facit.

Cōmū differentia alterius ab altero distantiam fa-
cit. Sed hec vel est cōmūnis et continens: vel cum
quodaz proprio et magis proprio differentiarum mo-
do: quare quicquid qualibet ratione ab alio diuersus
est alteratum esse dicitur. Si vero accesserit illi di-
uersitati: vt etiam specifica quadam differentia sit di-
uersum: non alteratum solum verum etiam aliud eē
predicat. Alteratio igitur continēs est: aliud vero itra
alterationis spaciū continetur: igitur omne qd aliud
est alteratum est: sed non omne quod alteratum est
aliud dici potest. Itaq; si accidentibus aliquibus fuerit
facta diuersitas: alteratū quidē effectū est. Quoniam
quidem

quidem quolibet modo vel ex quibuslibet differentiis considerata diuersitas alterationem facit intelligi: aliud vero non fit: nisi substantiali differentia alteri ab altero fuerit dissociatum: Itaque cōes et proprie differentie quā accidentiū (vt dictū est) sunt que solū efficiūt alteratū. Aliud vero minime magis autem proprie quā substantiam tenent et in subiecti forma predicantur non modo alteratū quod est cōe vel substantiali vel accidentali differentie: sed etiam aliud faciūt. Quod ea sola retinet differentia: que substantiā continet formāq; subiecti. Atque hec quidē differentie que faciunt aliud specificē nuncupatur. Idcirco quod efficiunt speciem: quā cum substantialibus differentiis informauerint: faciunt ab alijs ita esse diuersam vt non alterum solum sit: verumetiam toto alia esse predicetur. Itaque fit huiusmodi diuisio. Differentiarum alie alteratū faciunt: alie vero aliud: et ille quidem que faciūt alteratū simpliciter puroq; nomine differentie nūcupantur: ille vero que aliud: specificē differentie predicantur. Atque vt plani⁹ liqueat quid sit alteratū quid aliud. tali describuntur termino vel declarant exēplo Aliud est quod tota speciei ratione diuersum est: vt equ⁹ ab hoīe: quā rationalis differentia aīali adueniēs hominem fecit: aliudq; cum quā equum esse constituit. Item si vnus hō sedeat: alter assistat: nō efficitur homo diuersus ab homine: sed eos alteratio sola disiungit: vt eum qui assistit ab eo qui sedet alteratū faciat. Itē si ille sit nigris oculis ille celsis: nihil quātū ad formam humanitatis attinet permutatū ē. Itē secundū has differentias alteratio sola consistit. at si equus quidē iaceat: hō vero ambulet: et aliud ē equ⁹ ab homine et alteratum dupliciter quidē alteratū: semel vero aliud. Alteratū enim est quod omnino spē diuersum est: et est aliud. Omne. n. aliud vt dictum est ē alteratū ē: vel q; accidentibus distat: q; ille iaceat hic ambulet. Semel vō est aliud: q; rationabili atq; irrationabili differentiis disgregat: que specificē sūt et substantiales dicuntur. Est igitur alteratum: quod ab altero qualibet ratione diuersum est.

Secundum igitur aliud facientes differentias diuisiones fiunt a generibus in species et diffinitiones assignantur. que sunt ex genere et huiusmodi differentiis. secundū autem eas que solum alteratū faciunt. alterationes solum consistunt. et aliquo modo se habentis permutationes.

Quoniam in principio operis generis specieiq; differentie proprii et accidentis noticiam ad diuisiones atq; diffinitionē vtilem esse predixit Idcirco nunc differentiarum ipsarum facta diuisione eas departitur et segregat: que nam differentie diuisionibus ac diffinitionibus accomodentur: que vero minime. Quoniam igit diuisio generis ita i spē faciēda ē: vt ille a se species omni sbe ratiōe diuerse sint. Idcirco non probat esse assumēdas eas ad diuisionē differentias: que vel separabilis vel inseparabilis accētis significationē tenēt: vel eas differentias q; faciūt alterata. Idcirco quā (vt dictū ē) solū faciūt alteratū: aliud vero pficere et informare nō possunt. Inutiles igitur sūt ad diuisiones hec differentie que faciunt alteratū. Segregate igit sūt cōes et proprie a generis diuisione: ille assumēdētātū que sunt magis proprie. Nam ille faciunt aliud: quod generis diuisio videtur exposcere. Ad diffinitionem quoq; eadem magis proprie plurimum valeret. Cōmunes nāq; et proprie velut inutiles segregantur

nam cōmunes et proprie: quā accētis diuersi generis ferunt: nihil substantie ratione conformant. Diffinitio vero omnis substantiam conatur ostēdere. Specificē vero differentie ille sunt: que vt superius dictum ē speciem informant substantiamq; perficiūt. He sunt magis proprie: eadem igitur sicut in diuisiones generis: ita etiam in diffinitionem specierum sumuntur: nunc diuisiue: ad partitionem generis accomodant. Ita igitur cum diuisiue sint generis aliud constituūt q; erat. In substantie vō diffinitione speciei informationem faciunt: cuiq; magis proprie et aliud faciunt et specificē sint eo q; aliud faciunt diuisionibus apte sūt he: vero que speciem informant diffinitionibus accomodate sunt. Cōmunes autem et proprie quoniam neq; aliud faciūt: sed alteratū: neq; oīno substantiā informant: eque a diuisione vt a diffinitione distiucte sūt.

Superioribus rursus inchoanti dicēdū est differentiarum alias quidem esse separabiles. alias vō inseparabiles. Adoueri enī et quiescere. et sanū esse. et egram. et quecūq; his proxima sunt separabilia sunt. At vō aquilum esse vel simum. vel rationale. vel irrationale. inseparabilia sunt. Inseparabilem autem alie quidem sunt per se. alie vero per accidens. nam rationale per se inest homini. et mortale. et discipline esse susceptibile. At vero aquilū esse vel simum per accidens. et non per se.

Superius differentias triplici diuisione partitus ē dicēs: aut cōes esse: aut pprias: aut magis pprias: et hinc eas alia diuisione i duas secuit partes dicēs: has qdē aliud facere: alias vero alteratum: Nunc tertiā earundem facit diuisionē dicēs: alias esse separabiles: alias inseparabiles: posse autem de vnoquoq; cuius multe sunt differentie: plurimas fieri diuisiones vt ex ipsa differentiarū natura manifestum est. Nam si oīs diuisio differentiis distribuitur: quorum multe sunt differentie: multas diuisiones esse necesse est. fit aut vt aīal quidē diuidat hoc modo. Aīalius alia quidē sunt rōnalia: alia irrationalia. Item alia mortalia alia imortalia. Itē alia pedes habētia: alia minime. Rursus alia herbis vescētia: alia carnibus: alia seminibus. Ita nihil mirū videri debet si multiplex differentie est partitio facta: ac primūq; cum in ternariū differentie membra secuisset: cōes proprias et magis proprias nuncupauit. Secūda vero diuisio cōmunes et proprias intra nomen alteratum facientis inclusit. Magis pprias vero intra aliud facientis. Hec vero tertia diuisio qua ait: differentiarū alias esse separabiles: alias inseparabiles: intra vocabulum inseparabilibus differentijs ponit: cetera vero inter separabilis differentie vocabulum claudit: vna enim ex alteratum facientibus. idest propria differentia: et reliqua que aliud facere demonstrata est: idest magis: ppria: inseparabiles differentie esse dicuntur. Quarum quidez subdiuisio fit: inseparabilium differentiarum alie sunt per se: alie per accidens que per se quidem magis proprie: secundum accidens vero proprie: per se autem aliquid inesse dicitur: quod alicuius substantiam informat. Si enī iccirco quelibet species ē: quoniam substantiali differentia constituitur. Illa differentia per se adest subiecto: neq; per accidēs: aut qdlibet aliud medium: sed sui presentia speciem quā tuet informat: vt hominē rationalitas. homini enīz huius

Secunda editio In porphi.

modi differentia per se inest. Iccirco homo est: quia rationabilitas adest. Que si discesserit: species hominis non manebit: et has quidem que substantiales sunt: inseparabiles esse nullus ignorat. Separari enim a subiecto non poterunt: nisi interempta sit natura subiecti. Secundum accidens vero que inseparabiles differentie sunt. hec proprie nuncupantur: ut aquilum esse: vel simum. que iccirco per accidens nuncupantur: quoniam iam constitute speciei extrinsecus accidunt: nihil subiecto substantie comodantes.

Cum igitur que per se sunt: in ratione substantie accipiuntur: et faciunt aliud: ille vero que secundum accidens: nec in subiecto ratione accipiuntur: nec faciunt aliud: sed alteratum. et ille quidem que per se sunt: non suscipiunt magis et minus: ille vero que per accidens et si inseparabiles sunt. intentionem accipiunt et remissionem. nam neque genus magis et minus predicatur de eo cuius est genus: neque generis differentie. secundum quas diuiditur: ipse enim sunt: que vniuersum usque rationem complent. esse autem vnicuique vnum et idem. nec intentionem nec remissionem suscipiens est. aquilum autem vel simum esse vel coloratum aliquo modo et intenditur et remittitur.

Cifferentijs rite partitis earum inter se distantiam monstrat Porphyrius Atque vnam quidem repetit quod superius dixit. Licet enim tres esse dixerit. scilicet differentias communes: proprias: magis proprias: alteratum facere dixit proprias sicut et communes: aliud vero minime: sed hoc solis magis propriis reservauit. nunc igitur idem repetit dicens Quoniam inseparabiles differentie que substantiam monstrant. Id est que per se subiectis speciebus sunt: easque perficiunt aliud faciunt. Ille vero que sunt proprie id est secundum accidens inseparabiles differentie: neque substantia sunt neque aliud faciunt: sed tantum (ut superius dictum est) alteratum. Item alia distantia est earum differentiarum que secundum substantiam sunt: ab his que secundum accidens. Quoniam que substantiam monstrant: intendi aut remitti non possunt. Que vero secundum accidens et intentione crescunt et remissione decrescunt. id autem per batur hoc modo. vnicuique autem rei esse suum neque crescere neque diminui potest. nam qui homo est. humanitatis sue nec incrementa potest: nec decrementa suscipere. Nam neque ipse a se plus aut minus hodie vel quolibet alio tempore habere potest: nec homo rursus ab alio homine plus habere potest esse vel animal. Vtrique enim equaliter animalia equaliter homines esse dicuntur: Quod si vnicuique esse suum nec incremento ampliari potest nec diminutione vel diminutione decrescere: quod per id facile monstrari potest quoniam que genera sunt vel species: nulla intentione vel remissione variantur. Non est dubium: quin differentie quoque que vniuersum usque speciei cuius formam informant: nec remissionis detrimenta suscipiant: nec intentionis augmenta. Itaque substantiales differentie neque intentionem neque remissionem suscipiunt. huius causa hec est. Quoniam esse vnicuique vnum et idem est: et intentionem remissionemque non suscipit. huius exemplum sit. Genus enim dici non potest plus minusve cuiuslibet esse genus. Omnibus enim genus equaliter semper ponitur. Differentie quoque que diuidunt genus et informant speciem: quoniam speciei essentiam copulant vel complent: nec intentionem recipiunt nec remissionem. Que vero secundum accidens differentie sunt inseparabiles: ut simum esse vel aquilum

num vel coloratum aliquo modo: et intentionem suscipiunt et remissionem. fieri enim potest ut hic paulo sit nigrior hic vero amplius simus sit: ille minus aquilinus. At vero quoniam omnes homines equaliter rationales mortalesque sunt: nec specierum: nec differentiarum natura videtur amittere.

Cum igitur tres species differentie considerentur. et cum hec quidem sint separabiles. et ille vero inseparabiles. et rursus inseparabilium hec quidem sint per se: ille vero per accidens. rursus earum que per se sunt differentiarum. alie quidem sunt. secundum quas diuidimus genera in species. alie vero sunt quas ea que diuisa sunt specificantur. ut cum per se differentie omnes huiusmodi animalis sint. animati et sensibilis. rationalis et irrationalis. mortalis. et immortalis ea quidem que est animati et sensibilis differentia. constitutiva est animalis substantie. est enim animal substantia animata sensibilis. ea vero que est mortalis et immortalis differentia. irrationalis. et irrationalis. diuisive sunt animalis differentie. per eas enim genera in species diuidimus.

Cum nunc differentiarum plena et suprema diuisio: que est huiusmodi. differentiarum alie separabiles: alie inseparabiles. inseparabilium: alie sunt secundum accidens: alie substantiales. Substantialium: alie sunt diuisibiles generis: alie constitutive specierum. Quod vero ait. Licet igitur tres species differentie considerentur: ad hoc retulit quod in prima differentiarum diuisione partim eas communes esse: partim proprias partim magis proprias dixit: quas rursus tres differentias: alias separabiles esse monstrauit: alias inseparabiles. Separabiles: quidem communes: inseparabiles vero proprias: ac magis proprias. Inseparabilium vero fecit diuisionem dicens: alias esse secundum se: alias secundum substantiam considerari: et illas esse secundum accidens: que proprie nuncupantur. Magis proprias vero secundum substantiam considerari. earum vero que secundum substantiam sunt: subdiuisionem facit: quod alie earum genus diuidunt: alie specie informant. Ad cuius rei facilem cognitionem illa tertij libri specierum generumque dispositio vel descriptio transcribat. Sitque primum substantia: sub hac corporeum atque incorporeum sub corporeo animatum atque inanimatum: sub animato sensibile atque insensibile: sub quo animal: sub animali rationale: sub rationali atque irrationali mortale atque immortale. Et sub mortali species hominis que solis deinceps indiuiduis preponatur. In hac igitur diuisione omnes hec differentie species nuncupantur. Generum enim specierumque differentie sunt: sed generum quidem diuisive: specierum autem constitutive. id autem probatur hoc modo. Substantiam quidem corporei atque incorporei differentie partium. Corporeum vero animati atque inanimati: animatum enim sensibilis atque insensibilis partium. Ita igitur genera substantiales differentie partium: et dicuntur generum diuisive. At vero si eadem differentie a genere descendentes que genus diuidunt colligantur: et ad vnum ad quod possunt iungi copulentur species informantur ut quidem animal substantie sit species. Omnia enim superiora de inferioribus predicantur et quicquid inferius fuerit: species erit etiam superioris. Animatum tamen atque sensibile que sunt eiusdem differentie: si referantur ad genera: diuisive sunt. Constitutive vero sunt animalis: eiusque substantiam formant atque constitunt

Situunt: diffinitionemque conformant: ut sit substantia animata sensibilis. Substantia quidem est genus animatum vero atque sensibile constitutive eiusdem differentie. Item animal rationali atque irrationali: mortali atque immortali dividitur: sed iuncta rationalitas atque mortalitas: que animalis divisive fuerat: sunt huius constitutive: atque perficiunt speciem: atque omnem eius rationem diffinitionis informant atque perficiunt. At si irrationalitas cum mortalitate iungatur: fiet equus atque quodlibet animal: quod ratione non utitur. Rationalitas vero atque immortalitas copulate substantiam dei informant. Ita igitur eadem cum referuntur ad genera divisive generum fiunt. Si vero ad inferiores species considerentur: informant species: earumque substantiam convenienti copulatione constituunt. In hoc questum est: quemadmodum dicerentur esse he differentie specierum constitutive: cum irrationalis differentia atque immortalis nullam speciem videntur efficere. Respondemus quidem primum placere Aristoteli. celestia corpora animata non esse. Quod vero animatum non sit: animal esse non posse. quod vero non sit animal: nec rationale esse concedit: sed eadem corpora propter simplicitatem et perpetuitatem motus eterna esse confirmat. Est igitur aliquid quod ex duabus his differentiis conficiatur irrationali scilicet atque immortali. Quod si magis concedendum Platoni est et celestia corpora animata esse credendum nullus est quod his differentiis potest esse subiectum. Quicquid enim irrationabile est: corruptioni subiacens et generationi immortale esse non poterit. sunt tamen he differentie quoniam substantialium differentiarum in numero sunt: si iungi villo modo potuissent. earum naturam et speciem quoque possent efficere. atque ut intelligatur quod sit hec potentia efficiende substantie speciei que forma de. Respicimus ad proprias atque communes: que tamen iungantur: speciem substantiamque nulla ratione constituunt. Si quis enim loquatur ambulans: quod sunt due partes differentie. vel si longus vel albus: vnde idcirco ab eisdem eius substantia constituitur minimum. Cur quod eiusdem sunt generis: que alicuius possunt constituere et conformare substantiam. ita igitur he idest irrationale atque immortale: etiam si subiectum aliqd substantie habere non possunt: tamen possent substantia: efficere si villo modo iungi copularique potuissent. Preterea irrationale iunctum cum mortali substantia pecudem facit. Est igitur constitutiva irrationalis differentia. Item immortale atque rationale coniuncta efficiunt deum. Est igitur immortale quod speciem format. Quod si inter se iungi nequeunt. non idcirco quod in natura eorum est: abrogatur.

Sed he quidem que divisive sunt differentie generum: complete: fiunt et constitutive. Species rum dividitur enim animal rationali et irrationali differentia: et rursus mortali et immortali differentia. sed ea que sunt rationalis differentie et mortalis: constitutive sunt hominis: rationalis vero et immortalis dei: ille vero que sunt irrationalis et mortalis: irrationalium animalium. sic et suprema substantia cum divisiva sit animati et inanimati differentia. sensibili et insensibili. animata et sensibilis congregate ad substantiam animal perferunt. animata vero et insensibilis perferunt plantam.

Seminum differentiarum usum esse demonstrat:

unum quidem quo genera dividuntur: alium quo species informantur. neque enim hoc solum differentie faciunt: ut genera partiantur verum etiam dum genera dividunt: species in quas genera deducuntur efficiunt. Itaque que divisive sunt generum fiunt constitutive specierum. huiusque illud exemplum est: quod ipse subiecit. Animalis quippe differentie sunt divisive: rationale atque irrationale: Omne enim quod animal est: aut rationale aut irrationale: aut mortale aut immortale est. Sed iste differentie que dividunt genus quod est animal: speciei substantiam formamque constituunt. Nam cum sit homo animal: efficitur rationali mortali que differentijs: que dudum animal partiebantur. Itaque cum sit equus animal: rationali mortali que differentijs constituitur que dudum animal dividebant Deus autem cum sit animal. ut de sole dicamus: rationali immortalique efficitur differentijs quas dividere genus conveniens habita portio paulo ante monstravit. Sed hic (ut diximus) deus corporeum intelligenti oportet ut solem et celum ceteraque huiusmodi: que cum animata et rationalia Plato esse confirmat: tum etiam deorum vocabulo antiquitatis veneratio ne probantur esse subiecta. de primo quoque genere. id est substantia demonstrantur venire. Nam cum eius divisive sint differentie: animatum. atque inanimatum. sensibile atque insensibile iuncte differentie sensibile atque animatum efficiunt substantiam animatam atque sensibilem: quod est animal. Iure igitur dictum est que divisive sunt differentie generum: easdem esse constitutivas et completivas specierum.

Quoniam ergo eodem aliquo modo accepte fiunt constitutive. aliquo modo autem divisive. omnes specificiter dicuntur et his maxime opus est ad divisiones generum et diffinitiones specierum. sed non his que secundum accidens inseparabiles nec magis his que sunt separabiles.

Omnes a genere differentias precedentes genus species a quo procedunt: nullus dividere ignorat. Ipse autem qui dividunt genus: si ad posteriores species applicentur informant substantias earum: easque perficiunt. Eadem igitur sunt constitutive specierum: eadem sunt divisives generum tamen alio modo atque alio considerate. ut si ad genus relate quidem in contrariam divisionem spectentur divisives generum inveniunt. Si vero iuncte aliquid efficere possunt: specierum constitutive sunt. Que cum ita sint. he differentie que genus dividunt: rectissime divisive nominantur. Que enim constituunt speciem eodem specificiter nuncupantur: sed constituunt species he differentie que sunt generis divisive: igitur que sunt generum divisive: et constitutive specificiter nuncupantur. has igitur in divisione generum et diffinitione specierum accipi oportere: manifestum est: quoniam enim divisive sunt: per eas dividi oportet genus: quoniam autem constitutive per eas species diffiniri: quibus enim unumquodque constituitur: eisdem etiam diffinitur. Constituitur autem species per differentias generis divisivas: que sunt specificiter. Iure igitur he specificiter sole et in generis divisione et in specierum diffinitione ponuntur: et de specificis quidem hec ratio est. De his autem que vel separabilia illa inseparabilia continent accidentia: nihil in generum divisione vel diffinitione specierum poterit assumi: idcirco quoniam que divisives sunt substantiam generis dividunt: et que constitutive sunt: substantiam speciei constituunt.

Secunda editio In porphi.

Que vo sunt inseparabilia accidentia nullius speciei substantiam informant unde fit vt multo minus separabilia accidentia ad diuisionem generum vel specierum diffinitiones accomodentur. Omnino enim dissimiles sunt substantialibus differētis. Illam inseparabilia accidentia hoc fortasse habeant cōe cum specificis. hoc est cum substantialibus differentijs: q̄ eque subiectum non derelinquunt: sicut nec specificę differentie. Separabilia autem accidentia: nec hoc quidem separari enīz possunt: nec tñ potestate z mētis ratione: sed actus etiāz presentia: z omnino veniēdi vel discedendi varietatibus permutantur.

Quas etiam determinantes dicunt. **D**ifferentia est qua abundat species a genere. homo enim ab animali plus habet rationale z mortale. animal enim ipsum nihil horum est. naz vnde habent species differentias. nec enim omnes oppositas habet. namqz idem simul habebit oppositas sed quę admodum probant: potestate quidem habet omnes differentias sub se: actu vero nullas. Et sic nec ex his que non sunt aliquid fit: nec in eodēz simul opposita erunt.

Specificas differentias diffinitione concludit dicēs substantiales differentias a quibusdāz tali descriptione ratione diffiniri. Differentia specifica ē qua abundat species a genere. fit enim genus animal: species homo. habet igitur homo differentias in se: que constitunt vt rationale atqz mortale. oīs enim species constitutinas forme sue differentias in se retinet: nec preter illas esse potest quarum congregatione perfecta est. Si igitur animal solum genus est: homo vero animal rationale mortale: plus habet homo ab animali id quod rationale est atqz mortale. Quod igitur abundat species a gñe id quod superat genus z quod plus habet a genere: hoc est specifica differentia. Sz huic diffinitioni quedam questio videtur occurrere: habens principium ex duabus per se propositionibus notis: vna quidem qm̄ duo contraria in eodem esse non possunt: alia vo quoniam ex nihilo nihil fit: Illaz neqz contraria pati sese possunt in vnum vt in eodēz simul sint nec aliquid ex nihilo fieri potest. Omne enī quod fit: habet aliquid vnde effici possit atqz formari. Que propositiones talem faciunt questionem. dictus est differentiam esse id qua plus abundat species a genere. Quod igitur dicendum ne est: genus eas differentias: quas habet species non habere: z vnde habebit spēs differentias quas genus non habet: nisi enim sit vnde veniant differentie in speciem venire non possunt: quod si genus quidem has differentias non habet: spēs autem habet: videtur ex nihilo differentia in speciem conuenisse: z factum eē aliquid ex nihilo: q̄ fieri non posse superius dicta ppositio mōstrauit: q̄ si differentias omnes genus continet: Differentie autem in contraria dissoluunt sicut vt rationalitatem atqz irrationalitatem: mortalitatem atqz immortalitatem simul habeat aīal: qđ ē genus: z erunt in eodem bina cōtraria. quod fieri non pōt. Illeqz enim sicut in corpe solet esse alia ps alba: alia nigra: ita fieri in genere potest. genus enim per se consideratum partes non hz nisi ad spēs referat: qcquid igitur hz genus: non partibus sed tota sui magnitudine retinebit. Illec illud dubium est quin partibz genus habeat contrarietates. vt animal in boie habet irrationabili

tatem: in boue vo contrarium. Sed nunc non de speciebus querimus: de quibus genus constat: sed an ipsum per se genus eas differētias: quas habet species habere possit atqz intra sue substantie ambitum continere possit. hanc igitur questionem tali rōne dissoluimus. potest quilibet id quod est: non esse: sed alio modo esse: alio vero non esse: vt Socrates cū stat: z sedet z non sedet: sedet quidē potestate: actu vo non sedet. Cum enim stat: manifestū est cum non agere sessionem: sed potius standi imobilitatē. Sed rursus cū stat: sedet: non qz iāz sedet: sed qz sedere potest. ita actu quidem non sedet: potestate vo sedet: z ouū aīal est: z non ē aīal: non est quidēz aīal actu: ad huc nam qz ouū est. nec aīalis quidē pcessit viuificatio: sed idē est tñ aīal potestate: qz pōt effici animal: cum formam ac speciem viuificationis acceperit. Ita igitur genus habet has differētias z non habet: non habz quidēz actu: sed habet potestate. Si enim ipsum per se animal consideret: differentias non habet: Si autē ad species reducat: habere potest sed distribute. at qz vt eius speciebz separatim nihil potest euenire cōtrarium. Ita ipsum genus si per se consideretur: differentijs caret: Quod si ad species referat: per distributas species in partibus suis contraria retinebit: at qz ita nec ex nihilo venerunt differentie: quas genus retinet potestate: nec vtraqz contraria in eodēz sunt cum contrarias differentias in eo q̄ dicitur genus: actu non habet: impossibilitas enim ei ppositiois que dicit contraria in eodem esse non posse: in eo consistit q̄ contraria actu in eodem esse non possunt. nā potestate z actu duo contraria in eodem esse nihil impedit. Que vero nos contraria diximus. Porphyrius opposita nuncupauit. Est enim genus contrarijs oppositū. oīa. n. s̄ria sibi metipsis cōsiderat opposita.

Definiunt autem z hoc modo. Differentia ē q̄ de pluribus z differentibus specie i eo q̄ quale sit predicatur. rationale enim z mortale de homine predicatum in eo q̄ quale est. homo dicitur. sz nō in eo q̄ quid ē. quid quidem enī ē homo interrogatis nobis conueniens ē dicere animal. quale autēz inquisiti. quoniam rationale z mortale. conuenienter assignabimus.

Tres sunt interrogationes ad quas genus: species differentia: proprium: atqz accidens respondetur. he autem sunt. Quid sit: quale sit: quomō se habet. Illaz si quis interroget quid est Socrates. responderi per genus ac species poterit cōuenienter: vt animal: aut homo. Si quis quomodo se habeat Socrates interroget iure accidens respondetur. i. aut sedet. aut legit zc. Si qz vo qualis sit Socrates interroget: aut differentia. aut proprium: aut accidens r̄detur. i. rationalis. vel risibilis: vel caluus. Sed in proprio quidem illa est obseruatio q̄ illud propriuz dicitur quod de vna sola specie dici pōt. accidens vo tale est quod qualitatem designat que non substantiam significat. Differentia vero talis est que substantiam demonstrat. Interrogati igitur qualis vna queqz res. sit si volumus reddere substantie qualitatem differentia predicamus. Que differentia nūqz de vna tantum specie predicatur: vt mortale vel rationale: sed de pluribus. Quod igitur de pluribus speciebz inter se. differentibus predicatur ad eam interrogationem: que quale sit id de quo querit̄ interrogat: ea ē differentia. enī talē posuit diffinitionē. Differentia est qđ de pluribus

ribus spē differentibus in eo q̄ quale sit predicatur. Cuius diffinitionis causam rationēq; ptractans ait.

Rebus enim ex materia z forma constantibus: vel ad similitudinem proportionemq; materie z forme constitutionem habentibus: quemadmodū statua ex materia quidem est eris forma autem figura: sic z homo communis z specialis. ex materia quidem similiter proportionabiliterq; consistit ex genere ex forma autem differentia. totum autem hoc scilicet animal ratiōale mortale homo est. quē admodum illic statua.

Dixit superius differentias esse que in qualitate speciei predicarentur. nunc autem causas exequitur: cui⁹ speciei qualitas differentia sit. Omnes inquit res vel ex materia formaq; consistunt: vel ad similitudinem materie atq; forme substantiam sortiuntur. Ex materia formaq; subsistunt omnia quecūq; sunt corporalia. Illi enim sit subiectum corpus quod suscipiat formam: nihil omnino esse potest. Si enim lapides non fuissent: muri parietesq; non essent. Si lignum non fuisset omnino: nec mensa quidem que ex ligni materia esse potuisset. Igitur supposita materia ac preiacente cum in ipsa figura supervenerit: sit q̄libet ipsa res corporea ex materia formaq; subsistens: vt Achillis statua ex eris materia: z ex illius achillis figura perficitur. Atq; ea quidem que corporea sunt manifestus est ex materia formaq; subsistere: Ea vō que sūt incorporalia: ad similitudinem materie atq; forme habent superpositas priores antiquioresq; naturas: sup quas differentie venientes efficiunt aliquid. quod eodem modo sicut corpus. tamq; ex forma ac figura consistere videatur: vt in genere ac specie additis generis differentis species effecta est. Ut igitur ē in Achillis statua es quod materia est: forma vō Achillis qualitas: z quedā figura: ex quibus efficitur achillis statua: que subiecta visibus capitur. ita etiam in specie que est homo: materia quidem genus est quod ē animal: cui superveniens qualitas ratiōalis: animal rationale. i. speciem fecit. Igitur speciei materia quedā est genus: forma vō: quasi qualitas differentia. Quod est igitur in statua es: hoc est in specie genus: quod in statua est figura conformans: id in specie differentia. Quod est igitur in statua ipsa statua: que ex ere figuraq; conformantur: id in specie ipsa species que ex genere differentiaq; cōiungitur. Quod si materia quidem speciei genus est: forma autem differentia: omnis vero forma qualis est. iure omnis differentia qualitas appellatur. Que cum ita sint: iure in eo q̄ q̄ le sit interrogantibus respondetur.

Describunt autē huiusmodi differentias. z hoc modo. Differentia est quod est aptum natuz diuidere ea que sub eodem genere sunt. rationale eniz z irrationale. hominem. z equum que sub eodem genere animali sunt. diuidunt.

Hec quidem diffinitio cum sit v̄sitata: z ante oculos disposita: eam tñ exempli insuper luce referavit. Omnes enim differentie idcirco differentie nuncupant: q̄ species ex se differre faciunt: quas vnuz genus includit. vt homo atq; equus propriis discrepant differentis. Sed sicut homo animal est. ita etiam equus. ergo secundum genus nullo modo distant. Que igitur secundum genus nullo modo discrepant: ea differentis distribuuntur. Additum enim rationale qui

des homini irrationale vero equo: equus atq; homo que sub eodem fuerant genere. distribuuntur z discrepant: additis. s. differentis.

Assignant etiam hoc modo. differentia est: qua differunt a se singula. namq; homo z equus secundum genus non differunt. Sumus enim animalia nos z irrationabilia. sed additum rationale disunxit nos ab illis. z rationales sumus z nos z dii: sed mortale appositum disunxit nos ab illis.

Circiosa ratione z nō sana q̄ vult explicat diffinitio quorundam. Id enim dicunt esse differentiam: qua vnaqueq; res ab alia distat. in qua diffinitione nihil interest q̄ quod ita dixit: an ita concludat. Differentia est id quod est differentia. etenim differentie nomine in eiusdem differentie est vsus diffinitione discernit. Differentia ē q̄ differūta se singula. Quod si adhuc differentia nō scitur. nisi diffinitioe clarescat: differentia quoq; qd. sit: q̄t agnoscere: ita nihil apli⁹ attulit ad agnitionē: qui differentie noīe in eiusdem vsus est diffinitione. Est autē cōmunis z vaga nec includēs substantiales differentias sed qualibet etiam accidentales hoc mō. Differentia est qua a se differunt singula. Que enim genere sunt eadem: eadem differentia discrepant vt cum homo atq; equus idem sūt in animalis genere vtraq; sunt animalia. differunt tamē differentia rationali: vt cū dii atq; hōines sub rationalitate sunt positi differunt tamen mortalitate. Rationabile igitur ad equum hominis differentia est mortale hominis ad deum atq; hoc quidem modo substantiales differentie colliguntur. Quod si socrates sedeat: plato vō ambulet. erit differentia sessio vel ambulatio: que substantialis nō est. Namq; istā quoq; differentia diffinitio videt includere: cū dicit differentia est qua differunt a se singula. Cūq; enim socrates a platone distiterit. nullo autem modo distare ab alio nisi accidentibus potest id erit differentia secundum superioris terminum diffinitionis. quā rem. s. viderunt etiam hi qui diffinitionis huius vatum communemq; finem reprehendentes certe conclusionis terminum subiecerunt.

Interius autem perscrutantes differentiam. dicunt non quodlibet eoz que sub eodem sunt genere diuidentius esse differentiam. sed quod ad esse conducit. z quod est pars eius. quod est esse rei. neq; enim quod aptum natum est navigare. erit hominis differentia. z si proprium sit hominis. Diuisus enim animalium hec quidem apta nata eē ad navigandum. illa vero minime. diuidentes hominem ab aliis. sed natum esse z aptum ad navigandum. non erat completium substantie. nec eius pars. sed aptitudo quedam solum. Idcirco non ē talis. quales sunt differentie. que specificē dicunt. Erunt ergo specificē differentie. quecūq; alteram faciūt spēz. z quecūq; i eo q̄ quale ē accipiunt: z de differentis quidem ista sufficiunt.

Sensus p̄positionis huiusmodi est. Quoniam superius dixit determinasse quosdam differentiam esse: qua a se singula discreparēt. Ait alios diligentius differentiam perscrutantes non fuisse arbitratos recte esse superius p̄positam diffinitionem. Neq; enim omnia quecūq; sub eodem posita sunt genere que faciunt differre differentie de quibus nunc tractatur.

Secunda editio In porphi.

l. specificè nominari queunt. Plures enim sunt que ita diuidunt species sub vno genere positas. vt tamen eorum substantiam minime conforment: Quia non videntur esse differentie specificè: nisi ille tm̄ que ad id q̄ est esse proficiunt: id est he que in diffinitionib⁹ alius cuius partes ponuntur. Ea autem sunt: vt rationale hominis. Nam substantiaz hominis conformat: et ad esse hominis proficit. et diffinitionis eius hominis pars est. Nisi ergo ad id quod est esse conducit: et eius rei quod est esse pars est: specifica differentia nullo modo poterit nuncupari. Quid est autem esse rei: nihil aliud nisi diffinitio. Unicuique enim rei interrogate quid est. Si quis quod est esse monstrare voluerit. diffinitionem dicit. Ergo si quid diffinitionis pars fuerit: eius erit pars quod vniuscuiusque rei quid sit esse se designet. Diffinitio est quidem que quid vna que res sit ostendit ac profert: demonstraturque quod vniuscuiusque rei sit esse per diffinitionis assignationem. Ille vero differentie que non ad substantiam conducunt. Sed quoddam quasi extrinsecus accidens afferunt. specificè non dicuntur: licet sub eodem genere positas species faciāt discrepare. Ut si quis hominis atque equi hanc differentiam facit aptum esse ad nauigandum. homo autem aptus est ad nauigandum. equus vero minime. et cum sit equus atque homo sub eodem genere animalis addita differentia aptum esse ad nauigandum equum distinxit ab homine. Sed aptum esse ad nauigandum non est huiusmodi quale illud per quod possit hominis formare substantiam sicut rationale que est substantialis qualitas: sed tantum quamdam quodammodo aptitudinem monstrat: et ad faciendum aliquid vel non faciendum opportunitatem. Idcirco specifica differentia esse non dicitur. quo fit vt non omnis differentia que positas sub se species distribuit. specifica esse possit: sed ea tantum que ad substantiam speciei proficit et que in parte diffinitionis accipitur. Concludit ergo eas esse specificas differentias que alteras a se species faciunt per distantiam substantialem. nam si vniuscuique id est esse quodcumque substantialiter sunt: quecumque differentie substantialiter diuerse sunt: illas species quibus adsunt omni substantia faciunt alias ac discrepantes. atque he in diffinitionis parte sumuntur. nam si diffinitio substantiaz monstrat: et substantiales differentie species efficiunt: substantiales differentie partes sunt diffinitionum.

Proprium vero quadrifariam diuidunt. Nam et id quod soli alicui speciei accidit: et si non omni proprium est: vt homini esse medicum vel geometram. Et quod omni accidit. et si non soli. quemadmodum homini esse bipedem. Et quod soli et omni et aliquando: vt homini in senectute canescere. Et quod soli et omni et semper. quemadmodum homini esse risibile. nam et si non rideat semper. tamen risibilis dicitur. non quod iam rideat. sed quod aptus natus sit ad ridendum. hoc autem ei semper naturale est. vt equo hinnibile. Nec autem nominantur vere propria. quoniam conuertuntur. quicquid enim est equus. hinnibile est. et quicquid est hinnibile est equus. Superius dictum est omnia propria ex accidentibus genere descendere. Quicquid enim de aliquo predicatur aut substantiam informat: aut secundum accidens inest. Nihil vero est quod rei substantiam mon-

stret nisi genus species et differentia. Genus quidem et differentia monstrant substantiam speciei. Species vero indiuiduorum. Quicquid ergo reliquum est in accidentium numero ponitur. Sed quoniam ipsa accidentia habent inter se aliquam differentiam: idcirco alia quidem propria: alia priore atque antiquiore nomine accidentia nuncupantur et de accidentibus paulo post. Nunc de propriis que quadrifariam diuiduntur: non vt tanquam aliquod proprium in quattuor diuidi secarique possit: sed hoc quod ait diuidunt ita intelligendum tanquam si diceret nuncupant. id est proprium quadrifariam dicitur cuius quadrifarie appellationis significationes enumerat. vt que sit congrua et conueniens nuncupatio proprietatis ostendat. Dicit ergo quod proprium primo est accidens quod ita vni speciei adest: vt tamen nullo modo coequetur ei: sed infra subsistat ac maneat: vt hominis dicitur proprium medicum esse: idcirco quod nulli alii inesse animalium potest. Nec illud attendimus an hoc de omni homine dici potest medicus esse. Et hec quidem significatio proprii dicitur esse soli etiam si non omni. Sola enim speciei etiam si non omni coequatur. vt homini medicus esse: soli quidem inest homini sed non omnibus hominibus ad scientiam adesse potest. Aliud proprium est quod huic contrario dicitur omni etiam si non soli. Quod huiusmodi est: vt omnem quidem speciem contineat eamque transcendat. Et quoniam quidem nihil est ex subiectis speciei quod illo proprio non vtiat dicitur omni. Quoniam vero transcendit ad alias. dicitur non soli. hoc huiusmodi est quale homini esse bipedem. Proprium enim hominis est esse bipedem. Omnis enim homo bipes est etiam si non solus. aues enim bipedes sunt. Semine igitur significationes proprii que superius dicte sunt: habent aliquid minus. prima quidem quod non omni: secunda vero quod non soli: quas si iungimus facimus omni et soli. Sed est minus aliquid secundum tempus si ei adiciatur aliquando: vt sit hec tertia proprii nuncupatio: vt omni et solus sed aliquando: vt est in senectute canescere vel in iuuentute pubescere. omni enim homini adest in iuuentute pubescere et in senectute canescere et soli. Pubescere enim solus est hominis sed aliquando. neque enim in omni tempore: sed in sola tantum iuuentute. Nec igitur determinatio proprii in eo quidem modo quod omni et soli est absoluta est: sed et ex eo inuenit aliud et contra bit cum dicitur aliquando: quod si auferam: fit proprii integra et simplex significatio hoc modo. Proprium est quod omni et soli et semper adest. omni autes et soli speciei et semper intelligendum est: vt homini risibile: equo hinnibile. Omnis enim homo et solus risibilis est semper. neque illud nos vlla dubitatione perturbet quod semper homo non rideat. Non enim ridere est proprium homini sed risibile: quod non est actu sed in potestate consistit. ergo etiam si non rideat quia ridere tamen possit. soli et omni homini adesse dicitur et conuenienter proprium nuncupatur. Nam si actu separetur a specie potestate nulla ratione disiungitur. Quattuor igitur significationes proprii dixit. Nam primam quidem quando accidens ita subiecte speciei adest: at soli ei adfit etiam si non omni: ut homini esse medicum. Secundam autem cum omni et non soli accidit: vt homini esse bipedem. Tertiam vero cum omni et soli sed aliquando: vt homini in iuuentute pubescere. Quartam cum omni et soli et semper adest: vt esse risibile. Atque ideo cetera conuerti non possunt. Neque enim coequatur quod soli sed

li sed non omni speciei adest. Neqz coequatur : quod non soli sed omni speciei adest. Species quide de ipo dici potest: ipsum vero de specie minime. Quod eniz medicus est: potest dicit homo. Homo vero qui est: medicus esse non dicitur. Rursum quod ita est alij p prium vt omni adsit etiam si non soli. ipsum quidem de specie predicari potest. Species vero de eo minime. Nam bipes predicari de homine potest : homo vero de bipede nullo modo. Rursum quod ita adest quod omni z soli sed aliquando adsit: quoniam de te pore habet aliquid diminutum : reciprocari non poterit. Possumus enim dicere omnis qui pubescit homo est non tamen dicimus omnis qui est homo pubescit. potest enim minime ad iuuentutem venire atqz ideo non pubescere: nisi forte non sit pubescere hominis proprium: sed in iuuentute pubescere solummodo: Aut etiam qz nondum est in iuuentute: aut etiam preter: tamen adsit ei proprium non tale : quale tunc est cum preter iuuentutem est: sed quale tunc fieri posset cum in iuuentute consistit : atqz ideo quod non in omne tempus tenditur: etiam si tale est quod omni speciei adsit: qz tamen in aliquod tempus differatur: integrum atqz absolutum proprium esse non dicitur. Quartum est quod ita adest qz solas teneat speciem z omni adsit z absolutum sit a temporis conditione. vt risibile quod a superiori plurimum distat. nam quod risibile est semper ridere potest. Rursum qui potest in iuuentute pubescere: cum ipsa iuuentus non sit semper: non ei est semper vt in iuuentute pubescat. hec autem proprii significatio quam nulla temporis diffinitio constringit. absoluta est. Atqz id etiam conuertitur : z inuicem de se proprius atqz species predicantur: homo eniz risibilis est z risibilis ho

Accidens est quod adest z abest preter subiecti corruptionem. Diuiditur autem in duo in separabile z in inseparabile. Separabile enim accidens est dormire: nigrum vero esse inseparabiliter coruo z ethiopi accidit. potest autem subintelligi z coruus alb⁹ z ethiops nitens cadore preter subiecti corruptionem. Diffinitur autem sic quoqz. Accidens est quod contingit eidem inesse vel no inesse. z quod neqz genus est neqz species neqz differentia neqz proprium: semper autem est in subiecto subsistens. Omnibus igitur determinatis que proposita sunt: dico autem genere : specie : differentia . proprio: accidente. dicendum est que eis communia sunt z que propria.

Quoniam vt superius dictum est omnia que de aliquo predicantur vel substantialiter vel accidentaliter dicuntur. Cumqz ea que substantialiter predicantur: eius de quo dicuntur substantiam diffinitione contineant: z sint eo antiquiora atqz maior: quod est ex substantialibus predicatis efficitur: cumqz ea que substantialiter dicuntur pereunt: necesse est vt simul etiam ea interimantur quorum naturam substantiam qz formabant: que cum ita sint necesse est vt que accidentaliter dicuntur: quoniam substantiam minime informant: adesse z abesse possint preter subiecti corruptionem. Ea enim tantum cum absunt subiectum corumpere possunt: que efficiunt atqz conseruant que sunt substantialia. Que vero non efficiunt substantiam vt accidentia: ea cum adsunt vel absunt: nec

informant substantiam nec corumpunt. Est igitur accidens quod adest z abest preter subiecti corruptionem. Id autem diuiditur in partes duas. Accidens enim aliud est separabile: aliud inseparabile. Separabile quidem dormire sedere. Inseparabile vero ethiopi atqz coruo color niger. In qua re talis oritur dubitatio: ita enim est definitum. Accidens est quod adest z abest preter subiecti corruptionem. Id est si accidens in separabile dicitur: qz si inseparabile est: abesse no poterit. frustra igitur positum est accidens esse quod adesse z abesse possit. cum sint quedam accidentia: qz a subiecto non valeant separari. Sed fit sepe vt que actu disungi non valeant: mente z cogitatione separantur. Sed si animi ratione disiuncte sunt qualitates a subiectis: non ea perimunt sed in sua substantia permanent atqz perdurant: accidentes esse intelliguntur. Age igitur quoniam ethiopi color niger auferri non potest: animo eum z cognitione separemus erit igitur color albus ethiopi. Illud idcirco species consumpte sunt: minime. ita etiam coruus si ab eo colore nigrum imaginatione separem⁹: permanet tamen anis nec interijt species. ergo quod dictus est adesse z abesse: non re sed animo intelligendum est: alioquin z substantialia que omnino separari no possunt: sepe animo z cogitatione disungimus: vt si ab homine rationalitatem auferamus: quam licet actu separare non possumus: tamen si animi imaginatione disungimus: statim perit hominis species: quod idem in accidentibus non fit: Sublato enim accidenti cogitatione: species manet. Est alia accidentis diffinitio ceterorum omnium priuatione: vt id dicatur esse accidens quod neqz genus sit: neqz species: neqz differentia. neqz proprium: que diffinitio plurimum vaga est valdeqz communis. Sic etiam genus diffiniri potest quod neqz species: neqz differentia: neqz proprium sit nec accidens. Eodem quoqz modo species ac differentia atqz proprium. Cum autem eadem similitudine definitionis plurima desiniri queunt: non est terminas z circumclusa descriptio: presertim cum longe sit ab definitionis integritate seiunctum: quod cuiuslibet rei formam aliarum rerum negatione demonstrat. Quibus omnibus expeditis genere quidem specie differentia proprio atqz accidenti: descriptisqz eorum terminis quantum postulabat institutionis breuitas: ea ipsa communiter pertractanda persequitur: vt quas inter se habeant differentias hec quinqz de quibus superius disputatum est: quas vt communitates mediocri consideratione demonstrat: vt non solum que ipsa sint. verum etiam quemadmodum ipsa inter se comparentur appareat.

Expeditis per se omnibus que per se proposita sunt. z quantum in vniuscuiusqz consideratione poterat ad scientie terminum breuiter adductis: nunc iam non de singulorum natura idest vel generis vel differentie vel speciei vel proprii vel accidentis: sed de adinuicem relatione pertractat. Nam qui communiones ac differentias rerum colligit: non vt sunt per se res ille considerat: sed vt aliis comparentur. Id autem duplici fit modo vel similitudine dum communiter tractantur vel dissimilitudine dum differentie: que cum ita sint nos quoqz (vt adhuc fecimus) propter planiorem intellectum philosphi vestigia persequentes: ordiemur de his communitatibus que adsunt generi speciei differentie vel proprio vel accidenti.

Secunda editio In porphi.

Comune quidem omnibus est de pluri-
bus predicari. Sed genus quidem de
omnibus sub se speciebus et de indiui-
duis: et de differentia similiter predica-
tur. Species quidem de his que sub ipsa sunt indi-
uiduis. At vero proprium et de specie cuius est
proprium: et de his que sub specie sunt indiuiduis
Accidens autem et de speciebus et de indiuiduis
namque animal et de equis et de bobus predicatur:
que sunt species: et de hoc equo et de hoc boue: que
sunt indiuidua. Irrationale vero de equis et bobus:
et de his qui sunt particulares. predicatur. Spe-
cies autem ut homo: de inferioribus et de his qui
sunt particulares predicatur. Proprium autem
quod est risibile: de homine et de his qui sunt par-
ticulares predicatur. Nigrum autem de specie cor-
uorum: et de his qui sunt particulares. quod est ac-
cidens inseparabile. et moueri de homine et equo.
quod est accidens separabile. sed principaliter qui-
dem de indiuiduis. secundario vero et de his que
continent indiuidua.

Antequam singulorum ad vnumquodque habitudine
tractet: illam prius respicit: quam omnes ad se inuicem
habere videantur: hec autem est vna communio: que
positarum quinque rerum numerum pluralitate predi-
cationis includit. Omnia enim de pluribus predican-
tur: in hoc ergo sibi cuncta communicant: nam et ge-
nus de pluribus predicatur: itemque species ac differē-
tia: et proprium: et accidens: que cum ita sint: est eorum
vna atque indiscreta communio de pluribus predicari
Designat autem Porphyrius ipsam de pluribus pre-
dicationem: quemadmodum in singulis fiat: quod vnum
quodque propositorum de quibus pluribus predicatur
ostendit. At enim genus quidem de pluribus predi-
cari. i. speciebus ac indiuiduis: ut animal predicatur
de homine et equo: ac de his indiuiduis que sub ho-
mine sunt atque equo. Item genus predicatur de diffe-
rentiis specierum atque id iure. quoniam enim species
differentie informant: cum genus de speciebus predi-
catur consequens est ut etiam de his dicatur que spe-
cierum substantiam formamque efficiunt: quo fit ut et
de differentiis predicatur: ac non de vna: sed de pluribus
dicitur enim quod rationale est esse animal: et rursus
quidem quod irrationale est esse animal. Ita genus de spe-
ciebus ac differentiis predicatur: et de his que sub ipsis
sunt indiuiduis: differentia vero dicitur de pluribus
speciebus ac de earum indiuiduis: ut irrationale de
equo predicatur ac boue: que sunt plures species: et de
his que sub ipsis sunt indiuiduis eodem modo dicitur
nam quod de vniuersali predicatur: predicatur et de
indiuiduo. Quod differentia de speciebus dicitur: pre-
dicabitur etiam de eiusdem speciei subiectis. Species
vero de suis tantum indiuiduis predicatur: neque enim
fieri potest ut que species est vltima que vere species ac magis species nu-
cupat: Nec alias deducatur in species. quod si ita est: sola post
speciem indiuidua restat. iure igitur species de suis tantum indi-
uiduis predicatur: ut homo de socrate platone et cice-
rone: et ceteris. Proprium item de specie predicatur
cuius est proprium. neque enim esset proprium alicuius
nisi de aliquo predicaretur. de quo enim vnaqueque
res et soli et omni dicitur: et semper eiusdem proprium
esse monstratur. que cum ita sint: proprium de specie

dicitur: ut risibile de homine. Omnis enim homo ri-
sibilis est. Dicitur etiam de indiuiduis speciei de qua
predicatur. Est enim plato et socrates risibilis. accidens
vero de speciebus pluribus dicitur: et de diuersarum
specierum indiuiduis. Dicuntur enim coruus atque
ethiops nigri. et hic ethiops atque coruus qui sunt in-
diuidui: nigri secundum nigredinis qualitatem vocan-
tur: atque hoc est quidem accidens inseparabile. Sed
multo magis separabilia accidentia pluribus inheres-
cunt: ut moueri homini et boui. vterque enim mouetur.
Et rursus ea que sunt sub homine atque boue indi-
uidua moueri semper predicantur. Sed aduertendum
est auctore Porphyrio: quod ea que accidentia
sunt principaliter quidem de his dicuntur: in quibus
indiuiduis sunt. Secundo vero loco ad vniuersalia in-
diuiduorum referuntur: atque ita predicatio superiori-
bus redditur: ut quoniam nigredo singulis coruis ad-
est: dicitur adesse coruo. Nam quia omnia particularia
qualitas ista accidentis nigredinis inficit: ideo
eam de specie quoque predicamus dicentes coruum
ipsam speciem nigrum esse. In quibus omnibus mirum
videri potest: cur genus de proprio predicari non
dixerit: nec vero speciem de eodem proprio: nec diffe-
rentiam de proprio: sed tantum genus quidem de spe-
ciebus et de indiuiduis. Differentiam vero de specie-
bus atque indiuiduis. Speciem de indiuiduis. Prop-
rium de specie atque indiuiduis. Accidens de specie
bus atque indiuiduis. fieri enim potest ut que maioris
predicationis sint: ea de cunctis maioribus predicentur
et que equalia sunt sibi in se conuertantur. Eoque fit ut
genus de differentiis et de speciebus et de propriis et
de accidentibus predicetur. ut cum dicimus quod ratio-
nale est animal genus de specie. Rursus quod risibile est: ani-
mal est genus de proprio. Quod niger est si forte cor-
uum vel ethiopes demonstramus: animal est. genus
de accidenti predicatur. Rursus quod homo rationale.
differentiam de specie. Quod risibile est rationale:
differentiam de proprio. Quod nigrus est rationale.
si ethiopes demonstramus: differentiam de acciden-
te. Item quod risibile est homo est species de proprio. Quod ni-
grus est homo. si ethiopes designemus: est species de acciden-
te. Item quod nigrus est etiam risibile est in ethiops demon-
stratione. ut proprium etiam predicatur. conuerti autem
ad totum accidens potest: ut quoniam indiuiduis sin-
gulorum. esse preponitur. ideo de superioribus etiam
predicatur: ut quoniam socrates animal est: ratio-
nale est: risibile est: et homo est. Cumque in socrate sit calui-
tium predicatur idem accidens de animali: de ratio-
nali: de risibili: de homine: ut accidens de quatuor
reliquis predicatur. Sed horum profundior
questio est: nec ad soluendum est satis temporis. hoc
tantum ingredientium intelligentia expectet. quod alia
quidem recto ordine predicantur. alia vero obliquo
Quoniam moueri hominem rectum est: id quod mo-
uetur hominem esse conuersa locutione proponitur.
Quocirca rectam Porphyrius in omnibus propor-
tionem sumpsit. Quod si vni quis predicationis solu-
tionem attenderit in singulis comparans predicationes
nibus: eas quidem prolationes que recte sunt: inueniet
a Porphyrio esse numeratas: eas vero que conuerso
ordine predicantur: fuisse sepositas.

A commune est autem generi. et differen-
tie continentia specierum continet enim
et differentia

et differentia species et si non oēs quot genera. rationale enim et si non continet irrationabilia quem admodum animal: sed continet hominem et deum quod sunt species. Et quocumque predicatur de genere generis et de his que sub ipso sunt speciebus predicantur: et quecumque de differentia predicantur ut differentia: et de his que ex ipsa sunt speciebus predicabuntur. Nam cum genus sit animal: non solum de eo predicabitur substantia et animatum et sensibile: sed et de his que sub animali sunt speciebus omnibus predicatur hec usque ad individua. Cumque sit differentia rationale: predicatur de ea ut differentia id quod est ratione uti. non solum autem de eo quod est rationale: sed etiam de his que sub rationali sunt speciebus predicabitur ratione uti. Commune autem est et perempto genere vel differentia simul periri que sunt sub ipsis: quemadmodum enim si non sit animal: non est equus neque homo. Sic si non sit rationale. nullum erit animal quod utatur ratione.

Post eam que cunctis visa est communitatem singulorum similitudines ac dissimilitudines querit. Et quoniam inter quinque proposita genus et differentia universalioris predicationis sunt. Siquidem genus species continet et differentias: differentie vero species continent: et neque ab his ullo modo continentur. Primum generis ac differentiarum similitudines colligit. ac primam quidem ponit hanc. Dicit enim commune esse generi ac differentie: ut species claudant. nam sicut genus sub se habet species ita etiam differentie: tamen non tantas quantas habet genus. Et enim quoniam genus differentiam etiam claudit et non unam tantum differentiam cohercet ac retinet: plures necesse est ut habeat sub se species: quod quilibet una earum quam claudit differentiarum: ut animal predicatur de rationali et irrationabili: Quod si ita est: predicabitur et de his que sub rationali sunt posite speciebus et que sub irrationali. Est ergo commune animali et rationali id est generi et differentie. quod sicut genus de deo et homine predicatur. ita etiam rationale quidem differentia de deo et de homine dicitur. Sed non in tantum eius predicatio funditur quantum animalis id est generis. Animal enim non de deo solum atque homine dicitur: sed de equo et boue predicatur ad que rationalis differentia non peruenit. Sed quodcumque deum supponimus animali secūdam eam opinionem facimus: qua solem stellasque atque cunctum hunc mundum animatum esse confirmant quos etiam deorum nomine (ut sepe dictum est) appellauerunt. Secunda item communis est generis ac differentie: quoniam que predicantur de genere ut genera: eadem et de his que sub ipsis sunt speciebus predicantur ad hanc similitudinem: et quecumque predicantur de differentia: ut differentia. eadem quoque et de his que sub differentia sunt ut differentie predicantur cuius sententia talis est. Sunt plura que de generibus predicantur: ut de animali dicitur animatum et substantia atque hec ut genera: Hec igitur predicantur et de his que sub animali sunt: ut rursus genera: nam hominis et animatum et substantia genus est: sicut ante fuerat animalis. Item in ipsis differ-

rentiis quedam differentie inveniuntur: que ipsis de differentiis predicantur: ut de rationali due differentie dicuntur. Quod enim rationale est utitur ratione: vel habet rationem. Aliud est autem uti ratione aliud est habere rationem: ut aliud est habere sensum aliud uti sensu. Habet quippe sensus et dormiens sed non utitur. Ita quoque dormiens habet rationem sed minime utitur. Sed ipsius rationabilitatis quedam differentia est ratione uti: sed sub rationabilitate homo positus esse predicatur. Predicatur igitur de homine ratione uti ut quedam differentia: Differt enim a ceteris animalibus homo quia ratione utitur Demonstratum est igitur quod sicut ea que de genere predicantur: dicuntur de subiectis generi: ita etiam ea que de differentia predicantur dicuntur de his quoque que differentiis supponuntur. Tertium vero commune est: quod sicut abruptis generibus species interinuntur: ita consumptis differentiis species de quibus differentie predicantur intercunt. Commune enim est hoc uniuersalium in substantia perentium perire subiecta. Sed prima communio demonstrat genera de speciebus predicari: sicut etiam differentias. Propter hanc igitur similitudinem si auferantur genera species pereunt. Sicut etiam species perire necesse est que sub differentiis sunt. si uniuersales earum differentie consumantur Cuius exemplum est. Si enim auferas animal: hominem atque equum sustuleris: que sunt sub rationali differentia collecta. Et de communitatibus quidem hactenus. nunc de generis et differentie dissimilitudine perpendit.

Proprium autem generis est de pluribus predicari quod differentia et species. et proprium et accidens. animal enim de homine et equo et aue et serpente predicatur. quadrupes vero de solis quatuor pedes habentibus homo vero de solis indiuiduis et particularibus. et binnibile de solo equo et de his qui sunt particulares. et accidens similiter de paucioribus. Oportet autem differentias accipere. quibus diuiditur genus. non eas que complent substantiam generis. Amplius genus continet differentiam potestate. animalis enim hoc quidem rationale est. illud vero irrationale. differentie vero non continent genera. Amplius genera quidem priora sunt his que sub se sunt posite differentiis. propter hoc quidem simul quod eas auferunt. non autem simul auferuntur ab eis. sublato enim animali auferuntur rationale et irrationale. differentie vero non auferunt genus. nam si omnes interimantur. tunc substantia animata. sensibilis subintelligi potest que est animal. Amplius quidem genus in eo quod quid est: differentia vero in eo quod quale quid est predicatur. quemadmodum dictum est. Amplius genus unum quidem est secundum unamquamque speciem. ut est hominis genus id quod est animal. differentie vero plurime. ut rationale mortale mentis et discipline perceptibile. quibus ab aliis differt. et genus. quidem consimile est materie. et forme quidem differentia. cum autem sint et alia communia et propria

Secunda editio In porphi.

generis et differentie. nunc ista sufficiant.

C Proprium vero quid sit conuenienti atque integro vocabulo diffinitum est. Sed per abusionem illa etiam propria quorumlibet dicuntur: que in unaquaque re ab aliis continent differentiam: licet cum aliis sint ea ipsa communia. Per se quippe proprium est homini quod ei omni et soli et semper adest: ut risibilitas, per usurpatam vero locutionem etiam proprium hominis rationalitas dicitur non per se proprium: quippe quod ei cum deorum est natura commune sed hominis rationalitas proprium dicitur ad discretionem pecudis quod rationale non est. Id vero propter hanc causam quoniam id proprium vniuscuiusque dicitur quod habet suum. Quo igitur quis ab alio differt: proprium eius non absurda usurpatione predicatur. Sed nunc quod dicit proprium generis esse de pluribus predicari quod cetera quattuor: id ipsius generis tale proprium est quale per se proprium dici solet: id est quod semper soli et omni adsit generi. Generi enim soli adest ut differentia specie proprio et accidente vberius atque fluentius predicetur. Sed de his speciebus differentiis propriis atque accidentibus id dici potest: que sub quolibet genere sunt. id est differentie quidem que quodlibet diuidunt genus. Species vero que diuisibilis est generis differentiis informatur. Propria autem illi speciei que sub illo genere est: quod differentiis est diuisiuum. Accidentia his herent indiuiduis que sub ea specie sunt: quam designatum genus includit. Hoc facilius exempla declarant. Sit enim genus animal: quadrupes ac bipes differentie sub animalis posite continentia: Homo autem atque equus species sub eodem genere constitute. Risibile atque bimbile propria earum specierum. Velox vero vel belator dur sunt accidentia: que his indiuiduis accident: que sub speciebus hominis atque equi continentur. Animal igitur quod est genus predicatur. de quadrupede et bipede que sunt differentie. Quadrupes vero non dicitur de bipede sed tantum de his animalibus que quattuor pedes habent. Plus igitur predicatur genus quam differentia. Rursus homo de platone et socrate predicatur et de ceteris. Animal vero non modo de hominis indiuiduis: verum etiam de ceteris irrationalibus indiuiduis dicitur: plus enim genus quam species predicatur. Sed cum sit proprium equum speciei. Cumque genus quam species vberius predicetur: predicatio quoque generis proprii supergreditur predicationem. Accidentes quoque et si pluribus inesse potest: tamen sepe genere contractius inueniunt: ut bellator non nisi homo dicitur: et velocitas in paucis animalibus inuenitur. quo fit ut genus et differentia et specie et proprio et accidente amplius predicetur. Atque hec est vna proprietas generis que genus ab omnibus aliis distinguit ac separet. Oportet autem inquit nunc eas differentias intelligere: quibus diuiditur genus: non quibus informatur genus: ille enim a quibus informatur genus: plus quam ipsum genus sine dubio predicantur. ut animatum et corpuscum ultra animal tendunt cum sint differentie animalis: et non diuisiue: sed potius constitutiue. Omnia enim superiora de inferioribus predicantur. Que vero de inferioribus predicantur: nec conuerti possunt: hec ab eis que inferiora sunt amplius predicantur. **C** Post hoc aliud proprium generis ostendit quo ab his differentiis que sub eodem sunt segregatur. Omne enim genus continet dif-

ferentias potestate. Differentia vero genus non potest continere. Animal enim rationale atque irrationale continet potestate. Neque enim irrationabilitas neque rationalitas animal poterit continere. Potestate autem continere animal differentias proprias: quia (ut superius dictum est) genus omnes habet sub se differentias potestate. Actu vero minime. Ex quo fit ut alia proprietas oriatur. Sublato enim genere: perit differentia: velut sublato animali interimitur rationalitas: quod est differentia. At si rationale interinas irrationale animal manet. **C** Sed obici potest quod si utrasque differentias simul abstulero: non poterit remanere genus. Dicimus potest. Unumquodque enim non ex his de quibus predicatur: sed ex his ex quibus efficitur substantiam sumit. Itaque fit ut genus sublati differentiis diuisiuis permanere possit. Dum tamen maneant ille que ipsius generis formam substantiamque constituunt. Quoniam enim animal animati atque sensibilis differentie constituunt. hec si maneant atque iungantur: perire animal non potest: licet ea pereant de quibus animal predicatur: rationale scilicet atque irrationale. Unumquodque enim (ut dictum est) ex his substantie proprietatem sumit ex quibus efficitur: non ab his de quibus predicatur.

C Amplius si utrasque differentias genus potestate continet: ipsum per se neutram earum intra se positam collocatamque concludit. quod si actu quidem eas non continet sed potestate. actu etiam ab his poterit separari: hoc ipsum enim eas potestate continere id erat actu non continere. Genus vero quod quaslibet differentias actu non continet: actu ab eisdem etiam separatur. Rursus aliud est generis proprium quod ex proprietate predicationis agnoscitur. Omne enim genus ad interrogationem quod est unumquodque respondere conuenit: ut animal in eo quod quid est de homine predicatur. differentia vero minime: sed in eo quod quale sit. Omnis enim differentia in qualitate consistit. Sed hoc proprium tale est quale superius diximus non per se: sed secundum alicuius differentiam dictum. Alioquin commune est hoc generi cum specie: ut in eo quod quid sit predicetur. sed quia hac re genus a differentia discrepat: quoniam differentia quidem in eo quod quale est: genus vero in eo quod quid est predicatur: generis proprium dicitur non per se sed differentie comparatione: et in omnibus reliquis eandem rationem conueniet speculari. Alia rursus generis et differentie separatio est: quod genus quidem speciei vni semper adest scilicet proximum. plura enim possunt esse superiora: velut hominis animal atque substantia. Sed proximum eiusdem hominis animal tantum differentie vero plures vni speciei adesse poterunt: ut rationale atque mortale. Itaque fit diffinitio ex vno quidem genere sed pluribus differentiis: ut hominis animal rationale atque mortale. Rursus alia discretio est: quod genus velut subiecti velit locum differentia vero forme: itaque illud sit materia quedam. que figuram suscipiat. Nec vero sit forma: que superueniens speciei substantias rationemque perficiat. Idcirco pluribus differentiis a genere differentias segregauit quia hec maxime generis quadam similitudinem continet quia est vniuersalis: et preter genus inter cetera maxima: sed cum alia plura communia pluraque propria generis inter se ac differentie valeant inueniri: sufficiunt inquit ista. Satis enim ad discretionem

tionem quaslibet differentias assumere: etiam si que dici possunt omnia non colligantur.

Genus autem et species commune quidem habent de pluribus predicari quemadmodum dictum est. Sumatur autem species ut species solum, non autem ut genus: si fuerit idem species et genus. Commune autem his est et priora his esse, de quibus predicatur, et totum quoddam esse utrumque.

Generis quidem et speciei enumerat tria communia: unum quidem de pluribus predicari, genus enim et species de pluribus predicantur: sed genus de speciebus ut dictum est: species vero de individuis. Sed nunc de illa specie loquitur in quantum species est: id est que non erit genus: ut ultima species. Quod si talem speciem ponamus: que etiam genus esse potest: ac de ea dicamus quod commune habet cum genere de pluribus predicari: nihil interest an ita dicamus ipsum genus id secum habere commune de pluribus predicari. Talis est enim species: que non solum est species: sed etiam genus est. Est autem commune his quoque utraque priora sunt his de quibus predicantur. Omne enim quod de pluribus predicatur: si recto (ut superius dictum est) ordine dicatur. Prius est his de quibus predicatur: preterea est illis hoc et commune: quod genus ac species totum sunt eorum que intra suum ambitum continent et cohercent: omnium enim specierum totum est genus: et omnium individuorum totum est species. Equae enim genus et species adunativa est: ideo eorum que ad unam formam reducit: recte dicitur totum.

Differunt autem eo quod genus quidem species continent. Species vero continentur et non continent genera. In pluribus enim est genus quod species. Amplius genera quidem preiacere oportet, et informata differentiis specificis perficere species. unde et priora sunt naturaliter genera, et simul interimantur sed que simul non interimantur, et species cum sit est et genus, genus vero cui sit: non omnino erit species, et genera quidem uniuoce de speciebus predicantur: species vero de generibus minime. Amplius genera quidem abundant earum que sub ipsis sunt specierum continentia, species vero de generibus abundant proprijs differentiis: amplius nec species fiet unquam generalissimum nec genus fiet unquam specialissimum.

Expeditis communibus generis et speciei: nunc de eorum discretionem pertractat. Differre enim dicit genus a specie: quoniam genus continet species, ut animal continet hominem, species vero non continet genera neque enim homo de animali predicatur. Itaque fit ut species contineantur a generibus: nunquam vero contineant genera. Omne enim quod amplius predicatur: illius est continens: quod minus dicitur continetur, quod si genus amplius predicetur quam species: necesse est ut species quidem contineatur a genere: genus vero speciei nullo ambitu predicationis includatur: binus autem ratio est quoniam genus semper suscipiens differentiam speciem facit, hoc enim est genus quod habet latissimam predicationem, contractum differentia et contractum speciem facit, omnino enim generi iuncta differentia speciem reddit: et ex uniuersalitate et latissima predicatione in angustum speciei terminum contrahit. Animal enim cuius predicatione per se longe lateque diffusa est si arripiat rationalis differentiam si et mortalitatis: dimittit atque contrahit in unum hominis speciem unde fit ut minor sit semper species quam genus: atque ab eo contineatur sed non contineat: sublatoque genere auferatur et species, si enim totum auferas pars non erit, quod si species auferatur: genus manet: veluti cum animal sustuleris: interimitur etiam homo: si hominem auferas: animal restat, hec etiam causa est ut genus de specie uniuoce predicetur: et ut species suscipiat differentiationem generis et nomen: sed non est conuersio: differentiationem quippe speciei genus non suscipere videtur substantiam enim priorum inferiora suscipiunt. Si enim diffinias animal: dicas: substantiam esse animatam atque sensibilem. At si predices de homine animal verum dixeris: si etiam animalis differentiationem de homine predicaueris: dicasque hominem esse substantiam animatam atque sensibilem: nihil fuerit in propositione falsi: sed si hominis rationem reddas: animal rationale mortale: ea animali non conueniunt: sed si reddas animali rationale mortale non conueniunt, neque enim id quod animal est addici poterit animal rationale mortale, fit igitur ut sicut species generis nomen suscipit: ita etiam capiat differentiationem: et sicut genus nomen speciei non suscipit: ita nec eiusdem differentiationem monstratur: sed cuius nomen et diffinitio de aliquo predicatur: id uniuoce dicitur. Cum igitur generis nomen et diffinitio de specie predicetur: genus de specie uniuoce dicitur. Quoniam vero speciei de genere neque nomen neque diffinitio predicatur non conuertitur uniuoca predicatione. Differunt genera speciebus hoc quoque: quod genera superuadunt species suas aliarum continentia specierum. Species vero genera differentiarum pluralitate, animal enim quod est genus superuadit hominem quod est species quia non hominem solum continet: verum etiam bouem equum aliasque species: quas sue spacio predicationis includit. Species vero ut homo superuadit genus: ut animal multitudine differentiarum. Nam actu genus non habet rationale vel mortale: nullas quippe actu genus retinet differentias: eandem species sue substantie inherentes atque insitas tenet. Homo enim rationalis est atque mortalis: quod genus minime est. Animal enim neque mortale est per se: neque per se rationale. Quod si genus quidem plus una continet specie: at vero species multis differentiis informantur: superat quidem genus speciem continentia specierum. Species vero vincit genus differentiarum pluralitate: illa quoque est differentia: quod genus quoniam omnium primum est: nunquam in tantum descendere poterit ut fiat ultimum: species vero que cunctis est inferior: nunquam in tantum ascendere poterit: ut suprema omnium fiat, nunquam igitur nec species generalissimum fiet: nec genus specialissimum. Sed ex his que dicte sunt differentiis: alie sunt que genus a specie proprie coniuncteque determinant. Alie vero que non solum genus a specie: verum etiam a ceteris deducunt ac determinant: neque enim in his tantum dif-

ferentiam speciem facit, hoc enim est genus quod habet latissimam predicationem, contractum differentia et contractum speciem facit, omnino enim generi iuncta differentia speciem reddit: et ex uniuersalitate et latissima predicatione in angustum speciei terminum contrahit. Animal enim cuius predicatione per se longe lateque diffusa est si arripiat rationalis differentiam si et mortalitatis: dimittit atque contrahit in unum hominis speciem unde fit ut minor sit semper species quam genus: atque ab eo contineatur sed non contineat: sublatoque genere auferatur et species, si enim totum auferas pars non erit, quod si species auferatur: genus manet: veluti cum animal sustuleris: interimitur etiam homo: si hominem auferas: animal restat, hec etiam causa est ut genus de specie uniuoce predicetur: et ut species suscipiat differentiationem generis et nomen: sed non est conuersio: differentiationem quippe speciei genus non suscipere videtur substantiam enim priorum inferiora suscipiunt. Si enim diffinias animal: dicas: substantiam esse animatam atque sensibilem. At si predices de homine animal verum dixeris: si etiam animalis differentiationem de homine predicaueris: dicasque hominem esse substantiam animatam atque sensibilem: nihil fuerit in propositione falsi: sed si hominis rationem reddas: animal rationale mortale: ea animali non conueniunt: sed si reddas animali rationale mortale non conueniunt, neque enim id quod animal est addici poterit animal rationale mortale, fit igitur ut sicut species generis nomen suscipit: ita etiam capiat differentiationem: et sicut genus nomen speciei non suscipit: ita nec eiusdem differentiationem monstratur: sed cuius nomen et diffinitio de aliquo predicatur: id uniuoce dicitur. Cum igitur generis nomen et diffinitio de specie predicetur: genus de specie uniuoce dicitur. Quoniam vero speciei de genere neque nomen neque diffinitio predicatur non conuertitur uniuoca predicatione. Differunt genera speciebus hoc quoque: quod genera superuadunt species suas aliarum continentia specierum. Species vero genera differentiarum pluralitate, animal enim quod est genus superuadit hominem quod est species quia non hominem solum continet: verum etiam bouem equum aliasque species: quas sue spacio predicationis includit. Species vero ut homo superuadit genus: ut animal multitudine differentiarum. Nam actu genus non habet rationale vel mortale: nullas quippe actu genus retinet differentias: eandem species sue substantie inherentes atque insitas tenet. Homo enim rationalis est atque mortalis: quod genus minime est. Animal enim neque mortale est per se: neque per se rationale. Quod si genus quidem plus una continet specie: at vero species multis differentiis informantur: superat quidem genus speciem continentia specierum. Species vero vincit genus differentiarum pluralitate: illa quoque est differentia: quod genus quoniam omnium primum est: nunquam in tantum descendere poterit ut fiat ultimum: species vero que cunctis est inferior: nunquam in tantum ascendere poterit: ut suprema omnium fiat, nunquam igitur nec species generalissimum fiet: nec genus specialissimum. Sed ex his que dicte sunt differentiis: alie sunt que genus a specie proprie coniuncteque determinant. Alie vero que non solum genus a specie: verum etiam a ceteris deducunt ac determinant: neque enim in his tantum dif-

Secunda editio In porphi.

ferentis que sunt dicte verumetiam in ceteris considerari oportet: si proprie normam discretionis querimus cognoscere.

Generis autem et proprii commune quidem est sequi species. namque si homo est. animal est. et si homo est risibile est. et equaliter dicitur predicari genus de speciebus et proprius de his que participant illo individuis. equaliter enim et homo et bos animal est. et cicero. et cato sunt risibiles. commune autem est his uniuoce predicari genus de propriis speciebus et proprius de his quorum est proprium.

Tria interim generis ac proprii dicit esse communia: quorum primum illud est: quoniam ita genus sequitur species ut proprium: posita enim specie necesse est intelligamus et proprium. neutrum enim species proprias derelinquit: nam si homo est animal est: si homo est: risibile est. ita quemadmodum genus: sic proprium ab ea specie cuius est proprium non recedit. illud quoque quod equalis est generis participatio sicut etiam proprii. Omne enim genus equaliter a suis speciebus participatur: proprium vero individuis omnibus equaliter adherescit. Manifestum est autem participatione esse generi equale proprium. neque enim plus homo animal est quam equus atque bos: sed in eo que sunt animalia: equaliter animalis id est generis uocabulum trahunt. Lato etiam et Cicero equaliter risibiles sunt: etiam si equaliter non rideant: in eo enim que apti ad ridendum sunt dici risibiles possunt: non que iam rideant. Equaliter ergo ea que sub genere sunt: suscipiunt genera: sicut ea que sub propriis: propria. Tertium illud que sicut genus de propriis speciebus uniuoce predicatur: ita etiam proprium de sua specie uniuoce dicitur. Genus enim quoniam substantiam speciei continet: non modo eius nomen de specie: verum etiam diffinitio predicatur. Proprium vero speciem non relinquit: quam semper sequitur: nec in aliam speciem transgreditur nec infra subsistit. Diffinitionem quoque propria species tradit: cuius enim nomen unum tantum conuenit speciei cui coequatur: dubitari non potest: quin eius quoque diffinitio speciei conueniat. Quo fit ut sicut genus de speciebus: ita proprium de sua specie uniuoce predicetur.

Differunt autem genus et proprium. quoniam genus prius est. posterius vero proprium oportet enim esse prius animal. de hinc diuidi differentius et proprius. et genus quidem de pluribus speciebus predicatur quarum est genus. proprium vero de una sola specie cuius est proprium et proprium quidem conuersim de eo cuius est proprium predicatur. genus vero de nullo conuersim predicatur. nam nec si animal est homo est. nec si animal est. risibile est. si vero risibile est homo est. et conuerso. Amplius omni speciei inest proprium cuius est proprium et soli et semper. genus vero omni quidem speciei inest cuius fuerit genus. et semper non autem soli. Amplius autem species quidem interempte non simul interimunt genera quorum sunt species propria vero interempta interimunt ea quorum sunt

propria. et his interemptis ipsa simul interimuntur.

Cursus tale proprium sumit: que ad alterius nuncupationem proprium nuncupetur. dicit enim proprium esse generis prius esse quam propria. Oportet enim prius esse genus: quod veluti materia differentis supponatur: uenientibusque differentis fieri speciem cum quibus propria nascuntur. Si igitur prius est genus quam differentie: prius etiam differentie quam species: et speciebus propria coquantur non est dubium quin propria generibus posteriora sint: ac per hoc quod dictum est proprium esse generis prius esse quam propria. Commune est generi cum differentis. Differentie enim species conformantes priores considerantur esse quam propria. Si quidem speciebus ipsis priores sunt: quas propria ratione determinant: sed ut dictum est hoc proprium ad differentiam proprii intelligendum est: non quale superius proprium per se constitutum est. Rursus differt genus a proprio que genus quidem de pluribus predicatur speciebus: proprium vero minime. nam neque genus est nisi plures et se species proferat: nec proprium si alteri cuiuslibet speciei possit esse commune. fit igitur ut genus quidem plurimas species sub se habeat: ut animal hominem atque equum: proprium vero unam tantum sicut: risibile homines. Quo fit ut illa quoque proprietas ex differentia nascatur: genus enim predicatur quidem de speciebus: ipsum vero in nulla predicatione supponitur. Proprium vero et species alterna predicatione mutantur. fit enim predicatione aut a minoribus ad maiora: aut ab equalibus ad equalia. Genus igitur quod maius est de speciebus predicatur omnibus: species quoniam minores sunt: de generibus non dicuntur. ut animal de homine dicitur: homo vero de animali nullo modo predicatur. At uero proprium quoniam speciei equale est: eque predicatur. Atque preponitur: ut risibile de homine dicitur. omnis enim homo risibilis est: eodemque modo conuertitur. omne enim risibile homo est. Differt etiam proprium a genere: que proprium unius speciei et omni et semper adest. Genus uero ex his quidem duo retinet: in uno uero semper diuersum est. nam speciebus suis et semper adest et omnibus non uero solis. hoc enim erat tantum propriis esse: que singulas tantum species continent. hoc enim generibus que plures. igitur propria quidem singulas optinent species: genera uero non singulas: adest igitur proprium unius soli et speciei et semper et omni. Genus uero et omni quidem et semper et non soli: ut risibile homini soli: animal uero eodem homini: sed non soli. Preest enim cunctis que irrationabilia nuncupamus: preterea si auferamus genus: species interimantur. nam si non sit animal: non erit homo. si auferamus species: non interimuntur genera. nam si non sit homo: animal non peribit. Species uero et propria quoniam sunt equalia: alterna se uice consumunt. nam si non sit risibile homo non erit si homo non sit: risibile non manebit. Consumunt igitur genera sub se positas species: non uero ab his inuicem consumuntur. Species uero et proprium inuicem perimuntur et perimunt.

Generi uero et accidenti commune est de pluribus quemadmodum dictum est. predicari siue separabilium sit accidens siue inseparabilium. etenim moueri de pluribus. et nigrum de coruis. et de omnibus ethiopicibus

pibus & aliquibus inanimatis predicantur.
Nihil est quod i ceteris ita sit a generis ratione dis-
 iunctum sicut est accidens. nam cum genus cuiuslibz
 monstrat substantiam: accidens vero a substantia lo-
 ge disiunctum sit & extrinsecus veniens: nihil vero no-
 tius commune habere potest cum genere q̄ de plu-
 ribus predicari. Genus enim de pluribus predicatur
 speciebus. accidens vero de pluribus non modo spe-
 ciebus: verum etiam generibus animatis atq; inani-
 matis: vt nigrum dicitur de rationali homine: & de
 irrationabili coruo: & de inanimato bebeno. Album
 ē de cigno & marmore. moueri de hoīe de equo & d
 stellis: ac de agitatibz: q̄ sūt sepabilis accidētis exēpla
Differt autem genus ab accidenti. quoniam ge-
 nus ante species est. accidentia vero speciebus po-
 sterioza sunt. nam & si inseparabile accidens suma-
 tur. tamen prius est illud cui accidit q̄ accidens. &
 genera quidem que participant. equaliter partici-
 pant. accidenti vero non equaliter. Intensionem
 enim & remissionem suscipit accidentium. partici-
 patio. generum vero minime. Et accidentia qui-
 dem in indiuiduis principaliter consistunt. gene-
 ra vero & species naturaliter priora sūt indiuiduis
 substantijs. Et genera quidem in eo q̄ quid sit p̄-
 dicatur de his que sub ipsis sunt. accidentia vero
 in eo q̄ quale aliqd sit. vel quomodo se habet vnū
 quodq; qualis est enim ethiops interrogatus di-
 cis niger. & quomodo socrates se habet dicitis quo-
 niam sedet vel ambulat.

Differentiam generis & accidentis hanc primam p-
 ponit. Quod genus quidem ante species sit: quippe
 quod materie loco est: & differentijs informatum spe-
 cies gignit. at vero accidens esse post species inueni-
 tur. Oportet enim prius esse cui aliquid accidat: post
 vero ipsum accidens superuenire. Nam si subiectum
 non sit q̄ suscipiat: accidens esse non poterit. Quod
 si genus quidem speciebus subiectum est: non possūt
 esse species: nisi eis genus velut materia supponatur.
 Accidentia vero esse non possunt nisi eis species sup-
 ponatur. nam manifestum est genus quidem esse an-
 te species: accidentia vero post species. Rursus alia
 differentia: quoniam genus neq; intensionez neq; re-
 missionez suscipere potest. Quo fit vt q̄ participabāt
 genere: equaliter eius nomen diffinitionemq; susci-
 piant. Omnes enim homines equaliter animalia sūt
 eodem modo equi. Ille non inter se homo atq; equus
 & cetera animalia comparata eque animalia predicā-
 tur. Accidentis vero participatio & intēditur & remit-
 titur. Inuenies enim quemlibet paulo diutius ambu-
 lantem & paulo amplius nigrum. Si in ipsis ethiopi-
 bus considerabis: omnes non eque nigro colore esse
 obductos inuenies. Alia quoq; differentia est: quo-
 niam omne accidens in indiuiduis principaliter subsi-
 stit. Genera vero speciebus & indiuiduis priora sūt.
 nisi enim singulariter corui nigredine infecti sint: cor-
 ui spēs nigra ē nullo modo diceretur. Ita fit vt acci-
 dentia post indiuidua esse videantur. Nam si prius ē
 id cui aliquid accidit q̄ illud quod accidit: non est du-
 bium prius esse indiuidua: posterius vero accidens.
 Genera vero & species supra indiuidua considerant:
 hoc iccirco quoniam de omnibus his predicantur: eo-
 rumq; substantiam propria predicatione constituunt

sed dici potest genera quoq; & species posteriora in-
 diuiduis inueniri. Illi enim sint singuli homines: sin-
 guliq; equi: hominis atq; equi species esse non possūt
 & nisi sint singule species: eorum genus animal eē nō
 poterit. Sed meminisse debemus superius dictuz eē
 genus non ex his sumere substantiam de quibus pre-
 dicatur: sed de eo potius quod differentijs constitu-
 tiuis eius substantiam formamq; perficit. Itaq; si ge-
 nus quidem diuisiuis differentijs interemptis nō pe-
 rimitur. manet in que eius constitutiue sunt: que eius
 formam diffinitionemq; perficiunt. Cumq; differen-
 tie diuisiue generis speciebus sint priorz (ipse enim
 species conformant: atq; constituunt) non est dubium
 quin genus etiam pereuntibus speciebus possit in p-
 pria permanere substantia: idem de speciebus dictū
 sit. Species enim superioribus differentijs non poste-
 rioribus indiuiduis informantur. Que cū ita sint spe-
 cies quoq; ante indiuidua subsistunt. Accidentia ve-
 ro nisi sint quibus adsint: esse non possunt: nullis ve-
 ro prius accidunt q̄ indiuiduis. Nec enim generatio-
 ni & corruptioni supposita varijs semper accidentibz
 permutantur. Illam quoq; annumerat differentiam
 que est superius dicta: q̄ genus quia rez demonstrat
 & de substantia predicatur in eo q̄ quid est dicitur.
 Accidens vero aut in eo q̄ quale est aut in eo q̄ quo-
 modo habet sese. Nam si qualitatem interrogas: acci-
 dens respondebitur: vt si qualis est coruus: niger. Si
 quomodo se habet: aliud rursus accidens: aut sedet:
 aut volat: aut croizat. Nam cum accidens in nouem
 predicamenta diuidatur: qualitatem: quantitates: ad
 aliquid: vbi situm habere: quando facere pati. Cetera
 quidem omnia in quomodo se habet interrogatio-
 ne ponuntur. Qualitas vero in qualitatis sciscitatio-
 ne responderi solet. Nam si interrogemur qualis est
 ethiops: respondebim⁹ accidens. i. niger. Si quomo-
 do se habeat Socrates: tunc dicemus aut sedet: aut
 ambulat: aut superiorum aliquod accidentium.

Genus vero quomodo ab alijs quattuor diffe-
 rat dictum est. Contingit autem etiaz vnumquod-
 q; aliorum differre ab alijs quattuor: vt cum quin-
 q; quidem sint. vnumquodq; autem ab alijs qua-
 tuor differat. quater quinq; .xx. fiant omnes diffe-
 rentie. sed non sic se habet sed semper posteriori-
 bus enumeratis. & secundis quidem vna differen-
 tia superatis. propterea quia iam sumpta est tertius
 vero duabus. quartis vero tribus. quintis vero qua-
 tuor. sic decem fiunt omnes differentie. quatuor.
 tres due. vna. Genus etenim quo differt a differē-
 tia & a specie & proprio & accidente dictum est. qua-
 tuor ergo sunt omnes differentie. differentia vero
 quo differt a genere dictum est. quando quo dif-
 fert genus ab ea dicebatur. relinquatur ergo quo
 differat differentia a specie: & proprio & accide-
 ti dicere. & sunt tres. rursus species quo qui-
 dem differt a differentia dictum est quando quo
 differt a specie differentia dicebatur. & quo dif-
 ferat species a genere dictū est quando quo diffe-
 rat genus a specie dicebatur. Reliquum est igitur
 in quo differat species a proprio & accidenti dice-
 re. & sunt due he differentie: quo autem differt pro-
 prium ab accidenti relinquatur. Nam quo a gene-

Secunda editio In porphi.

re et specie et differentia differat. predictum est in illorum ad ipsum differentijs. quatuor igitur sumptis generis differentijs ad alia. tribus vero differentie: duabus speciei. vna autem proprii ad accidens. decem erunt omnes quarum. quatuor que erant generis ad reliqua supi⁹ demonstrauimus:

Quoniam differentias et communitates generis ad differentiam ad speciem ad accidens et ad proprium persecutus est. Idem quoque de ceteris facere contendens predicat: quot omnes differentie possunt esse: quae inter se comparatis commixtisque rebus his que superpropositae sunt efficiantur. Sunt autem. xx. nam cum quinq; sint res: et vnaqueque res earum si a quatuor alijs differat: quinq; quater. xx. differentie sunt: quod appositaram litterarum manifestatur exemplo. Sit quinq; res veluti quinq; littere. a. b. c. d. e. differat igitur. a. quidem ab alijs quatuor id est. b. c. d. e. sicut quatuor differentie. rursus. b. differat ab alijs quatuor id est. a. c. d. e. erunt rursus quatuor que superioribus iuncte octo coniungunt. c. vero tertia a reliquis differat quatuor. f. a. b. d. e. que quatuor differentie superioribus octo copulate. xij. reddunt. Quarta. d. si reliquis quatuor comparatur: differat eque ab eisdem a. b. c. e. sicut igitur rursus quatuor quae superioribus xij. apposite. xvj. copulant. Quod si vltima. e. ab alijs quatuor differat. f. a. b. c. d. sicut alie quatuor differentie: que compositae prioribus. xx. perficiunt. et fit quidem huiusmodi descriptio.

a b c d e

b c d e (a c d e) a b d e (a b c e) a b c d

Que cum ita sint: in generibus quoque et speciebus et ceteris idem considerabitur. Erunt ergo quatuor differentie quibus genus a differentia specie proprio accidentisque disiungitur. Alie rursus quatuor: quibus differentia a genere specie proprio atque accidenti discrepat. Rursus quatuor speciei ad genus differentiam proprium atque accidens. Quatuor etiam proprii ad genus differentiam speciem atque accidens. Quatuor in super accidentis ad genus differentiam speciem atque proprium. Que coniuncte omnes. xx. explicant differentias. Sed hoc si ad numeri referatur naturam. comparationisque alternationem. Nam si ad ipsas differentiarum naturas vigilans lector aspiciat: easdem sepe sumptas differentias inuenit. Quo enim genus differat a differentia: eodem differentia differat a genere. et quo differentia distat a specie: eodem species a differentia disgregatur: et in cunctis eodem modo. In hac igitur disputatione differentiarum quam supra disposui: easdem adnumeravi sepius. Itaque si differentiarum similitudines subtrahamus decem sicut omnino differentie: quas ad presentem tractatum velut diuersas atque dissimiles oportet assumere. Age enim differat genus a differentia specie proprio atque accidenti quatuor differentijs quas supra iam diximus. Item sumamus differentiam distabit hec a genere primum: dehinc a specie: proprio: atque accidenti sed quo discrepet a genere iam superius explicatum est cum diceremus quo genus a differentia discreparet. Detracta ergo hac comparatione quoniam supra commemorata est relinquuntur tres differentie: quibus differentia a proprio a specie accidentisque disiungitur: quae iuncte cum superioribus. iiii. vii. reddunt differentias. Post hanc species si sumatur quatuor quidem eius essent differentie secundum numeri diuersitatem: cum

ad genus differentiam proprium atque accidens comparatur. Sed priores due comparationes iam dicte sunt: Nam quo species differat a genere: tunc dictum est cum quid genus differret a specie dicebam⁹ quid vero species a differentia distet commemoratum est: cum differentie ad speciem dissimilitudines redderemus. Quibus detractis due supersunt integre atque intacte speciei ad proprium et accidens discrepantie. Que iuncte cum. vii. ix. differentias copulant proprii vero si ad numerum differentie considerent. quatuor erunt. f. ad genus differentiam speciem atque accidens comparati: quarum quidem tres superiores differentie iam dicte sunt. Nam quae a genere proprio distet tunc dictum est: cum quid genus a proprio distaret ostendimus. Rursus quid proprium a differentia discrepet: in colligenda distantia differentie proprii superius demonstratum est. quid vero proprium differat a specie: tunc expositum est: quando quid species distaret a proprio dicebatur. Restat igitur differentia vna proprii ad accidens: que superioribus iuncta. x. differentias claudit. Accidentis vero ad cetera possent quidem esse quatuor: nisi iam omnes probarentur esse consumptae. Nam quid differat vel genus vel differentia vel species: vel proprium ab accidenti supra monstratum est: nec sunt plus differentie diuersae accidentis ad cetera: quae ceterorum ad accidens. Itaque sit ut cuius sit quinq; rerum numerus: si prima assumatur. iiii. sicut differentie. Si secunda tres: vincanturque secunda rei ad ceteras differentie a prima ad ceteras vna tantum distantia. Nam cuius prima habuerit quatuor: secunda retinet. iiii. tertia vero si assumatur duas habebit differentias: que vicatur a primis. iiii. differentijs duabus. Quarta si sumatur vnam habebit differentiam: que vincitur a primis quatuor differentijs tribus. Quinta vero quoniam nullam habebit omnino differentiam nouas totis. iiii. a prima differentijs superatur. atque hoc numerorum gradu quidem usque ad denarium numerum tenditur: quatuor tres: due: vna: ut generis quidem. iiii. differentie vero tres. Speciei. ii. proprii. i. accidentis nulla est. prime generis quidem comparationes. iiii. nouas tenent differentias. secunde vero differentie comparationes tres nouas tenent. vna enim superius adnumerata est vicatur a primis. iiii. nouis differentijs vna tantum. speciei vero tertia comparatio duas tantum habet differentias nouas. duas quippe superius enumeratas cognoscimus. et vincitur a quatuor primis duabus tantum differentijs nouis. proprii vero vna tantum retinet: noua quoniam tres habet superius numeratas: vinciturque a prima nouis tribus differentijs. quinti vero accidentis comparationes quoniam nullam retinent nouam differentiam totis quatuor a primis generis transcendantur. Atque ad hunc modum ex. xx. differentijs secundum numerum. x. secundum dissimilitudinem contra hantur: ut tamen has secundum dissimilitudines differentias non in quinario tantum numero: verum in ceteris notas habere possimus: talis dabitur regula que plenam differentiarum dissimilitudinem in quolibet numeri pluralitate reperiat. Propositarum. n. numero rerum si vnum dempseris: atque id quod dempto vno relinquatur: in totam summam numeri multiplicaueris: dimidium eius quod ex multiplicatione factum est coequabit ei pluralitati quam propositarum rerum differentie continebant. Sicut ergo res quatuor a. b. c. d. bis aufero vnum: et sunt tres has igitur quater multiplice

ter multiplico: sūt. xii. boy si dimidiū teneo: sex erūt
Tot erunt igit differentie iter se rebus quattuor cō
paratis. a. q̄ppe ad. b. z. c. z. d. tres retiet differētiās.
Rursus. b. ad. c. z. d. duas. c. vero ad. d. vnam. Que
iuncte senarium numerum complent. Atqz hanc qui
dem regulam simpliciter ac sine demonstratione nūc
dedisse sufficiat. In predicamentorum vero expositio
ne ratio quoqz cur ita sit explicabitur.

Commune ergo est differentie z speciei
equaliter participari. homine enī equa
liter participant particulares homines.
z rationali differentia. Cōmune vero ē z
semp adesse his que eorum participant. semper. n.
Socrates rationalis est. z semper homo est.

Dictum est sepius ea que substantiam formant nec
remissione contrahi nec intensione produci. vnicuiqz
id quod est vnum atqz idem est. Quod si differentia
specierū substantiam monstrat: species vero indivi
duorum: equaliter vtreqz ab intensione z remissione
seiuñcte sunt: quo fit vt equaliter participantur. Oēs
enim individui mortales atqz rationales sunt homi
nes. Nam si idem est esse homini quod est rationale
esse: cum homines eque sint homines: necesse est vt
sint equaliter rationales. Aliud quoqz commune ha
bet differentia cum specie: quoniam ita differētie sui
participantia non relinquunt vt species. Semper enī
Socrates rationalis est (Socrates enim rationabili
tate participat) semper homo est: quia scilicet huma
nitate participat. vt igitur differentie sui partici
pant: semper adiuncta est.

Proprium autem est differentie quide; i
eo q̄ quale sit predicari: speciei vero i eo
q̄ quid est. nā si homo velut qualitas ac
cipiatur: non erit tamen simpliciter qua
litas: sed secundū id q̄ generi aduenientes differē
tie eam constituerunt. Amplius differentia quide;
sepe in pluribus speciebus consideratur: quemad
modum quadrupes in pluribus animalibz spe
cie differentibus: species vero in solis his que sub
vna specie sunt individuis. Amplius differentia
quidem prima est ab ea specie que est secundum
ipsam. simul enim ablatum rationale interimīt ho
minem: homo vero interemptus non aufert ratio
nale. cum sit deus. Amplius differentia quide; cō
ponitur cum alia differentia rationale enim z mor
tale compositum est in substantiam hominis. spēs
vero speciei non componitur. vt gignat alteraz spe
ciem. quedam enim equa cuidam asino permisceēt
ad nulli generationem: equa enim simpliciter asi
no nunq̄ conueniens perficeret mulum.

Expositis communitatibus quantum ad institutio
nem pertinebat differentie z speciei: earundem nunc
dissimilitudines colligit dicens: quoniam differūt q̄
species in eo q̄ quid sit predicatur. Differentia autē
in eo q̄ quale sit. Hinc differentie poterat questio oc
currere nam si humanitas ipsa que species est: quali
tas quedam est: cur dicatur species in eo q̄ quid sit p̄
dicari: cum propter quandam sue nature proprietatē
quedam qualitas esse videatur. Hinc respondemus
quia differentia solum qualitas est: humanitas vero

non solum est qualitas: sed tantum qualitate perficit
Differentia enim superueniens generi speciem facit
ergo genus quadam differentia z qualitate formatū
est vt procederet in speciem. species vero ipsa qualis
quidem est secundum differentiam illius que est pu
ra ac simplex qualitas: qua scilicet perficitur z confor
matur. Qualitas vero ipsa pura simplexqz nullo mo
do est: sed ex qualitatibus effecta substantia. itaqz iū
re differentia que pure ac simpliciter qualitas est in
eo q̄ quale est sciscitantibus respondetur species ve
ro in eo q̄ quid sit iure respondetur: licet ipsa quoqz
quedam qualitas sit non simplex: sed alius qualitatis
informata. Rursus quoqz differentia ipsa ē quia plu
res sub se species differentia continet. Species vero
tantum individuis p̄est. Rationalitas enim z ho
minem claudit z deum: quadrupes equum bouem
z. homo vero sola individua: atqz in alijs speciebus
eadem ratio est. Idcirco enim diffinitiones quoqz se
cute sunt: vt differentia vocaretur: quod de pluribus
specie differentibus i eo q̄ quale sit predicetur. Spe
cies vero q̄ de pluribus numero differentibus in eo
q̄ quid sit predicatur. Ideo etiam superioris nature
sunt differentie: quoniam continentes sunt specierū.
nam si quis auferat differentiam speciem quoqz su
stulerit: vt si quis auferat rationabilitatem hominē
deumqz consumpserit: si quis vero hominem tollat:
rationabilitas in speciebus reliquis constituta est: igit
tur differentie distant a specie: qd vna differētia plu
res species continere sub se potest: species vero nullo
modo. Alia rursus est differentia: quoniam ex pluribz
differentijs vna species iungitur. ex pluribz vero spe
ciebus nulla speciei substantia copulatur. Iunctis enī
differentijs mortali ac rationali factus est homo. In
etis vero speciebus nulla vnquā species informatur.
Quod si quis occurrat dicens: quoniam permixtus asi
no equus efficit mulum: non recte dixerit. Individua
enim individuis iuncta: individua rursus alia fortas
se perficient. Ipse vero equus simpliciter. i. vniuersa
liter z asinus vniuersaliter neqz permisceri possunt
neqz aliquid si cogitatione misceantur: efficiunt. Cō
stat igitur differentias quidem plurimas ad vni⁹ spe
ciei substantiam conuenire. Species vero in alterius
speciei naturam nullo modo posse congruere.

Differentia vero z proprium commune q̄
dem habent equaliter participari ab his
que eorum participant: equaliter enī ra
tionalia rationalia sunt. z risibilia sunt ri
sibilia. z semper z omni adesse commune vtriqz est
si enim curtetur qui bipes est non substantia perit
sed ad id ad quod natum ē semper predicatur. nā
z risibile ad id quod natum ē semper dicitur. sed
non in eo q̄ semper rideat.

Illuc differentie propriqz communia continua ra
tione prosequitur. Cōmune enim dicit esse proprio
ac differentie: q̄ equaliter participantur: eque enim
omnes homines rationales sunt: eque risibiles. Illud
quia substantiam monstrat: istud quia est equum p̄
prie speciei z subiectam speciem non relinquit. Aliud
etiam in his commune subiūgit. eq̄liter. n. differētia
semper subiectis adest: vt propriū. Sēper enim oēs
homines rationales sunt: vt semp quoqz risibiles. s̄
obici poterat non semp esse bipedem homines. cū sit
bipes differentia: si vnius pedis perfectione curtet:

Secunda editio In porhpi.

quam tali modo soluimus questionē. Propria et differētie nō i eo q̄ semper habeāt: sed in eo q̄ semper naturaliter haberi possūt semp̄ dicūtur adesse subiectis. Si. n. q̄s curtetur pede: nihil attinet ad naturā sicut nihil ad detrahendum propriū valet si bō non rideat. Nec. n. nō in eo q̄ adsūt: s̄ eo q̄ p̄ naturā adesse possunt semp̄ adesse dicuntur. Ipsum enim semp̄ non actu esse dicimus: sed natura. Illud enim fieri potest: vt per nature ipsius proprietatem non semper bipes sit etiam si fieri potest vt pede curtetur: vel et si diminuto pede sit natus. In his enim non speciei atq̄ substantie: sed nascenti indiuiduo derogatur.

C Proprium autem differentie ē. q̄ bec quidem de pluribus speciebus dicitur sepe. vt rationale d̄ homine et de deo. proprium vero de vna sola specie cuius ē proprium et differentia illis ē consequēs quorum ē differentia. sed nō conuertitur. propria vero conuersim predicantur de his quoz sūt propria propter id q̄ conuertuntur:

C Distat a proprio differentia quod differentia plurimas species claudit: ac de his omnibus predicat. proprium vero vni tantū speciei coniungit atq̄ equatur. Rationale enī de hoīe atq̄ de deo p̄dicat: quadrupes vero de equo et ceteris animalib⁹. Risibile vero vnā tantum speciem continet: idest hominē. vnde fit vt differentia semper speciem consequatur: species vero differentiam minime. Proprium vero ac species alternis se se vicibus equa predicatione comitantur. Sequi vero dicitur aliquid quotiens quolibet rē p̄ natura posterus reliqua conuenit nuncupari: vt si dicam omnis homo rationalis est: prius homo ē: posteri⁹ posui differentiam. Sequitur ergo differentia speciem. At si conuertam nomina dicamq̄ omne rationale homo est propositio non tenet veritatem. Igitur species nulla ratione differentiam comitatur propriū vō et spēs q̄ conuertī possunt mutuo se sequuntur. omnis homo risibilis est: et omne risibile hō ē.

Differentie autem et accidenti cōmune quod est de pluribus dici. cōmune vō ad ea que sunt inseparabilia accidentia semper et omnibus adesse. bipes enim semp̄ adest omnibus coruis et nigrum similiter.

C Duo quidem differentie et accidentis cōmunia sunt quorum vnum inseparabilibus et separabilibus accidentibus euz differentia cōmune est. Ab altero vō separabile accidens segregatur. Tantum vero inseparabile secundo cōmuni claudit. Est enī cōmune differentie cum omnibus accidentibus de pluribus predicari. Nam et separabilia et inseparabilia accidentia sicut differentia de pluribus speciebus et indiuiduis p̄dicat: vt bipes de coruo atq̄ cigno nuncupatur: et de his indiuiduis que sub coruo sunt. Item de eodē coruo atq̄ cigno album: et nigrum que sunt inseparabilia accidentia predicantur. Ambulare enim vel stare: dormire ac vigilare de hisdem dicimus: que sunt separabilia accidentia. Reliqua vero cōmunitas ea tantum accidentia videtur includere que sunt inseparabilia. Nam sicut differentia semper subiectis speciebus adherescit: ita etiam inseparabilia accidentia nunq̄ videntur deserere subiectum: vt enī bipes qd̄ est differentia nunq̄ speciem coruorum derelinquit ita nec nigrum qd̄ accidens inseparabile est differentia vero iccirco non relinquit subiectum: quoniā eius

substantiam cōplet ac perficit. Accidens vō huiusmodi est quoniā nō potest separari. neq̄ enim posset eē accidens inseparabile: si subiectū aliquādo reliqueret.

C Differunt autem q̄ differentia quidem cōtinet et non continetur. continet enim rationalitas hominem et deum. et accidentia vero quodammodo continent. eo q̄ in pluribus sunt. quodammodo continentur eo q̄ non vnus accidentis susceptibilia sunt subiecta. sed plurimorum. et differentia quidē in intensibilis et irremissibilis. accidentia vero minus et magis recipiunt. et impermixte sunt quidem contrarie differentie. mixta vero contraria accidentia. huiusmodi quidem cōmuniones et proprietates differentie et ceterorum sunt. Species vero quo quidem differat a genere et differentia. dictū est in eo q̄ dicebamus quo genus differat a ceteris et quo differentia differat a ceteris.

C Post differentie et accidentis redditas cōmunitates nunc de eoz differentijs tractat. Ac prius quidē tale proponit. differentia quidem omnis speciem continet. Rationalitas enim continet homines: quoniā p̄ rationalitas q̄ species idest homo predicatur. supergressa enim substantiam hominis in deum vsq̄ diffunditur. Accidentia vero aliquando continent aliquando continentur. Continent quidem quia quod libet vnum accidens speciebus adesse pluribus consuevit: vt albus cigno et lapidi. vt nigrū coruo. et ethiopi atq̄ hebeno. Continentur vero: quoniā plura accidentia vni accidit speciei: vt videatur illa species plura accidentia continere: cum enim ethiopi accidit vt sit niger: accidit vt sit simus: vt crispus: que cuncta accidentia sunt ethiopsis: Species quodammodo intra se plurima accidentia videtur includere. huic occurri potest: quoniā differētie quoq̄ aliquo modo continentur: aliquo modo continēt: vt rationalitas continet hominem. plus enim q̄ de homine predicatur. Continentur quoq̄ ab homine: quoniā non solā hanc differentiam homo continet verum etiam mortale. Respondemus contra. hoc oīa quecunq̄ substantialiter de pluribus predicantur: ab his de quib⁹ dicuntur non poterunt contineri. quo fit vt differentie quidem non contineantur a specie: et si sint plures differentie que speciem forment. Accidentia vero cōtinentur: quoniā accidentia speciei substantiaz nulla predicatione constituunt. nam nec proprie vniuersalia dicuntur accidentia: cum de speciebus pluribus dicuntur. Differentie vero maxime et proprie dicunt vniuersalia. Que enim quozlibet vniuersalia sūt: ea necesse est eorum quoz sunt vniuersalia: etiam substantiam continere: quo fit quia differentie substantiam monstrant intensione ac remissione careāt: vna enim queq̄ substantia neq̄ contrahi neq̄ remitti potest. At vero accidentia quoniā nullam constitutionem substantie profitentur: intensione crescunt et remissione decrescunt. Illa quoq̄ eorum est differētia: q̄ differentie contrarie permisceri vt ex se fiat aliquod: nō queūt. Accidentia vero cōtrarie: et quedā medietas ex alterutra cōtrarietate cōiunguntur. Ex rationabili enim et irrationabili nihil vnum iungi pōt. Ex albo vō et nigro fit aliq̄s medi⁹ color. expositis igitur distātijs differentie ad cetera restat de sp̄e dicere: cui⁹ qd̄ differētijs ad genus ante collegimus: cū generis ad spēs differētijs dicebamus: eiusdēq̄ et speciei

speciei distantias ad differentiam diximus: cuius differentie ad speciem dissimilitudines monstrabamus. Restat igitur speciem proprio et accidenti cum communione coniungere tum differentiis segregare.

Speciei vero et proprio communitas est quidem de se inuicem predicari: nam homo etiam risibile est: risibile homo est. risibile vero quoniam secundum id quod natus est ridere accipitur. sepe iam dictum est: equaliter enim sunt species his que eorum participat. et propria quorum sunt propria.

Commune inquit habent proprium atque species ad se ipsa predicationes habere conuersas. Nam sicut species de proprio: ita proprium de specie predicatur: nam ut est homo risibilis: ita risibile homo est. Idque iam superius dictum esse commemorat: cuius communiter rationem subdit eam. scilicet equaliter species individuus participant sicut eadem propria his quorum sunt propria. quia ratio non videtur ad conuersionem predicationis accommodata: sed potius ad illam aliam similitudinem: quia sicut species equaliter ab individuus participantur: ita etiam propria. eque enim Socrates et Plato homines sunt: sicut etiam risibiles. Itaque aliam communionem debemus accipere illud quod est additum. equaliter enim sunt species his que eorum participant: et propria quorum sunt propria. An magis intelligendum hoc modo dictum tanquam si diceret equalia sunt species et propria. nam quia species eorum sunt species que speciebus ipsis participant: et propria eorum propria que propriis participant. propria atque species equaliter utriusque sunt. id est neque species superiatur ea que specie participat: nec propria superiatur ea que propriis participant. Cumque propria specierum sint propria. species ac propria equalia esse necesse est atque inuicem predicari.

Differt autem species a proprio. quoniam species quidem potest et alijs esse genus. proprium vero aliarum specierum esse ipsi risibile est. et species quidem ante subsistit quam proprium. proprium vero post fit in specie. oportet enim ante hominem esse: ut sit risibile. Amplius species quidem semper actu adest subiecto. proprium vero aliquando actu: potestate vero semper. homo enim semper actu est Socrates: non vero semper ridet. quauis sit natura semper risibilis. Amplius quorum termini differentes sunt et ipsa sunt differentia: est autem speciei esse semper sub genere. et de pluribus differentibus numero in eo quod quid sit predicari. et cetera huiusmodi: proprium vero est soli et omni et semper adest.

Confirmat proprium et speciei differentiam dicit: quoniam species potest aliquando in alias species derivari. id est potest esse genus: ut animal cum sit species animati potest esse genus hominis: sed nunc non de his speciebus loquitur que sunt specialissime: atque hunc confunderi videtur error: quia cum de his speciebus dicere proposuerit que essent ultime: nunc de his que sunt subalterne: et sepe locum generis obtineant differit. propria vero nullo modo genera esse possunt: quoniam specialissimis adequantur. Que quoniam genera esse nequeunt nec propria que sunt sibi equalia esse permittuntur. Rursus species semper ante subsistit quam proprium. nisi enim sit homo: risibile esse non poterit: et cum ista simul sint: tamen sub-

stantie cogitatio precedit proprium rationem. Quod enim proprium in accidentis genere collocatur. Eo enim differt ab accidenti: quia circa omnem solam quolibet unam speciem vim proprie predicationis continet. Quod si priora sunt substantie quam accidentia: species vero substantia est. Proprium vero accidens: non est dubium quoniam prior sit species: proprium vero posterius. Discernunt etiam priora actu potestatisque natura. Species enim actu semper in diuiduis adest. Propria vero aliquotiens actu: potestate autem semper. Socrates enim et Plato actu sunt homines: non vero semper actu rident: sed risibiles esse dicuntur: tamen si non rideant: ridere tamen poterunt. Itaque itaque species et proprium semper subiectis adest: sed actus species. Proprium vero non semper actu ut dictum est. At rursus quoniam diffinitio substantiam monstrat: eorum quorum diuerse sunt diffinitiones: diuerse sunt substantie. Est autem speciei diffinitio sub genere esse: et de pluribus numero differentibus in eo quod quid sit predicari: quia superius expositam frequenter nunc iterare opus non est. Proprium vero non ita diffinitur. Proprium est quod uni et omni et semper speciei adest: quorum diffinitiones diuerse sunt: non est dubium speciem ac proprium secundum nature sue terminos discrepare.

Speciei vero et accidentis communitas quidem quod de pluribus predicari. rare vero alie sunt communitates propterea quoniam quam plurimum distant a se accidens. et id cui accidit.

Speciei et accidentis similitudinem communem dicit de pluribus predicari: de pluribus enim dicitur species sicut et accidens. Raras vero dicit alias esse eorum communitates. idcirco quoniam longe diuersum est id quod accidit. et cui accidit. Cui enim accidit subiectum est atque suppositum. Quod vero accidit extrinsece est atque aduenientis nature. Item quod supponitur substantia est quod vero velut accidens predicatur: extrinsece videtur. Que omnia multa eius quod est subiectum et eius quod est accidens differentiam faciunt. tamen inueniri et alie possunt speciei et accidentis inseparabilis communitates: ut semper subiectis adest: eque enim homo singulis hominibus semper adest: et inseparabilia accidentia singulis individuus presto sunt: et quia species de his que indiuidua continent: eque de pluribus ut accidentia indiuiduis predicantur. Nam homo de Socrate et Platone: nigrum vero atque album de pluribus coloribus et cignis quibus accidens est nuncupatur.

Propria vero utriusque sunt speciei in eo quod quid est predicari de his quorum est species. accidentis autem in eo quod quale quiddam est vel quomodo se habens et proprium est unamquamque substantiam: una quidem specie participari. pluribus autem accidentibus et separabilibus et inseparabilibus. Et species quidem ante subintelligi potest quam accidentia. vel si sint inseparabilia. oportet enim ante esse subiectum. ut illi aliquid accidat. accidentia vero posterioris generis sunt et aduentitie nature. et speciei quidem participatio equaliter est. accidentis vero vel si inseparabile sit non equaliter. ethiops enim alio ethiope habebit colorem. vel intensum vel remissum secundum nigredinem. Restat igitur de proprio et accidenti dicere. quo enim proprium a specie et differentia et genere differt. dictum est.

Secunda editio In porphi.

Quod nunc proprium speciei et accidentis se exequi pollicetur: tale proprium intelligendum est quod ut superius dictum est ad comparationem dicitur differentie: Spes vero in eo quod quid est predicatur: accidens vero in eo quod quale. qua differentia non ab accidentibus solum species discernitur: verum etiam a differentiis et propriis nec solum species ab eisdem verum etiam genus. preterea quod species in eo quod quid est predicatur: accidens vero in eo quod quod se habeat: id quoque compositum est cum genere. generis quoque ab accidenti in eo quod quod est et quod se habeat predicacione diuidit. Item vnaquaque substantia vna videtur spes continere: ut socrate homo. atque ideo Socrati vna tantum propinqua est spes hominis. Rursus idiu duo equo vna spes equi est proxima. Itemque in ceteris vnicuique enim sibi vna spes preest: at vero vnicuique subest vnum accidens inigitur. vnicuique enim sibi plura species accidentia supveniunt: ut socrati quod calidus: quod simus: quod glaucus: quod ppenso ventre. et in alijs quidem substantijs de numero accidentium idem conuenit dicere. Deinde semper autem accidentia spes intelligunt: nisi enim sit homo cui accidit aliquid accidens esse non poterit: et nisi sit que libet substantia cui accidens possit adiungi: accidens non erit. Omnis autem substantia propria specie continetur. recte igitur prius species: accidentia vero posteriora intelligunt. Posterioris enim sunt (ut ait) generis et aduenticie nature. Nam que substantia non informatur recte aduenticie nature esse dicuntur et posterioris generis. His enim substantijs sunt: que ante differentiam informate sunt rursus quoniam species substantiam monstrat: substantia vero (ut dictum est) intensione ac remissione caret: speciei participatio intensionem remissionemque non suscipit. Accidens vero vel si inseparabile sit potest intensionis remissionemque cremento et decremento variari. ut ipsum inseparabile accidens quod ethiopicibus inest. scilicet nigredo. potest enim quibusdam talis adesse ut sit fuscis proxima: alijs vero talis: ut sit nigerrima. Restat nunc proprias communitates ac differentias persequi. Sed quod proprium differat a genere vel specie vel differentia superiori demonstratum est: cum quid genus vel spes vel differentia a proprio distaret ostendimus. Nunc reliquum ad communitatem vel differentiam consideratio est: quod proprium accidentibus aut iungat aut segreget.

Comune autem proprii et accidentis inseparabile est. quod preter ea nunquam consistant ea in quibus considerantur. quemadmodum enim preter risibile non subsistit homo ita nec preter nigredinem subsistit ethiops. et quemadmodum modum semper et omni adest proprium. sic inseparabile accidens.

Quoniam proprium: semper adest speciebus: nec eas villo modo relinquit: quoniamque inseparabile accidens a subiecto non potest segregari: hoc illis inter se videtur esse compositum. quod ea in quibus insunt preter propria vel inseparabilia accidentia esse non possunt. Inseparabilia vero accidentia comparat proprio: quoniam ut in specie dictum est rarissime sunt speciei atque accidentis similitudines. Quocirca multo magis proprii atque accidentis communitates difficile reperiuntur. Accidens enim in contrarium diuidi solet in inseparabile accidens atque separabile. que vero sub genere in contrarium diuiduntur: ea nullo alio nisi tantum generis predicacione participant. Quod si proprium inseparabile quoddam accidens est: a separabili accidenti plurimum differat: atque ideo nullas proprii et separabilis accidentis similitudines

querit. Sed quoniam ipsum certis quibusdam causis ab inseparabilibus accidentibus differt: horum et communitates inueniri possunt et inter se differentie: quarum vna quidem ea est quam superius exposuimus. secunda vero quoniam sicut proprium semper et omni speciei adest. ita etiam inseparabile accidens. Nam sicut risibile omni homini et semper adest: ita etiam nigrum omni coruo et semper adiuncta est.

Differt autem quoniam proprium vni soli speciei adest quemadmodum risibile homini. inseparabile vero accidens. ut nigrum non solum ethiopi. sed etiam coruo adest et carboni et ebano et quibusdam alijs. quare proprium conuersim de eo cuius est proprium predicatur et equaliter. inseparabile vero accidens conuersim non predicatur. et propriorum quidem equalis est participatio. accidentium vero hec quidem magis. illa vero minus. Sunt quidem et alie communitates vel proprietates eorum que dicta sunt. sed sufficiunt quidem hec ad discretionem eorum que dicta sunt communitatis traditionem.

Proprii atque accidentis prima quidem differentia est quoniam proprium semper de vna tantum specie dicitur: accidens vero minime: sed eius predicatio in plurimas diuersi generis substantias speciesque diffundit. risibile enim de nullo alio nisi de homine predicatur. Nigrum vero quod est inseparabile quibusdam accidentibus: tantum coruo quam ethiopi que diuersa sunt specie: coruo vero atque ebano que differunt generibus non tantum specie preest. quo fit ut propriis quidem conuersio equa seruetur. in accidentibus vero minime. Quoniam enim propria in singulis esse suam habent: atque omnes continent species: conuerso ordine predicantur. Nam quod risibile est homo est: et quod homo risibile. nigrum vero non ita: sed ipsum quidem de his predicari potest quibus inest. Illa vero ad huius predicacionem conuerti retrahi non possunt. nigrum enim de carbone de ebano homine coruo predicatur: hec vero de nigro minime. Nam que plurima continent de his que continentur predicari possunt: ea vero que continentur de sese continentibus nullo modo predicantur. Rursus propriis quidem equaliter participatur: accidentibus remissionibus atque intensionibus permutatur. omnis enim homo eque risibilis est. Ethiops vero non equaliter niger est (ut dictum est) aliquis quidem paulominus niger. Alius vero teterrimus inuenitur. et de proprii quidem atque accidentis differentiis satis dictum est: Restabat vero accidentis ad cetera communitates proprietatesque explicare: sed iam superius annumerate sunt cum generis et differentie: speciei proprii: et accidentis similitudines ac differentias assignauimus. fortasse autem his institutis animus sollertior factus alias preter eas: quas nunc diximus: communitates vel differentias quinque rerum que superius sunt posite reperiet. Sed ad discretionem atque eorum similitudines comparandas ea fere que sunt dicta sufficiunt. Nos etiam quoniam promissi operis portum tenemus: atque huius libri seriem primo quidem a rhetore victorino: post vero a nobis latina oratione conuersam gemina expositione patefecimus. hic terminum longo statuimus operi continenti. v. rerum disputationem et ad predicamenta seruanti.

finis.

Canicij